

Stadsdelsinvånarna om

MILJÖ OCH MILJÖVANOR I STOCKHOLM 2004

En undersökning genomförd av USK på uppdrag av Miljöförvaltningen

Jan-Ivar Ivarsson

Omslagsfoto: Per Skoglund   Möte på Strömbron

Förord

Ett av Stockholms stads övergripande mål är att göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad. En långsiktigt hållbar utveckling gäller både miljön i traditionell mening och mer allmänt ifråga om människors levnadsförhållanden och livsmiljö. Idag sker en allt större del av miljöpåverkan från många enskilda människors konsumtion, vanor och beteenden snarare än från stora punktutsläpp från industri och företag. Därmed blir det viktigt att kunna mäta i vilken grad stockholmarna är miljömedvetna och beter sig miljövänligt i olika avseenden.

På uppdrag av Miljöförvaltningen har stadens Utrednings- och statistikkontor (USK) under hösten 2004 genomfört en stor enkät bland stockholmarna. Resultaten ger en bild av hur stockholmarna upplever miljön i sin stadsdel och i vilken mån de själva "lever miljövänligt". Resultatet ger underlag till stadens arbete för hållbar utveckling.

I Stockholms miljöprogram anges sex målområden och ett stort antal delmål för att Stockholm ska utvecklas till en långsiktigt hållbar stad. Där anges också vilka nyckeltal som ska mätas och följas upp för att kontrollera att staden är på rätt väg. Miljöprogrammets genomförande förutsätter insatser av alla aktörer i Stockholm om målen ska nås.

I det lokala Agenda 21-arbetet har särskilda indikatorer och nyckeltal tagits fram för att följa upp om Stockholm är på rätt väg ifråga om en långsiktigt hållbar utveckling. "Stockholmarnas indikatorer för hållbar utveckling" redovisas för hela staden och på stadsdelsområdesnivå på Internet i Miljöbarometern www.miljobarometern.stockholm.se.

Valet av indikatorer är brett och fokuserar på hur invånarna kan bidra till en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling. Bland de 13 indikatorerna, som mäts med 39 nyckeltal, återfinns bland annat sunda vanor, samhällsengagemang, ungdomars inflytande, kompetens och utbildning och ekonomisk trygghet.

Det är viktigt att kunna se resultatet av våra gemensamma aktiviteter och visa vad vi tillsammans har uppnått. Det är även viktigt att visa inom vilka områden vi gemensamt måste öka våra ansträngningar för att få en god livsmiljö i staden. Enkätens resultat ger ledtrådar till både hur stadens verksamheter kan utveckla sitt arbete och hur invånarna kan bidra till Stockholms miljösituation och utveckling.

Miljöförvaltningen genomförde en liknande enkät 2001. Ambition är att staden ska genomföra likadana enkätundersökningar med några års mellanrum så att stockholmarnas attityder, kunskaper, beteenden och vanor på miljöområdet kan följas över tiden.

Miljöförvaltningens ansvariga i enkätarbetet har varit Jon Möller och Magnus Sannebro på Avdelningen för miljöövervakning.

Stockholm, maj 2005

Miljöförvaltningen i Stockholm
Box 380 24, 100 64 STOCKHOLM
Tel: 08-508 28 800, Fax: 08-508 28 808
www.miljo.stockholm.se

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

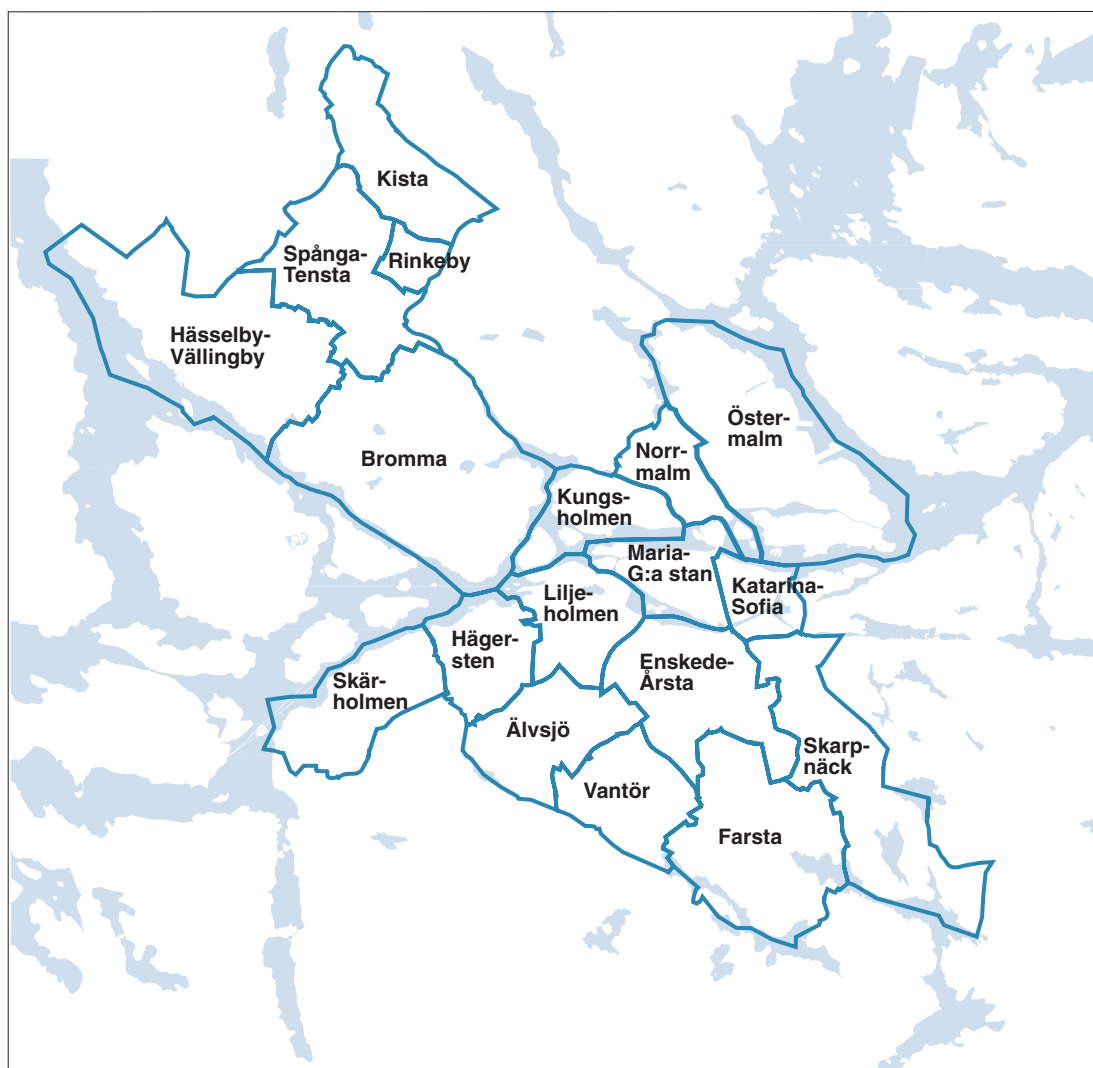
SAMMANFATTNING

BAKGRUND OCH SYFTE	1
UPPLÄGGNING OCH GENOMFÖRANDE	1
Frågor och frågeformulär	2
Population, urval och statistisk säkerhet	2
Datainsamling, svarsfrekvenser och bortfall	3
Resultatrapportering	4
STOCKHOLMARNAS OM MILJÖN I STADSDELEN	5
Parker och parkskötsel	5
Klotter och skadegörelse, trygghet	10
Trafik, trafikmiljö och resmöjligheter	14
Inomhusmiljön	20
Avfallshantering	22
Glimtar av tidsjämförelser 1996-2004	26
Summerande överblick	28
KUNSKAPERNA OM OCH ATTITYDerna TILL ATT LEVA MILJÖVÄNLIGT	32
Stor eller liten betydelse om du lever miljövänligt?	32
Vad är viktigast att göra för miljön?	35
Kunskaper om hur man lever miljövänligt	37
Sammanfattningsvis	40
SÅ MILJÖVÄNLIGT LEVER STOCKHOLMARNAS	41
Resande och resvanor	41
Energianvändning	46
Att handla miljövänligt	48
Avfall, källsortering och återvinning	51
Livsstil och miljöintresse	54

Bilaga 1: Undersökningsteknisk rapport

Bilaga 2: Tabeller

Stockholms 18 stadsdelsområden

Folkmängd den 31 dec 2004

Kista	30 142	Enskede-Årsta	46 183
Rinkeby	15 613	Skarpnäck	40 248
Spånga-Tensta	34 366	Farsta	45 671
Hässelby-Vällingby	58 796	Vantör	35 248
Bromma	59 622	Älvsjö	21 290
Kungsholmen	54 283	Liljeholmen	31 309
Norrmalm	62 198	Hägersten	29 847
Östermalm	61 168	Skärholmen	30 883
Maria-Gamla stan	63 953		
Katarina-Sofia	44 224		

Sammanfattning

På uppdrag av Miljöförvaltningen har USK under hösten 2004 genomfört en enkät bland stockholmarna om hur de upplever miljön i sin stadsdel och i vilken mån de själva "lever miljövänligt". Miljöförvaltningen har pekat på att enskilda människors vanor och vardagsbeteenden fått allt större betydelse för hur miljön utvecklas. Enkätresultaten ska användas som en del i miljöövervakningen i staden.

300 invånare i vart och ett av Stockholms 18 stadsdelsområden (SDO), totalt 5 400 personer, valdes ut som undersökningsdeltagare. 67% av de tillfrågade besvarade enkäten. Resultaten redovisas både för staden som helhet och per SDO. De presenteras under tre huvudrubriker:

1. Stockholmarna om miljön i stadsdelen
2. Kunskaper om och attityder till att leva miljövänligt
3. Så miljövänligt lever stockholmarna

Här följer ett axplock av några intressanta resultat från respektive område.

Stockholmarna om miljön i stadsdelen

Det är miljön i vid mening stockholmarna har bedömt. Trafikmiljön, tillgången till grönska och naturområden, men också tryggheten i bostadsområdet, skadegörelse, nedskräpning och avfallshanteringen i den del av staden där de bor.

- Stockholmarna/stadsdelsinvånarna är påtagligt nöjda med kollektivtrafiken och tillgången till parker och naturområden i sin stadsdel.
- Mer än var tionde stockholmare är störd av trafikbuller i sin bostad. De trafikbullerstörda finns i alla delar av staden och inte bara i innerstaden.
- Stadsdelsmiljön får dåliga betyg av invånarna för hur det ser ut ifråga om klotter, nedskräpning och skadegörelse. I det avseendet är de missnöjda lika många som de nöjda.
- Skötseln och städningen av Förpackningsinsamlingens återvinningsstationer (de gröna behållarna) får underbetyg av stockholmarna. Detsamma gäller för de möjligheter staden erbjuder för invånarna att återlämna farligt avfall.
- I vissa avseenden finns stora skillnader mellan stadsdelsområdena ifråga om hur invånarna bedömer sin miljö. Det gäller t ex för den upplevda tryggheten i bostadsområdet och för trivseln i stadsdelen. Som helhet är likheterna dock större än skillnaderna, omdömena om stadsdelsmiljön är oftast någorlunda likartad över hela staden för alla SDO.

Kunskaper om och attityder till att leva miljövänligt

- 2/3 av stockholmarna anser att det är betydelsefullt för miljön att de själva lever miljövänligt. Särskilt viktigt tycker man det är att sortera hushållsavfall och att återlämna farligt avfall
- 70% av stockholmarna tycker själva att de har goda kunskaper om hur man lever miljövänligt. Frågar man mer precist om kunskaperna att leva miljövänligt på specifika områden minskar andelen med goda kunskaper.

Så miljövänligt lever stockholmarna

- Stockholmarnas vanligaste sätt att ta sig till skolan/arbetet är att åka kollektivt (53%). Hela 30% rapporterar dessutom att de sommardag oftast/alltid tar sig till arbetet på allra miljövänligast tänkbara sätt, per cykel eller till fots.
- De flesta stockholmarna (90%) gör åtminstone något för att spara el hemma i bostaden. Vanligast är enkla sparåtgärder som att släcka onödigt belysning och att stänga av TV:n i stället för standby. Utrymmet för ytterligare åtgärder är dock stort.
- Olika system för miljömärkning har vuxit fram och etablerats de senaste årtiondena. 1/3 av stockholmarna säger idag att de alltid eller oftast väljer miljömärkt då de handlar dagligvaror.
- Efter ”sopnedkastsepoken” visar sig nu stockholmarnas beredskap att medverka med källsortering av avfallet som mycket stor. För sortering av burkar och flaskor, tidningar och papper är deltagandet 95-procentigt.
- Oroande är att bara 60% av stockholmarna återlämnar sitt farliga avfall och att 1/4 inte tror att det sorterade hushållsavfallet tas om hand på ett bra sätt efter sorteringen.
- Många stockholmarna förser sig själv med god miljö genom att regelbundet vistas i parker och naturområden (70%), avstå från att röka (81%) och genom att motionera regelbundet minst ett par gånger per vecka (34%).

Stadsdelsinvånarna om

MILJÖ OCH MILJÖVANOR I STOCKHOLM 2004

Bakgrund och syfte

Miljöförvaltningen har utvecklat ett system för att regelbundet mäta och redovisa miljönyckeltal och indikatorer på hållbar utveckling för Stockholm. Härigenom ska arbetet för en hållbar utveckling kunna följas upp både lokalt och i staden som helhet. Indikatorerna och nyckeltalen har tagits fram till Stockholms stads miljöprogram och i Agenda 21-arbetet med Stockholms stads indikatorer för hållbar utveckling. En del av indikatorerna baserar sig på miljödata och direkta mätningar av miljöförhållandena. För andra ska underlaget inhämtas genom återkommande enkäter till Stockholms invånare.

Tyngdpunkten i miljöpåverkan har gradvis förändrats från stora punktutsläpp från industri och företag mot miljöpåverkan knuten till de många enskilda människornas konsumtion, vanor och beteenden. Att i miljöuppföljningen få med indikatorer som belyser i vilken grad stockholmarna är miljömedvetna och beter sig miljövänligt i olika avseenden blir därmed allt viktigare. Miljöförvaltningen har utifrån olika tidigare genomförda undersökningar påbörjat uppbyggnaden av tidsserier av indikatorer av detta slag. I stor utsträckning saknas dock idag kontinuerligt insamlade data som kan ge underlag för sådana indikatorer och nyckeltal.

Miljöförvaltningen vill råda bot på det genom att med regelbundna intervaller genomföra enkätundersökningar, där stockholmarnas attityder, kunskaper, beteenden och vanor på miljöområdet följs över tiden. Tanken är alltså att den nu genomförda enkäten ska upprepas efter några år. Huvudsyftet är att få fram övergripande mått på hur invånarnas kunskaper, attityder och beteenden med betydelse för den långsiktigt hållbara miljöutvecklingen i staden ser ut och förändras. Enkätuppgifterna ska utgöra grund för en lång rad av de nyckeltal och indikatorer som Miljöförvaltningen utvecklat för att belysa miljöutvecklingen i staden som helhet och för varje stadsdelsnämnd.

Uppläggning och genomförande*

Undersökningen har genomförts som en postenkät till ett slumpmässigt urval av 5 400 stockholmare under hösten år 2004. Undersökningens deltagarna tillfrågades i enkäten både om vad de tycker om miljön i den egna stadsdelen och om hur deras kunskaper och beteenden/vanor på miljöområdet ser ut.

---

* För en mer ingående beskrivning av undersökningens genomförande, se den undersökningstekniska rapporten bilaga 1

Frågor och frågeformulär

Frågeformuläret har tagits fram i samarbete mellan Miljöförvaltningen och USK. Nyckeltalen i Stockholms miljöprogram och Stockholmarens indikatorer för hållbar utveckling har varit styrande för innehållet i enkäten och frågornas formulering. Enkätformuläret är omfattande, ca 90 frågor. Det ska ge underlag för 13 nyckeltal i Miljöprogrammet och 24 nyckeltal i Stockholmarens indikatorer för hållbar utveckling.

En del av frågorna handlar om hur stockholmarna upplever miljön i den del av staden där de bor. Det är då miljön i vid mening som avses. Omdömen efterfrågas om stadsdelen ifråga om:

- tillgången till och skötseln av parker och naturområden
- trygghet, klotter och skadegörelse
- trafikmiljön och resmöjligheterna
- buller och inomhusmiljö
- avfallshantering och återvinning

Andra frågor handlar om stockholmarnas kunskaper, attityder och beteenden när det gäller att leva miljövänligt på följande områden:

- resande och resvanor
- energianvändning
- konsumtion och inköp
- avfall och återvinning
- naturvistelse, motion och hälsa

Ett antal bakgrundsuppgifter av typen kön, ålder, civilstånd, utbildning, språk och boendeform har inhämtats på olika sätt. Uppgifterna ger möjlighet att ta fram resultat uppdelat för svarande ur olika befolkningskategorier och med olika bakgrund.

Population, urval och statistisk säkerhet

Populationen avgränsades till stadens vuxna befolkning från 16 år och uppåt. Urvalet dimensionerades så att enkätresultaten skulle kunna redovisas både för staden som helhet och på stadsdelsnämnds nivå med någorlunda god statistisk säkerhet. Ur Stockholms vuxna befolkning valdes 5400 personer ut som undersökningsdeltagare, 300 från vart och ett av stadens 18 stadsdelsområden (SDO).

Genom att undersökningen är en urvalsundersökning och ej totalundersökning finns en viss statistisk osäkerhet inbyggd i resultaten. När man gör uppskattningar för hela staden utifrån urvalet, måste procenttalen omges med en osäkerhetsmarginal på ca ± 2 procentenheter (95-procentigt konfidensintervall). Om man vill jämföra resultaten för enskilda stadsdelsnämnder kan en ungefärlig tumregel vara att skillnaderna mellan områdena ska ligga runt 10 procentenheter för att vara statistiskt säkerställda. Ytterligare kommentarer till den statistiska säkerheten ges i den löpande texten.

Datainsamling, svarsfrekvenser och bortfall

Datainsamlingsarbetet har varit ambitiöst och ganska långvarigt. Det påbörjades i oktober 2004. Efter tre skriftliga påminnelser och en omfattande telefonuppföljning avslutades det en bit in i januari 2005. Svarsfrekvensen var då totalt uppe i 67%. I tabell 1 framgår svarsfrekvensen totalt och för enskilda stadsdelsområden.

Tabell 1: Svarsfrekvens per stadsdelsområde

Stadsdelsområde	Antal svarande	Svarsfrekvens %
Kista	188	68
Rinkeby	120	46
Spånga-Tensta	175	65
Hässelby-Vällingby	209	74
Bromma	208	72
Kungsholmen	190	68
Norrmalm	191	70
Östermalm	191	68
Maria-Gamla stan	192	68
Katarina-Sofia	206	71
Enskede-Årsta	195	70
Skarpnäck	191	67
Farsta	193	67
Vantör	190	68
Älvsjö	193	67
Liljeholmen	192	67
Hägersten	200	70
Skärholmen	178	64
Hela staden	3402	67

Svarsfrekvensen är relativt jämn i de olika stadsdelsområdena (64 -74%), förutom när det gäller Rinkeby (46%). Den låga svarsfrekvensen i Rinkeby gör att det är tveksamt om resultaten därifrån kan ses som representativa för området och om dessa går att jämföra med resultaten från övriga SDO.

Det interna bortfallet för enskilda enkätfrågor är genomgående litet. Av den strukturella bortfallsanalys som genomförts framgår att kvinnorna, de äldre, gifta och svenskfödda är något överrepresenterade bland de svarande. Män, ungdomar, ogifta och invandrade har något oftare avstått från att besvara enkäten och blir därmed i motsvarande mån något underrepresenterade i undersökningen. Över-/underrepresentationen av vissa kategorier svarande är dock inte så dramatisk och bortfallet inte av den storleksordningen att det tyder på att resultatbilden generellt kan förväntas bli särskilt skev.

Totalt sett får svarsfrekvensen med drygt 2/3 svarande ses som tillfredsställande. Bortfallet är inte större (i så fall snarare mindre) än vad som är vanligt vid den här typen av undersökningar. Enligt vår bedömning håller det insamlade materialet som helhet god kvalitet och utgör ett gott underlag både för miljöindikatorer och för att beskriva och analysera hur miljövänligt stockholmarna/ stadsdelsinvånarna lever och vad de tycker om miljön i den del av staden där de bor.

Resultatrapportering

Det är ett rikt och omfattande material som samlats in genom den nu genomförda miljöenkäten. Att analysera och redovisa resultaten för alla delar av materialet i ett enda sammanhang är omöjligt. I den här rapporten kommer vi att koncentrera oss på att översiktligt försöka beskriva vad stockholmarna/stadsdelsinvånarna har att säga om sin miljö och sina miljövanor. Vi gör det i tre huvudavsnitt som handlar om stockholmarnas/stadsdelsinvånarnas:

- Tillfredsställelse med miljön i olika avseenden i den del av staden där de bor
- Attityder till och kunskaper om att leva miljövänligt
- Beteenden, miljövanor och miljöintresse

Ambitionen är att göra en beskrivning för staden som helhet men också att i olika avseenden belysa situationen på stadsdelsområdesnivå. Finns det skillnader mellan stadsdelsområdena när det gäller hur invånarna upplever miljön och hur miljövänligt de beter sig? Inte heller i detta avseende blir det möjligt att redovisa och kommentera mer än en bråkdel av materialet i den löpande texten. För att ge möjligheter för stadsdelsförvaltningarna att se sina egna resultat och jämföra sig med övriga SDO redovisas svaren på samtliga frågor uppdelat på stadsdelsområde i tabellbilagan.

I mycket liten utsträckning kommer vi här att ha möjlighet att beskriva och analysera om svarande med olika bakgrund (t ex kön, ålder, invandrarbakgrund) har olika syn på miljön i sin stadsdel och skiljer sig åt beträffande miljöintresse och miljövanor. För att råda bot på detta har vi även här för ett stort antal frågor tagit fram tabeller som visar svarsfördelningen i olika befolkningskategorier (se tabellbilagan)

Enkätmaterialen ska som nämnts också ge underlag för 13 nyckeltal i Miljöprogrammet och 24 nyckeltal i Stockholmarnas indikatorer för hållbar utveckling. En samlad presentation av dessa och en rad andra nyckeltal kommer att finnas tillgänglig på Internet i Miljöförvaltningens "Miljöbarometer" (www.miljobarometern.stockholm.se).

Stockholmarna om miljön i stadsdelen

I det här avsnittet ger vi en bild av vad stockholmarna/stadsdelsinvånarna tycker om miljön i den del av staden där de bor. Det är miljön i vid mening det handlar om. Hur nöjda är stockholmarna med tillgången till parker och naturområden i den egna stadsdelen och hur dessa sköts? Hur ser man på klotter, nedskräpning, skadegörelse och tryggheten i sin närmiljö? Hur upplevs trafiken och trafikmiljön? Är stadsdelsinvånarna nöjda med sin kollektivtrafik, tillgången och skötseln av gång- och cykelbanor? Störs man av trafikbuller i bostaden? Eller är kanske andra bullerkällor och problem mer störande när det gäller stockholmarnas inomhusmiljö? Är möjligheterna att göra sig av med sitt avfall nära bostaden tillfredsställande ordnad och avfallshanteringen välskött i stadsdelen?

I den första enkätfrågan tillfrågades undersökningsdeltagarna hur länge de bott i den stadsdel där de bor nu. Av svaren kan man utläsa att drygt 2/3 (69%) av stockholmarna bott mer än fem år i den stadsdel där de nu bor. Bara 8% anger att de bott mindre än ett år i stadsdelen. En stor majoritet har således en långvarig erfarenhet av området att falla tillbaka på när de besvarar våra frågor om hur förhållandena är i stadsdelen.

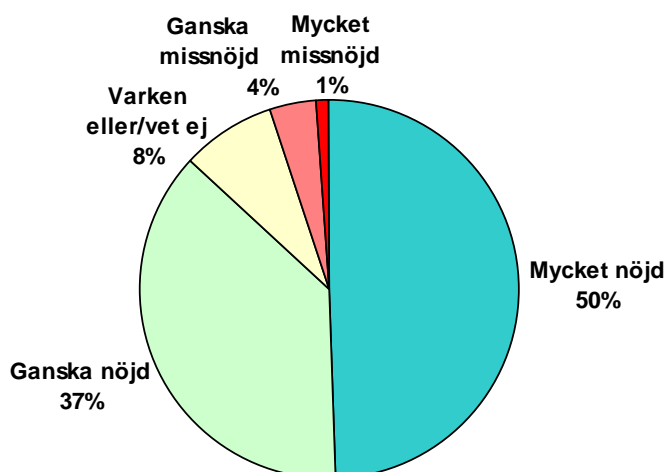
Det finns intressanta skillnader mellan de olika stadsdelsområdena (SDO) ifråga om ”bofasthet” och andel nyinflyttade. Högst andel som bott mer än fem år i stadsdelen har Spånga-Tensta (81%) och Rinkeby (80%). Det kan jämföras med motsvarande siffror för Kungsholmen (61%), Östermalm och Katarina-Sofia (62%). Omsättningen och inflyttningen av nya boende har alltså under den senaste femårsperioden varit betydligt större i innerstaden än i yttreområdena. Kanske något överraskande har de invandrartäta områdena Spånga-Tensta och Rinkeby, med dessa mått mätt, nu en mer ”stabil och bofast” befolkning än staden som helhet och särskilt än innerstadens SDO (se även tabellbilagan s 2).

I den här frågan precis som i resten av enkäten frågar vi konsekvent om situationen i *stadsdelen*. De svarande avgör själva vad de lägger in i detta begrepp. Vilket geografiskt område man tänker på kan då variera en del mellan olika individer och beroende på vilka situationer och aspekter som efterfrågas. Ibland kan det vara naturligt för de svarande att tänka mest på den allra närmaste närmiljön när de besvarar frågorna. I andra fall, faller det sig säkert mer naturligt att associera frågeställningarna till betydligt vidare områden. Oavsett hur de svarande tänker sig de områdesvisa avgränsningarna i olika frågor, så sker redovisningen av resultaten alltid efter i vilket SDO de bor.

Parker och parkskötsel

Grönska, parker och natur är sådant som de flesta förknippar med begreppet miljö och miljöförhållanden. Stockholm har i många sammanhang fått namn om sig att vara en ”grön stad”. Tycker då stockholmarna själva att staden lever upp till detta rykte? Hur nöjd är du med situationen i din stadsdel när det gäller tillgången till parker och naturområden tillfrågades våra undersökningsdeltagare.

Figur 1: Tillfredsställelse med tillgång till parker och naturområden i stadsdelen

Trots att stockholmarna bor i landets största stad och ett typiskt urbant område är de i stor utsträckning nöjda med tillgången till natur och parker i den egna stadsdelen. Hälften uppger att de är mycket nöjda och ytterligare 37% säger att de är ganska nöjda. Bara 5% säger sig vara missnöjda med park- och naturtillgången i den del av staden där de bor.

En stor majoritet av stockholmarna tycks alltså instämma i att Stockholm är en grön stad. Men är man lika nöjd med tillgången till parker och naturområden oavsett var i staden man bor? För att få svar på den frågan kan vi se på hur nöjda/missnöjda stadsdelsinvånarna i stadens 18 olika stadsdelsområden är i det här avseendet.

När vi vill ge en bild av situationen och jämföra de olika SDO:na är möjligheterna att välja vad man ska ta fasta på många. Man kan ta sin utgångspunkt i andelen ”mycket nöjda” eller ”ganska + mycket nöjda”. Eller också kan man ta fasta på missnöjet, andelen ”ganska + mycket missnöjda” eller kanske enbart de ”mycket missnöjda”. Problemet är att resultatbilden blir delvis olika beroende på vilken jämförelsegrund som väljs.

För redovisning på stadsdelsområdesnivå väljer vi fortsättningsvis ofta att arbeta med betygsmedelvärden. Invånarnas bedömningar av olika förhållanden har i enkäten (som ovan) ofta efterfrågats med svarsalternativ i en femgradig skala från mycket nöjd/bra till mycket missnöjd/dålig.

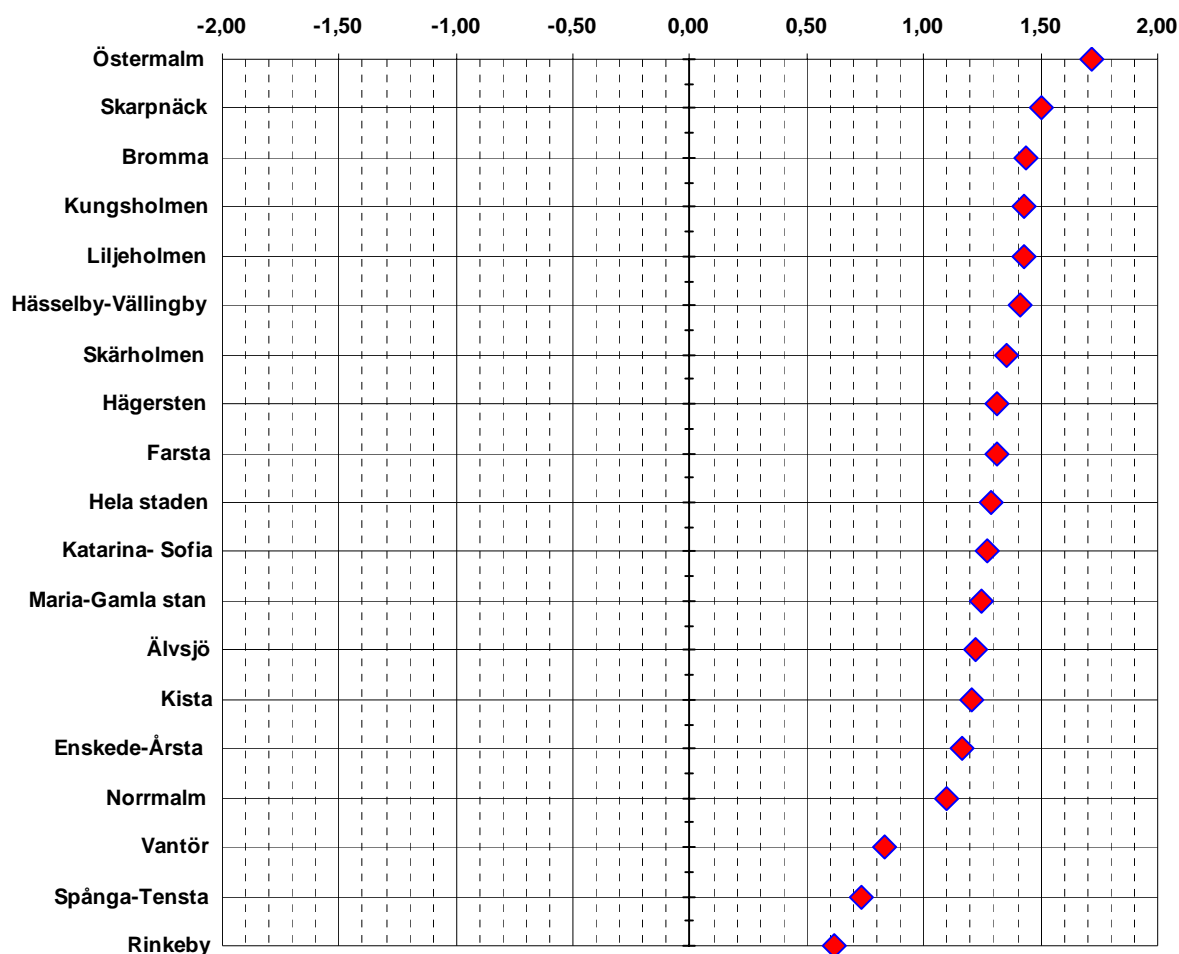
De olika svarsalternativen har då tilldelats följande ”betygsvärden”:

Mycket nöjd/bra	+2
Ganska nöjd/bra	+1
Varken eller/Vet ej	0
Ganska missnöjd/dålig	- 1
Mycket missnöjd/dålig	- 2

Utifrån dessa värden kan betygsmedelvärden beräknas för olika bedömningsaspekter för alla svarande respektive för svarande från olika SDO. Betygsmedelvärdena kan i princip variera mellan -2 och $+2$. Ett medelvärde på $+2$ innebär att precis alla svarande svarat ”mycket nöjd” på frågan. -2 skulle på motsvarande sätt innebära att alla var ”mycket missnöjda”. Medelvärdet runt 0 innebär att nöjda och missnöjda är ungefär lika många och balanserar varandra eller att de svarande markerat alternativen ”varken eller” eller ”vet ej”. Ett 0 -resultat är i dessa sammanhang oftast inte särskilt eftersträväsvärt. Helst ser man förstås att de nöjda överväger över de missnöjda så att betygsmedelvärdena blir positiva.

Fördelen med att använda betygsmedelvärdet är att det i ett enda enkelt mått sammanfattar hur nöjda de svarande i genomsnitt är. Det tar också hänsyn till alla delar i svarsspektrat. Både de nöjda och missnöjda får ge sitt bidrag till betygsmedelvärdet. Samtidigt som vi skapar större överblick förloras information om hur de svarande fördelar sig på olika nöjdhetsgrader. Betygsmedelvärden (Mv) runt 0 kan antingen uppkomma genom att nästan alla är ljummet ”varken nöjda eller missnöjda” eller genom att hälften av de svarande är ”mycket nöjda” och den andra hälften ”mycket missnöjda”.

Figur 2: Tillfredsställelse med tillgång till parker och naturområden i stadsdelen Mv/SDO

I figur 2 redovisas de betygsmedelvärden som stadsdelsinvånarna gett sina respektive stadsdelsområden för tillgången till parker och naturområden. Stadsdelsområdena har rangordnats i fallande ordning efter betygsmedelvärdet. Ju bättre betyg för tillgång till parker och naturområden desto högre upp i figuren hamnar stadsdelsområdet.

Vi ser att hela raden av punkter ligger långt till höger om nollinjen på betygsskalan. Det innebär att i alla SDO överväger de som är nöjda med stor marginal över de som är missnöjda ifråga om tillgången på parker och natur. Betygsmedelvärdet för alla svarande från hela staden ligger så högt som 1,3.

Medelvärdena i figuren bygger på svar från ett urval av stadsdelsområdenas invånare. Det innebär att det finns en viss osäkerhet i siffrorna när man vill dra slutsatser om hur alla skulle svarat. Betygsmedelvärdena bör därför omges med en osäkerhetsmarginal för att vara statistiskt säkerställda. Jämför vi värdena från två SDO, vilka bägge är litet osäkra, bör skillnaden dem emellan som tumregel vara minst 0,2-0,3 enheter (2-3 rutors avstånd i figuren) för att vara statistiskt signifikanta (95-procentigt konfidensintervall för medelvärdedifferenser).

Håller man utkik efter skillnader av den storleksordningen (0,2-0,3 betygsenheter) innebär det i princip att 20-30% av invånarna i det ena SDO:t svarat ett skalsteg positivare i sina bedömningar än i det andra SDO:t. En skillnad på 0,5 kan på motsvarande sätt tolkas som att 50%, hälften, bedömt tillgången till parker och naturområden ett skalsteg positivare i det ena området än i det andra.

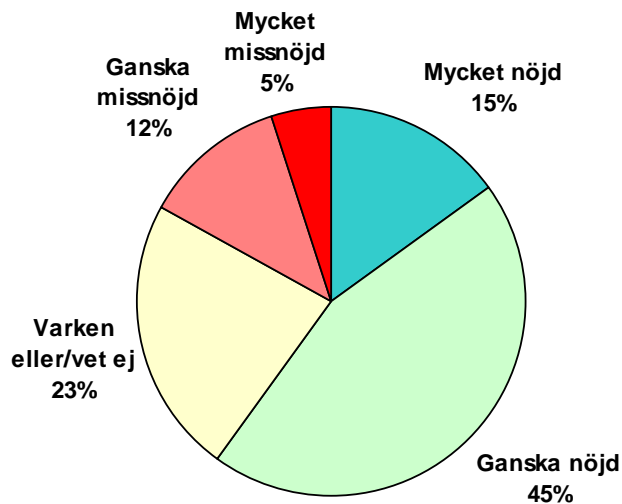
Ser vi på resultaten i figur 2 ser vi att det finns klara skillnader mellan SDO:na när det gäller hur nöjda invånarna är med tillgången till parker och naturområden i stadsdelen. I botten hamnar Vantör, Spånga-Tensta (0,7-0,8) och Rinkeby. Vi vill här åter påminna om att det kan vara vanskligt att jämföra Rinkeby med övriga SDO p g a det markant högre bortfallet bland de svarande där. Betyget i dessa SDO skiljer sig markant och statistiskt signifikant från de SDO som återfinns i diagrammets topp och framför allt från Östermalm med ett betygsmedelvärde på 1,7.

Man skulle kunna tänka sig att invånarna i SDO:na av ytterstadskaraktär skulle bedöma tillgången till parker och naturområden mer positivt än invånarna i innerstadens SDO. Så är dock ingalunda fallet. Som vi redan konstaterat hamnar Östermalm (med nära tillgång till Gärdet och Djurgården) högst i betygsrangordningen. Övriga innerstads SDO fördelar sig spritt över hela rangordningen med Kungsholmen högt och Norrmalm närmare botten.

En majoritet av stadsdelsinvånarna är alltså överallt i staden i något växlande grad nöjda med tillgången till parker och naturområden i sin närmiljö. Nästa fråga gäller om man också är nöjd med skötseln och städningen av dessa parker och naturområden.

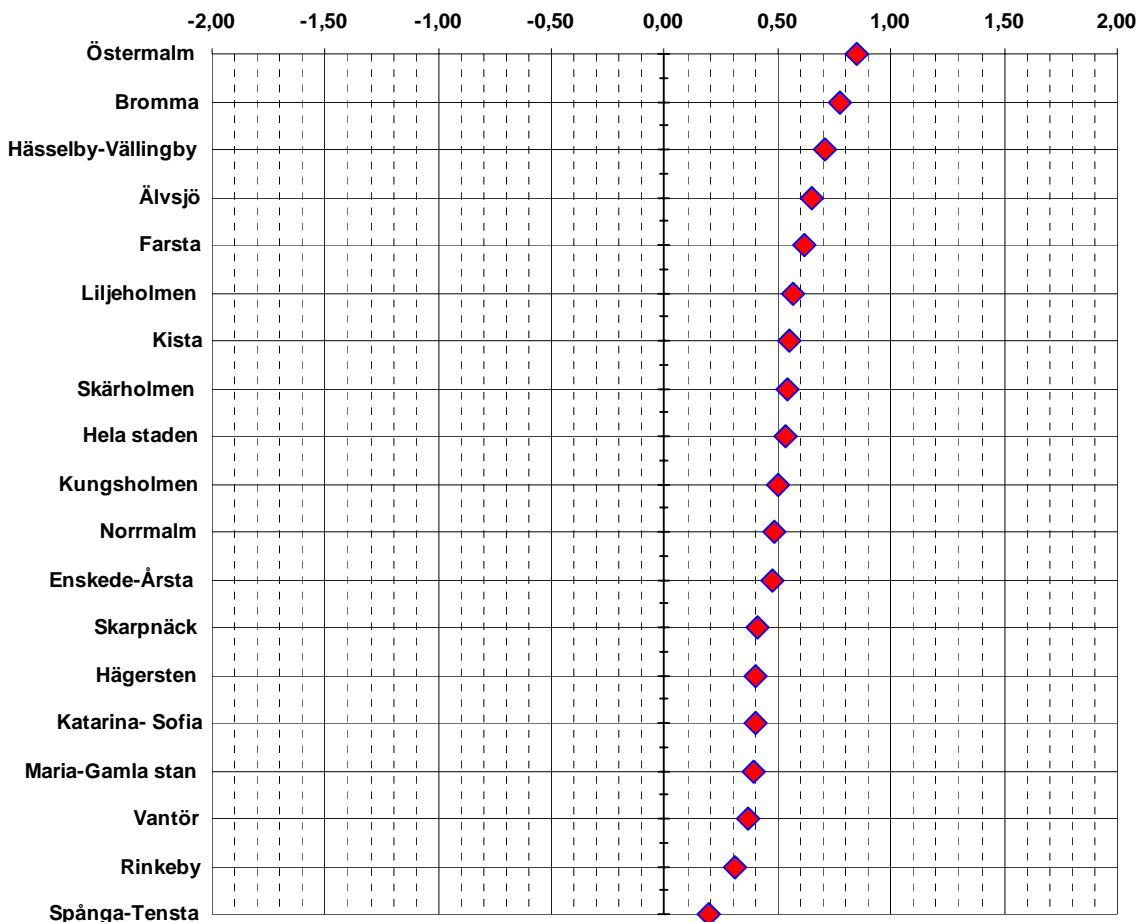

Figur 3: Tillfredsställelse med städning/skötsel av parker och naturområden i stadsdelen

Medan ca 90% av stockholmarna var nöjda med tillgången till parker och naturområden i stadsdelen är tillfredsställelsen med skötseln av dessa betydligt lägre. 60% av stockholmarna är nöjda med parkskötseln. De missnöjda är 17%. Även här kan vi se om tillfredsställelsen varierar mellan olika SDO.

Figur 4: Tillfredsställelse med städning/skötsel av parker och naturområden M_V/SDO

Ser vi på hur städning och skötseln av parker och naturområden upplevs i olika SDO så har hela punktsvärmen av betygsmedelvärden förskjutits till vänster jämfört med i föregående figur. Fortfarande befinner sig dock betygsmedelvärdena genomgående till höger om nollinjen, dvs de positiva omdömena överväger över de negativa i alla SDO. För hela staden ligger betygsmedelvärdet för skötsel av parker och naturområden på 0,5 jämfört med tidigare 1,3 för tillgången till parker/naturområden.

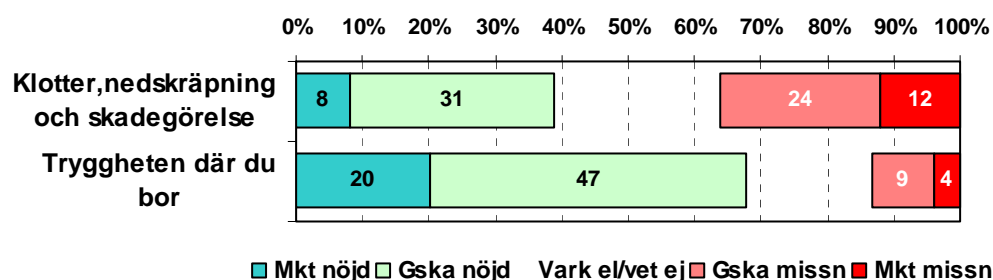
Samma SDO (Östermalm och Bromma), som tidigare låg i topp när det gällde tillgången till parker/naturområden, toppar också rangordningen när det gäller skötsel och städning av parker och naturområden. Även SDOna i botten på rangordningen är de samma som tidigare, Vantör, Rinkeby och Spånga-Tensta.

Belastningen på innerstadsparkerna är stor och skötseln och städningen av dessa har varit ett hett lokalt debattämne på många håll. Förutom på Östermalm är invånarna i innerstadens SDO inte särskilt belåtna med skötseln och städningen av parkerna och naturområdena i sina stadsdelar. Betygsmedelvärdena ligger lägre än i staden som helhet både för Kungsholmen, Norrmalm, Katarina-Sofia och Maria-Gamla stan.

Klotter och skadegörelse, trygghet

Natur och grönska verkar vara en mycket påtaglig och viktig positiv ingrediens i närmiljön för de flesta stockholmare. En annan mycket påtaglig del av invånarnas stadsdelsmiljö, med negativa förtecken, kan bestå i klotter, nedskräpning och skadegörelse. Förekommer synliga inslag i närmiljön av det slaget lämnar det få oberörda. En mer osynlig miljöfaktor, med nära anknytning till föregående, är hur man upplever tryggheten och säkerheten i området där man bor och vistas. I figur 5 framgår vad stockholmarna tycker om situationen i den egna stadsdelen både ifråga om klotter, nedskräpning och skadegörelse och den upplevda tryggheten.

Figur 5: Bedömd situation för klotter/nedskräpning/skadegörelse och trygghet i stadsdelen

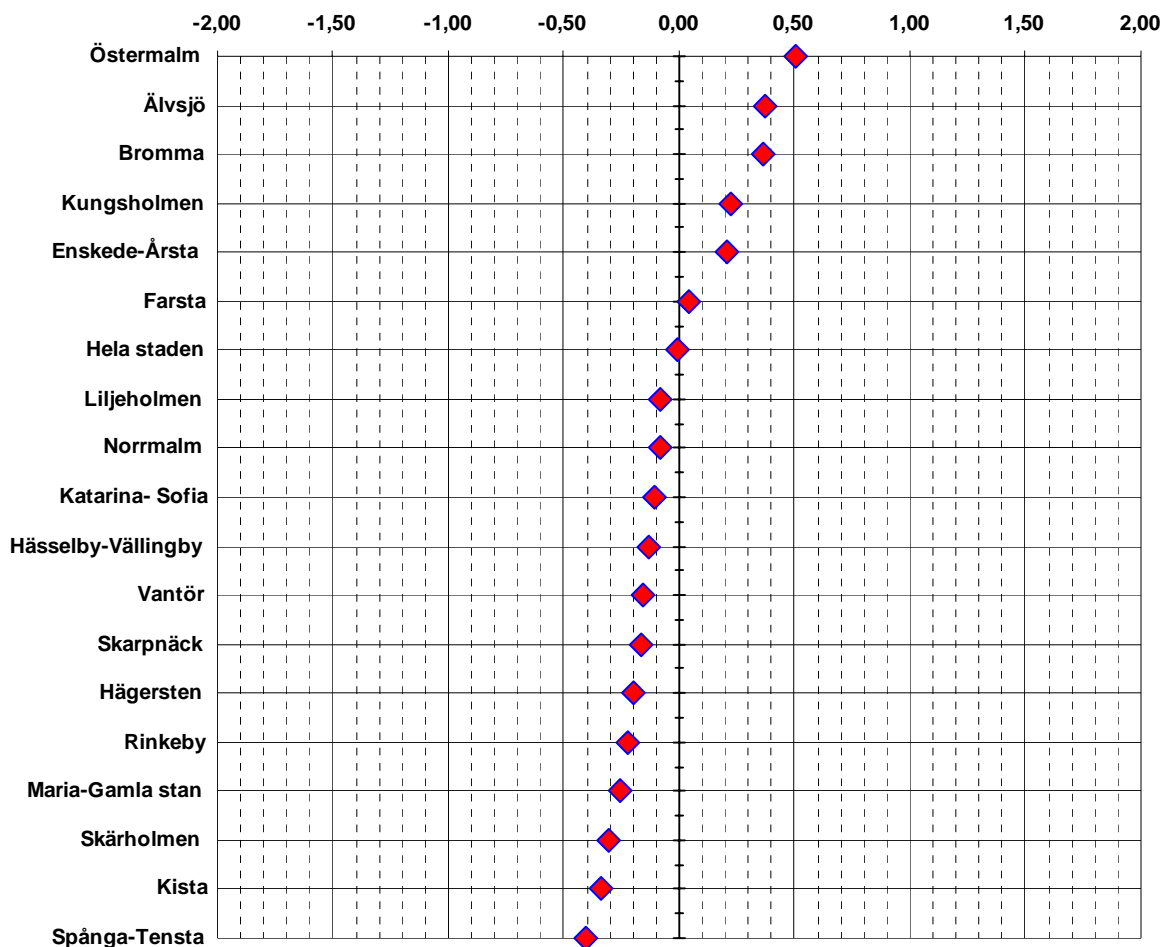
Staplarna till vänster i figuren visar hur stor andel av stockholmarna som är nöjda (mycket + ganska) med situationen i sin stadsdel när det gäller klotter/nedskräpning/skadegörelse och trygghet. I staplarna till höger återfinns de som är missnöjda (ganska + mycket) i motsvarande avseenden. Mellanrummet mellan staplarna betecknar de som inte har någon bestämd positiv eller negativ uppfattning i frågan och svarat ”varken eller”/”vet ej”.

För klotter, nedskräpning och skadegörelse är de ”negativa staplarna” till höger i stort sett lika långa som de ”positiva” till vänster. Andelen missnöjda med situationen i dessa avseenden är lika stor som andelen nöjda. Stadsmiljön får alltså inte något vidare betyg av stadens invånare ifråga om hur situationen ser ut beträffande klotter, nedskräpning och skadegörelse.

Jämför vi staplarna för klotter/nedskräpning/skadegörelse med de för ”tryggheten där du bor” kan vi konstatera att bilden ser betydligt ljusare ut ifråga om upplevd trygghet. Andelen som bedömer sig som nöjda med tryggheten i stadsdelen där de bor är 67%, medan motsvarande andel missnöjda är avsevärt lägre, 13%. Att invånarna inte är lika missnöjda med tryggheten där de bor som med situationen när det gäller klotter, nedskräpning och skadegörelse innebär naturligtvis inte att läget kan ses som helt tillfredsställande. Att 13%, mer än var tionde stockholmare, är missnöjd med tryggheten där de bor är naturligtvis inte oproblematiskt.

Ser vi på hur stadsdelsinvånarna upplever situationen när det gäller klotter, nedskräpning och skadegörelse stadsdelsområdesvis får vi följande bild.

Figur 6: Bedömd situation för klotter/nedskräpning/skadegörelse i stadsdelen *Mv/SDO*

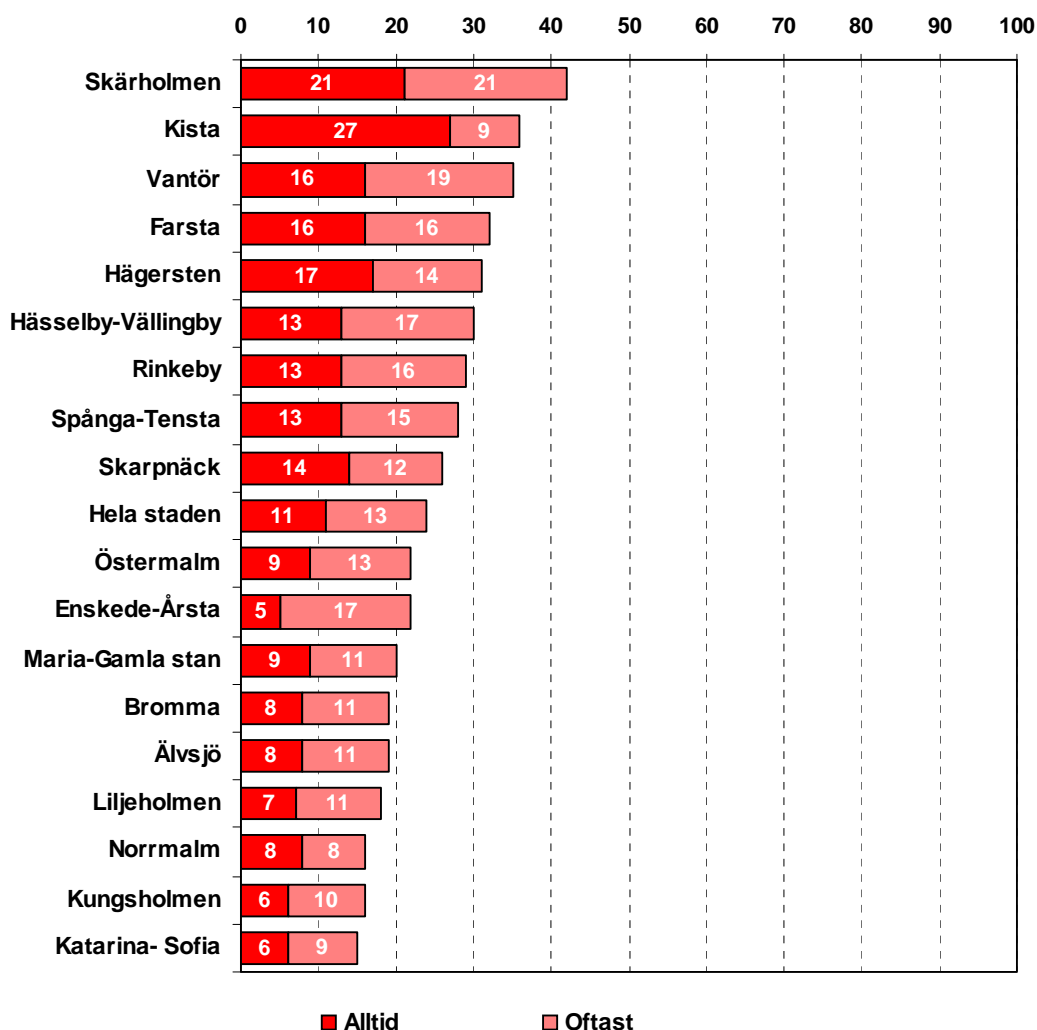

Punktlinjen skär här nollinjen från den positiva till den negativa sidan. Det innebär att i flera av stadsdelsområdena överväger de som är missnöjda med situationen i stadsdelen beträffande klotter, nedskräpning och skadegörelse över dem som är nöjda. Ser vi på betygsmedelvärdet för staden som helhet ligger det nära noll. Det stämmer bra med vad vi minns från figur 5 att de ”negativa staplarna” till höger var ungefär lika långa som de ”positiva” till vänster.

Läget när det gäller klotter, nedskräpning och skadegörelse i stadsdelen bedöms mest positivt av Östermalms-, Älvsjö- och Brommaborna. Dessa SDO hamnar därför högst upp i figuren. De mest negativa bedömningarna av situationen i de här avseendena står invånarna i Spånga-Tensta, Kista och Skärholmen för. Dessa SDO återfinner vi följaktligen längst ner i figuren med signifikant lägre betygsmedelvärden (gott och väl tre rutor till vänster om) de tre SDOna högst upp i figuren.

Tar man fram motsvarande SDO-visa figur för ”tryggheten där du bor” hamnar punktlinjen betydligt längre till höger åt det positiva hållet, men med samma tre SDO i toppen och samma tre i botten som i figur 6. Tryggheten där man bor bedöms alltså mest positivt i Bromma, Östermalm och Älvsjö SDO och minst positivt i Spånga-Tensta, Skärholmen och Kista SDO.

Figur 7: Obehagligt gå ensam hem genom stadsdelen när det är mörkt % Alltid eller oftast

När det gäller tryggheten ställdes också en mer direkt personlig fråga till undersökningsdeltagarna om de egna upplevelserna av trygghet/otrygghet i stadsdelen. ”Tycker du det är obehagligt att gå hem ensam genom din stadsdel när det är mörkt?” I figur 7 ser vi hur stor andel av stadsdelsinvånarna i olika SDO som tycker att det är obehagligt att gå ensam hem genom stadsdelen när det är mörkt.

Sett till staden som helhet är det ca en fjärdedel av stockholmarna som alltid eller oftast tycker det är obehagligt att ta sig ensam hem genom den egna stadsdelen när det är mörkt. Skillnaderna mellan olika SDO är betydande. I Skärholmen är det vanligast att man är obehagligt berörd av att gå hem ensam genom stadsdelen när det är mörkt. 42% säger där att de alltid eller oftast känner så. Motsvarande andelar, som känner sig obehagligt berörda av att på egen hand ta sig hem genom stadsdelen när det är mörkt är betydligt lägre, 15-16 %, i Norrmalms, Kungsholmens och Katarina-Sofia SDO.

En tumregel vi tidigare gett är att procentskillnaderna mellan två SDO skall vara större än 10 procentenheter för att vara statistiskt signifikant. Det motsvarar att staplarna i figur 7 ska skilja sig i längd med mer än avståndet mellan två hjälplinjer i diagrammet. Skillnaderna mellan SDOna högst upp och längst ner i figuren uppfyller som synes detta krav med råge.

Man kan fråga sig vad det är som gör att invånarna i Skärholmen, Kista och Vantör i särskilt stor utsträckning tycker det är obehagligt att ta sig hem i mörkret genom stadsdelen. Är det ovanligt mörkt där, ovanligt hög risk för brott och våld eller något annat? Brottsstatistiken och kriminologiska studier visar att frekvensen av brott och våld är störst i stadens centrala delar. Samtidigt ser vi i figur 7 att invånarna i innerstadens SDO är de som i lägst omfattning är rädda för att gå hem genom sin stadsdel när det är mörkt. Norrmalm, Kungsholmen och Katarina-Sofia återfinns som tidigare framgått allra längst ner i figuren. Även i Maria-Gamla stan och Östermalm är invånarna i mindre utsträckning rädda för att vistas i ute i mörkret i stadsdelen än vad stockholmarna i hela staden är.

Det är alltså inte bara den faktiska brottsfrekvensen i ett område som avgör invånarnas känsla av trygghet/otrygghet. Det kan också vara intressant att titta på om det finns några skillnader mellan olika befolkningskategorier när det gäller upplevd otrygghet i stadsdelen. Det gör det. Av stockholmarna tycker 13% att det alltid eller oftast är obehagligt gå ensam hem i mörkret genom stadsdelen. Motsvarande siffra för stockholmsskvinnorna är 32%. På samma sätt kan vi finna skillnader mellan yngre (under 65 år) 20% otrygga och äldre (65- år) 33%. Om man har svenskt eller utländskt ursprung eller om man bor i flerbilshus eller villa/radhus tycks däremot inte ha någon betydelse för upplevelsen av otrygghet i stadsdelen som den mätts här. (Se tabellbilagan s 48)

Av redovisningarna ovan har framgått att de resultat vi redovisar är förhållandena som de upplevs subjektivt och att detta inte alltid med automatik avspeglar den faktiska situationen i

olika avseenden. Att vissa SDO får låga betygsmedelvärden för ”invånarnas upplevda problem med klotter, nedskräpning och skadegörelse” innebär t ex inte automatiskt att förekomsten av klotter och skadegörelse rent faktiskt också är störst i stan just där. Invånarnas bedömningar grundar sig sannolikt delvis på de faktiska förhållandena, men påverkas säkert också av mycket annat, t ex tidigare förväntningar, massmedias rapportering mm.

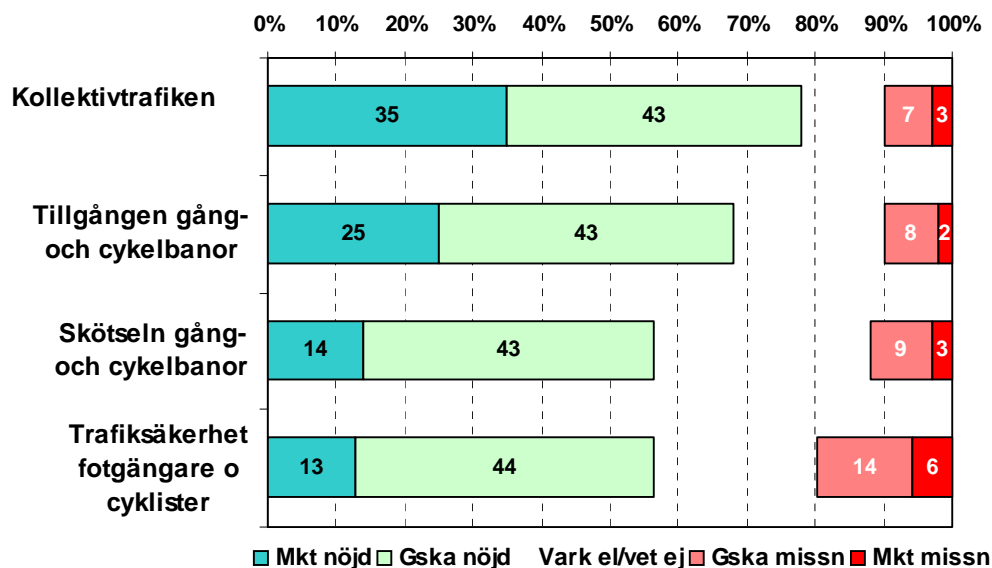
Våra resultat som genomgående har karaktären av subjektiva upplevelser och bedömningar kan ofta ses som intressanta indikatorer på de faktiska förhållandena. Men de är också som subjektiva yttringar viktiga och intressanta i sig själv. De avspeglar ju den ”bild” som invånarna, mer eller mindre välgrundat, upplever sig ha av läget i sin stadsdel. Om en alltför stor del av invånarna i stadsdelsområdet subjektivt upplever sig besvärade av klotter och skadegörelse eller känner sig otrygga där de bor är detta nog så viktiga faktum i sig.

Trafik, trafikmiljö och resmöjligheter

Nästa del i vår beskrivning av hur stockholmarna upplever sin stadsdelsmiljö handlar om hur de ser på trafiksituationen, trafikmiljön och resmöjligheterna i den del av staden där de bor. Också det mycket centrala aspekter av livsmiljön för de flesta av stadens invånare.

Gå, cykla, åka kollektivt

Figur 8: Tillfredsställelse med situationen i stadsdelen ifråga om ...

När stockholmaren kommer för sent till jobbet eller skolan skyller han/hon ofta på kollektivtrafiken. När man hör talas om kollektivtrafiken i massmedia handlar det ofta om stopp, förseningar och kaos i trafiken. Väntetiderna, den dåliga informationen och trängseln i rusningstid är mångomtalad.

Vad säger då stockholmarna när de tillfrågas om hur nöjda/missnöjda de är med kollektivtrafiken i sin stadsdel? Jo, de allra flesta är, som vi ser i figur 8, nöjda. Kollektivtrafiken i stadsdelarna får rejält positiva omdömen av stockholmarna. 78% är ganska eller mycket nöjda, medan var tionde stockholmare är missnöjd. I relation till hur mycket det klagas får detta sägas vara ett överraskande gott omdöme. I stort ger alltså stockholmarna stadens kollektivtrafik godkända betyg. Kanske avspeglar det att, trots vissa brister, har staden ett väl utbyggt kollektivtrafiknät med tunnelbana och bussar som avgår tätt och oftast i rätt tid till rätt plats.

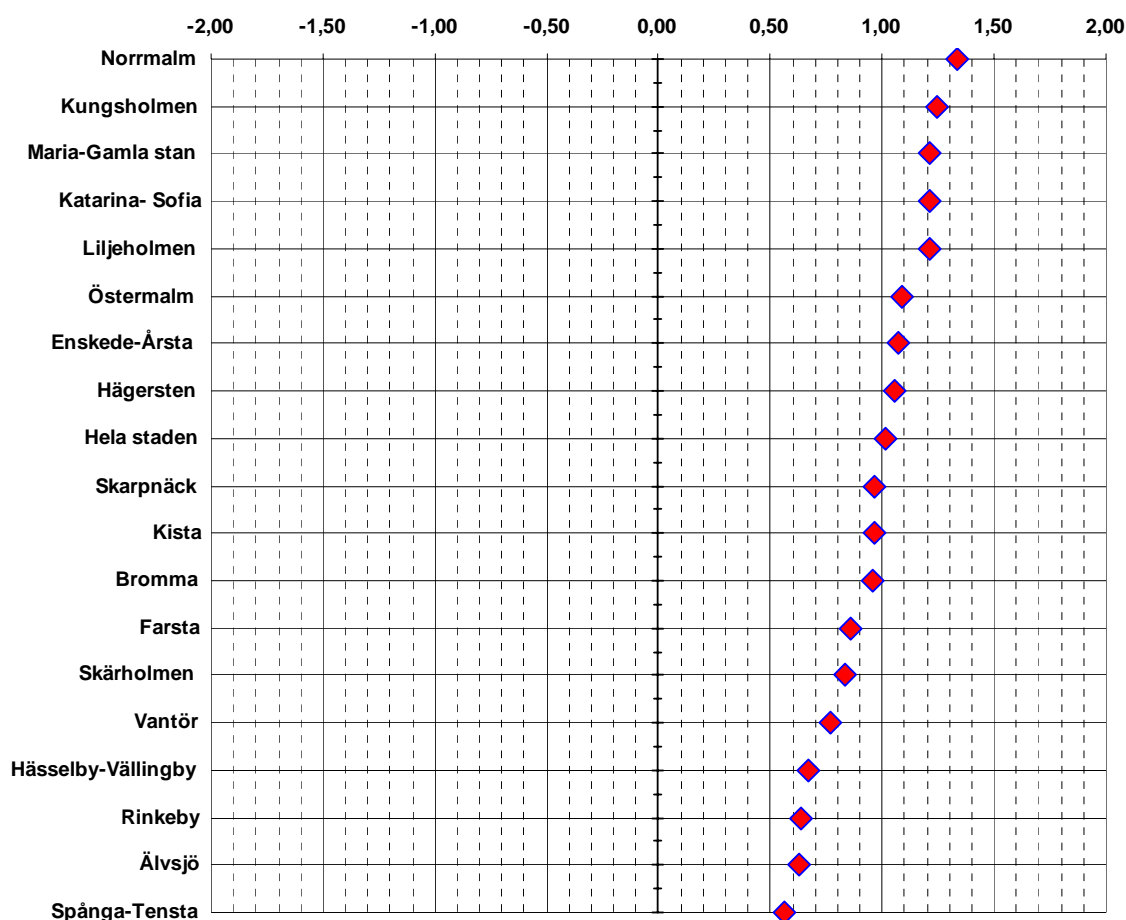
Det allra mest miljövänliga sättet att förflytta sig i staden är att gå eller cykla. Stockholms stad har gjort stora satsningar på att bygga ut cykelbanorna och att göra trottoarer och gångbanor tillgängliga och användbara för alla. I innerstaden har cykelbanor tillskapats bl a genom uppmålade cykelfält på vissa större gator. Åtgärden har varit omdiskuterad. En ny cykelplan för ytterstaden har utarbetats. Den beräknas antas och börja styra det fortsatta arbetet där från och med våren 2005. Statistiken visar att cyklandet i staden under 80-talet uppvisade en sjunkande trend. Därpå har cyklandet sedan 90-talet åter ökat och ligger nu över 80-talsnivå.

Har stadens ambitiösa satsningar på gång- och cykelbanor då gjort några avtryck i form av hur nöjda stockholmarna är i dessa avseenden? Jodå, även när det gäller tillgången till gång- och cykelbanor är stockholmarna till övervägande delen belåtna, om än inte i riktigt samma utsträckning som med kollektivtrafiken. I figur 8 avspeglar sig det i att nöjdstapeln till vänster fortfarande är betydligt längre än missnöjdstapeln till höger. 68% av stockholmarna uppger sig vara nöjda med tillgången till gång- och cykelbanor medan 10% är missnöjda.

Det är emellertid inte bara utbyggnaden och en ökad tillgång på gång- och cykelbanor som är intressant. De måste också skötas och underhållas. Precis som för parker och naturområden så är stockholmarna mindre nöjda med skötseln av gång- och cykelbanor än med tillgången på sådana. I figur 8 syns det på att den ”positiva stapeln” är något kortare, 57% nöjda, och den ”negativa” något längre, 12% missnöjda, för skötseln än för tillgången på gång- och cykelbanor.

En annan viktig aspekt för fotgängarna och cyklisterna är säkerheten. När stockholmarna tillfrågas om hur nöjda de är med trafiksäkerheten för fotgängare och cyklister i sin stadsdel blir betyget ytterligare något lägre än för tillgången och skötseln av gång- och cykelbanor. ”Nöjdstapeln” (57%) är lika lång som den för skötseln av gång- och cykelbanor men ”missnöjdstapeln” är här betydligt längre, 20%.

Figur 9: Tillfredsställelse med kollektivtrafiken i stadsdelen M_V/SDO

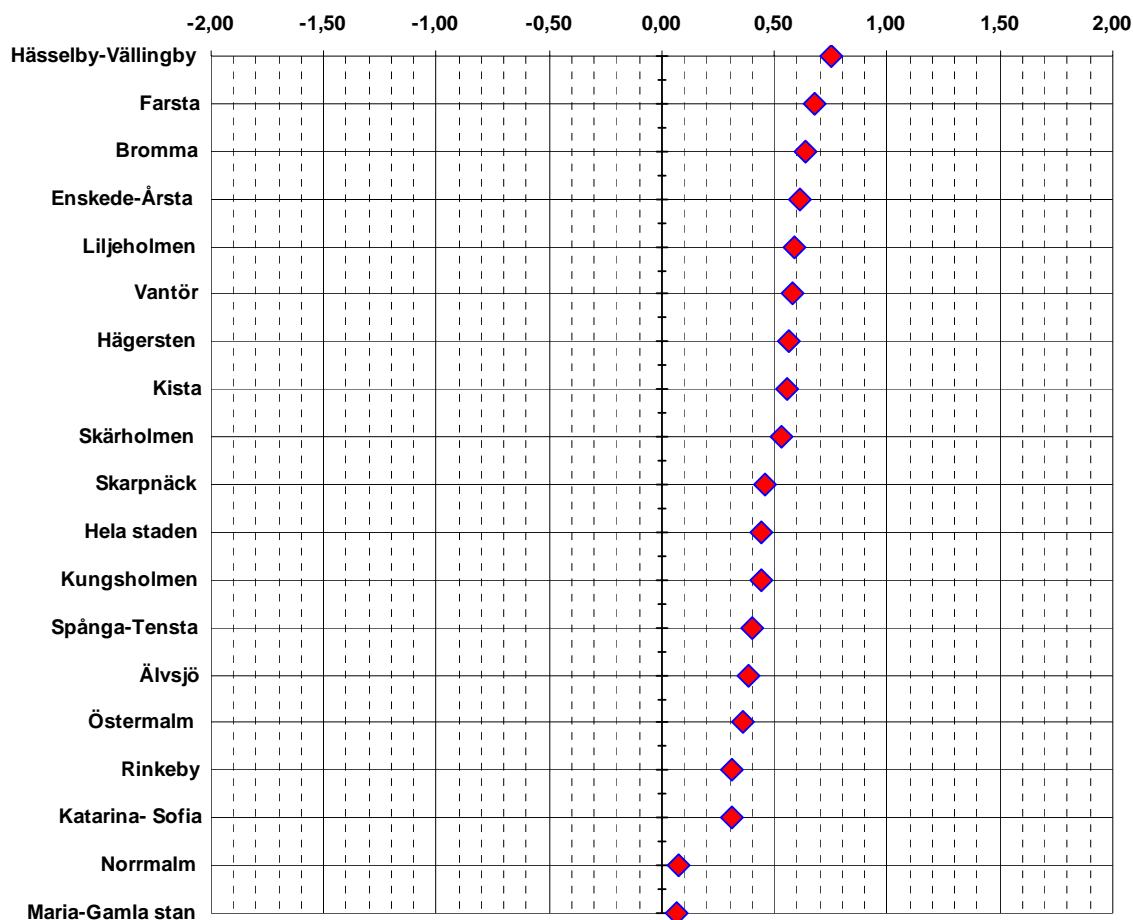

När vi tittar på hur nöjda stadsdelsinvånarna är med kollektivtrafiken i olika stadsdelsområden är skillnaderna relativt små mellan olika SDO. Punktlinjen löper förhållandevis rakt lodrätt nedåt på betryggande avstånd till höger om nollinjen. Man kan förvänta sig att innerstadsborna, som har alla sorters kollektiva resmöjligheter på nära avstånd, ska vara mer nöjda med kollektivtrafiken än de som bor mer perifert i staden och har glesare med resmöjligheter. Mycket riktigt hamnar också innerstadens SDO högst i figuren. Invånarnas betyg för kollektivtrafiken i stadsdelen är där i genomsnitt något högre än i övriga SDO. Men skillnaderna är inte särskilt stora. I alla stadens delar finns en någorlunda positiv bedömning av den lokala kollektivtrafiken.

Vi har tagit fram stadsdelsområdesvisa jämförelser också för den upplevda trafiksäkerheten, tillgången och skötseln av gång- och cykelvägar. När det gäller hur nöjda stadsdelsinvånarna är med tillgången på gång- och cykelvägar så är skillnaderna mellan stadsdelsområdena små. Hässelby-Vällingby, Skärholmen och Liljeholmen får där bäst betyg av sina invånare. Sämst bedöms tillgången på gång- och cykelvägar vara i Östermalm, Norrmalm och Maria-Gamla stan, alla innerstadsområden. När det gäller hur nöjda stadsdelsinvånarna är med skötseln och underhållet av gång- och cykelvägar, så är skillnaderna så små mellan stadsdelsområdena att det inte finns någon anledning att tala om att man får bättre eller sämre betyg i det avseendet i varken det ena eller andra stadsdelsområdet.

Figur 10: Tillfredsställelse med trafiksäkerheten för fotgängare o cyklister i stadsdelen *Mv/SDO*

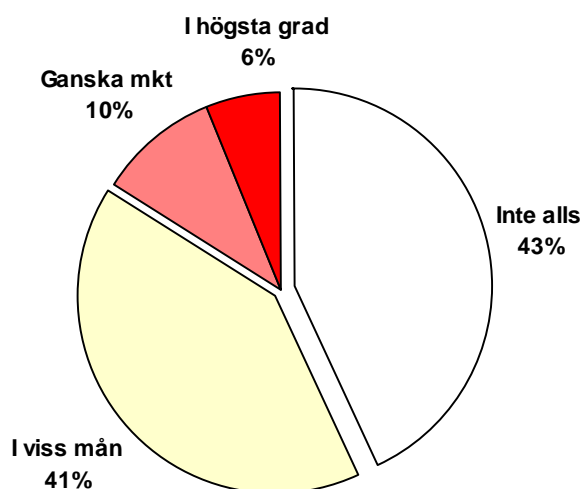
Även när det gäller hur nöjda invånarna är med trafiksäkerheten i den del av staden där de bor är skillnaderna förhållandevis beskedliga mellan stadsdelsområdena (figur 10). I Hässelby-Vällingby, Farsta och Bromma är man något nöjdare med trafiksäkerheten än i innerstadsområdena. Lägst i betygsrangordningen i det här avseendet hamnar tre innerstads-SDO. Litet markerat lägre betyg för trafiksäkerheten för fotgängare och cyklister får Norrmalm och Maria-Gamla stan. Möjligen kan det bero på att den lokala debatten om de uppmålade cykelfälten mitt i trafikerade stadsgator här varit intensiv.

Trafikmiljö och buller

Trafiken har blivit en ytterst påtaglig och kanske t o m påträngande realitet i stadsmiljön. I stort sett alla typer av trafik (utom möjligen hästskjuts) har ökat kraftigt i staden under de senaste femtio åren. Det har fört med sig en hel del bekymmer. Ökade avgasutsläpp, nedsmutsning, buller och olycksrisker är exempel på sådana negativa effekter som den tilltagande trafiken fört med sig. Trafiken i Stockholms centrala delar har nu blivit så tät att framkomligheten hotas och införandet av trängsel-/miljöavgifter diskuteras. Hur har då stockholmarna reagerat på den fortgående trafikexpansionen? Har man svårt att acceptera den eller vänjer man sig?

I enkäten tillfrågades undersökningsdeltagarna om de på det hela taget upplever att trafiken är ett problem i deras stadsdel.

Figur 11: Andel stockholmare som i olika grad upplever trafiken som ett problem i stadsdelen

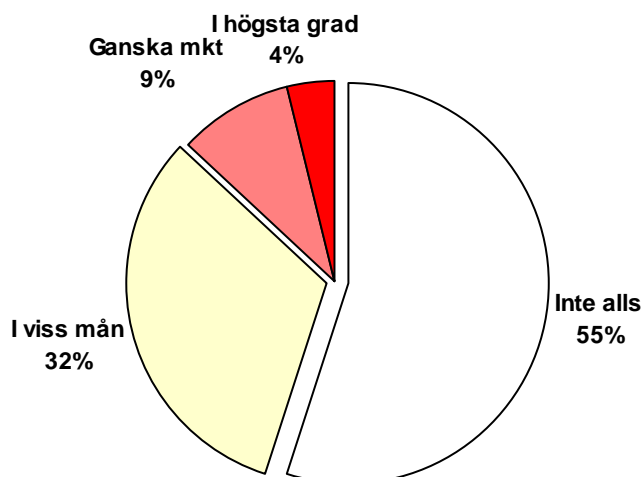

Resultaten visar att en del av stockholmarna känner sig drabbade av trafiken, men långt ifrån alla. 16% säger att de i högsta grad eller ganska mycket upplever trafiken som ett problem i sin stadsdel. Ytterligare 41% tycker att det i viss mån stämmer att trafiken är ett problem i stadsdelen. Nästan hälften av stockholmarna tycker på det hela taget inte alls att trafiken är ett problem i den del av staden där de bor.

Ett av problemen med trafiken är att den låter och bullrar. Miljöförvaltningen har länge gjort mätningar, beräkningar och kartläggningar av trafikbullernivåerna i staden. Med litet skiftande mätmetoder och definitioner har man kommit fram till ett något växlande antal invånare i staden som utsätts för oacceptabla bullernivåer på grund av trafiken. Antalet stockholmare som bor i alltför bullerutsatta lägen brukar i dessa beräkningar överskrida 100.000.

Vi har i enkäten frågat våra undersökningsdeltagare om de upplever att de störs av trafikbuller (bilar, buss, tåg, flyg mm) inne i sin bostad.

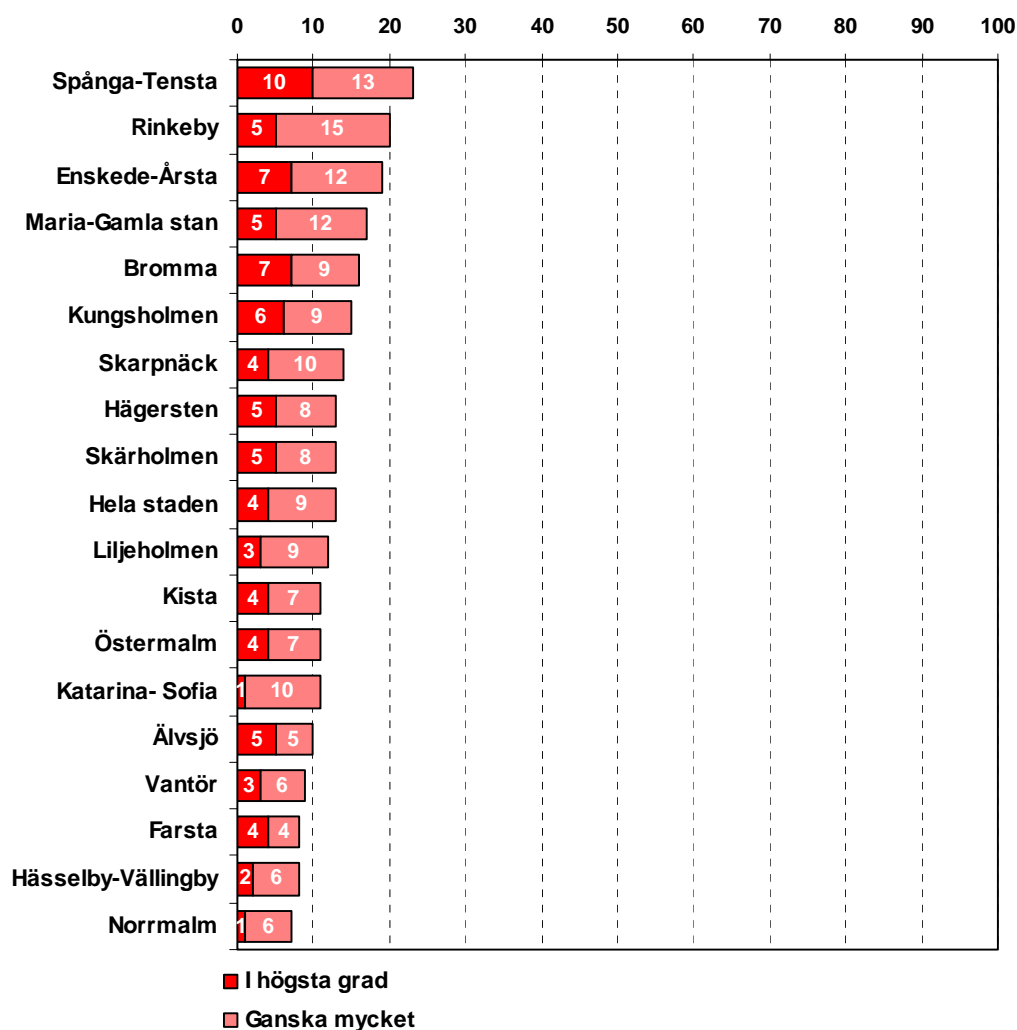
Figur 12: Andel stockholmare som störs av trafikbuller i bostaden

Enligt våra mätningar säger sig 13% av stockholmarna i ”högsta grad” eller ”ganska mycket” vara störda av trafikbuller i sin bostad. Omräknar vi dessa 13% av den vuxna stockholmsbefolkningen till ett antal bullerstörda motsvarar det drygt 80 000 stockholmare som i betydande grad upplever att de störs av bullrande trafik i sin bostad.

Är det kanske i första hand i innerstaden, med sin täta trafik, som de boende störs av trafikbuller? Vi ser svaret på den frågan i figur 13.

Figur 13: Andel stadsdelsinvånare som störs av trafikbuller i bostaden

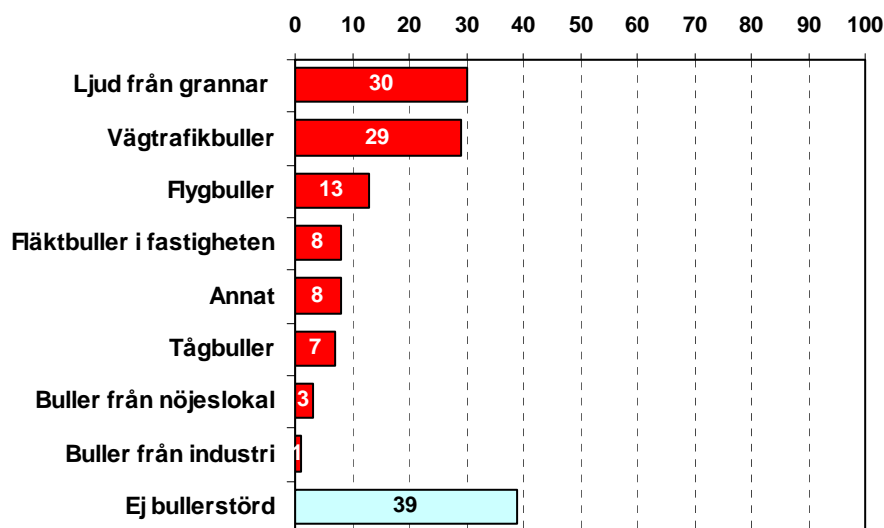
Att det skulle vara så att bara innerstadsborna drabbas av trafikbuller stämmer, som vi ser, inte alls. Norrmalmsborna upplever sig enligt egen utsago mest sällan som bullerstörda av trafiken (7%) medan Spånga-Tensta borna hamnar i topp med 23% bullerstörda. Trots en viss variation mellan olika SDO kan vi konstatera att buller av trafiken är ett problem som drabbar hela staden. Det stämmer också med de bullermätningar och bullerkartor som Miljöförvaltningen tagit fram. Där syns att de stora motorleder och hårt trafikerade huvudvägar som genomkorsar staden medför att även invånarna som bor i stadens ytterområden blir hårt bullerdrabbade.

Inomhusmiljön

Vi tillbringar en stor del av vår tid inomhus i bostaden. Att inomhusmiljön och eventuella problem med denna utgör en central del av den totala miljösituationen för stockholmarna behöver därför knappast påpekas. I föregående avsnitt var vi inne på en aspekt av hur stockholmarna har det med sin miljö inomhus där de bor. Det gällde ljudmiljön och i vilken mån man störs av trafikbuller i bostaden.

I enkäten ställs också en litet vidare fråga om hur de svarande upplever bullersituationen i bostaden. Där handlar det om alla sorters buller och störande ljud. Frågan löd ”Brukar du i din bostad minst en gång i veckan störas av något av följande?”. Härpå ges förslag på åtta typer av ljud/buller som de svarande kan markera.

Figur 14: Upplevda bullerstörningar i bostaden av olika slag (*minst en gång i veckan*)

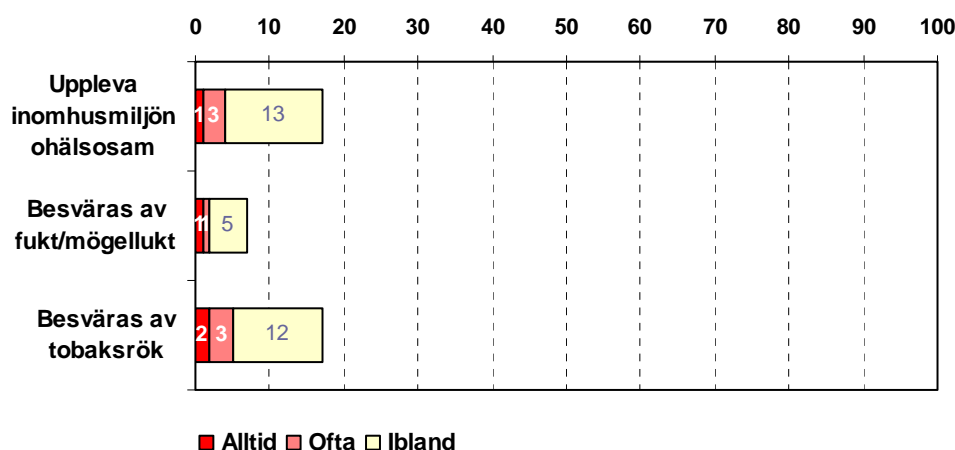
Det kan förtjäna att påpekas att det här sättet att fråga om problem och störningar genom uppräkningsmetoden ger höga problemfrekvenser. Det gäller också om man t ex ber folk pricka för upplevda sjukdomssymtom på en lista med sjukdomar. Nästan alla framstår då som sjukdomsdrabbade på ena eller andra sättet. Ställs därpå den mer allmänna frågan om man upplever sig sjuk eller frisk, så är nästan alla friska.

Vad vi vill ha sagt med detta är att man kanske inte ska stirra sig blind på den absoluta nivån då det gäller upplevda bullerstörningar. Enligt figuren är det bara 39% av stockholmarna som inte är bullerstörda i sin bostad. Sensationellt många, 61%, uppger sig alltså vara störda av buller och oljud av ett eller flera slag varje vecka. Enligt vårt förmenande är det klokt att tolka den siffran varsamt.

Rimligare än att använda uppgifterna för att försöka uppskatta den ”sanna störningsnivån” kan det vara att använda dem för att se hur vanliga olika typer av bullerstörningar är relativt sett, inbördes i förhållande till varandra. Två typer av störande ljud i bostaden är mer frekvent rapporterade än de andra. Det är störande ljud från grannar och vägtrafikbuller. Störningar i bostaden av dessa bägge slag verkar vara ungefär lika vanliga. Dessa två oftast nämnda bullerkällor är mer än dubbelt så ofta omnämnda som den tredje vanligaste, flygbuller. Även om flyget således inte riktigt kan konkurrera med vägtrafiken och grannarna som mest nämnda källa till buller i bostaden så måste det ändå inräknas som en av de allra vanligaste orsakerna till att stockholmarna störs av buller. Snäppet under flygbuller hittar vi fläktbuller och buller från tågtrafik. Att stockholmaren hemma i bostaden är störd av buller från någon närliggande nöjeslokal eller industriverksamhet är sällsynt.

Det är inte bara oönskade ljud som kan utgöra problem i inomhusmiljön. Drag och kyla var förr vanliga gissel i bostaden. Numer talas det oftare om torr luft, dålig ventilation, fukt och mögel, allergiframkallande och ohälsosamma byggmaterial och liknande. I enkäten ställer vi tre frågor om hur de svarande upplever den egna bostadens inomhusmiljö även i andra avseenden än störande ljud. De ger en uppfattning om i vilken utsträckning stockholmarna brukar uppleva sin inomhusmiljö hemma som ohälsosam, om de brukar besväras av fukt/mögellukt eller tobaksrök i bostaden.

Figur 15: Brukar uppleva besvär i bostaden av olika slag

Av figuren framgår hur vanligt det är att stockholmarna upplever sin inomhusmiljö som ohälsosam alltid, ofta eller ibland. De som svarat alltid eller ofta får man tänka sig är personer som mer konstant upplever sin inomhusmiljö som osund. De utgör dessbättre bara några enskilda procent (4%) av de svarande. Förutom dessa säger ytterligare 13% av stockholmarna att de *ibland* upplever att deras inomhusmiljö i bostaden är ohälsosam. Det rör sig då förmodligen om mer tillfälliga inslag och belastningar. Kanske att man besväras av dålig luft, dålig lukt, buller, rökning eller annat.

Av staplarna längre ner i figuren framgår hur vanligt/ovanligt det är att man besväras av fukt-/mögellukt i bostaden respektive av tobaksrök. Även här är det en liten minoritet av de svarande (2% respektive 5%) som känner sig mer konstant drabbade och svarar ”alltid” eller ”ofta” på frågorna. När det gäller rökning är det ytterligare 12% som säger att de *ibland* besväras av tobaksrök i bostaden. Möjligen handlar det om mer sporadiska händelser, någon besökare som röker, fester eller liknande där rökning förekommer. Stockholmarna har uppenbarligen ännu inte lyckats eller velat utfärda generellt rökförbud i bostaden (jämför restauranger). Inte ens om de själva besväras av tobaksrökningen i bostaden.

Även om inomhusmiljön kan ha sina brister får man väl säga att de korta ”stubbarna” till vänster i diagrammet, med en liten andel svarande som upplever besvär, tyder på att dagens inomhusmiljö allmänt sett är god. I ett inte alltför långt historiskt perspektiv kan man se hur bostadsstandarden och inomhusmiljön genomgått enorma förbättringar. Dagens stockholmare lever oftast i en bostad med en komfort, värme, belysning, utrustning och standard som vida överskrider vad herremän och adel hade för något århundrade sedan.

Avfallshantering

På samma sätt kan man ta historien till hjälp och blicka tillbaka ett par århundraden för att klarare inse avfallshandlingens vikt för stadsmiljön och levnadsförhållandena i staden. På den tiden slängde stockholmarna sina sopor och sitt avfall rakt ut i gator och gränder och tömde sina latriner i närmsta vattendrag. Med en befolkning som växt till över 60 000 invånare blev Stockholms miljöproblem i mitten av 1700-talet så stora att sjukdomar och farsoter spred sig och befolkningstillväxten upphörde under ett helt århundrade. Avfall och latrin översvämmande staden. Stanken låg tung över ”flugmöten” och försumpade, igenväxande sjöar.

Idag har en omfattande organisation vuxit fram för att ta hand om de stora mängder avfall som Stockholms invånare och olika verksamheter genererar. Synen på avfallshantering har förändrats radikalt. Avfallet ses inte längre enbart som onyttiga sopor, utan i allt högre grad som resurser, som man kan och måste ta vara på. Sorteras avfallet kan det återvinnas och användas till nya produkter. Det innebär att knappa naturresurser kan sparas. I Stockholms avfallsplan för 2002-2005 beskrivs den nuvarande avfallshandlingen i staden och de framtida målen*. Följande prioritering av omhändertagande av avfall ges.

1. Avfallsminimering
2. Återanvändning
3. Materialåtervinning
4. Energiutvinning
5. Deponering

I avfallsplanen (sid 7) beskrivs den nuvarande handlingen: ”Staden ansvarar genom det kommunala renhållningsansvaret för hushållsavfall och därmed jämförligt, farligt avfall och grovavfall. Hushållsavfallet samlas in vid fastigheterna genom stadens entreprenörer. Grovavfall hämtas av stadens entreprenör vid fastigheten eller lämnas vid stadens tre återvinningscentraler i Lövsta, Östberga och Vantör. Farligt avfall från hushåll samlas in via 22 miljösta-

---

* Renhållningsordningen 2002-2005 med avfallsplan återfinns under Stockholms stads webbportal (www.stockholm.se) på Renhållningsförvaltningens hemsida.

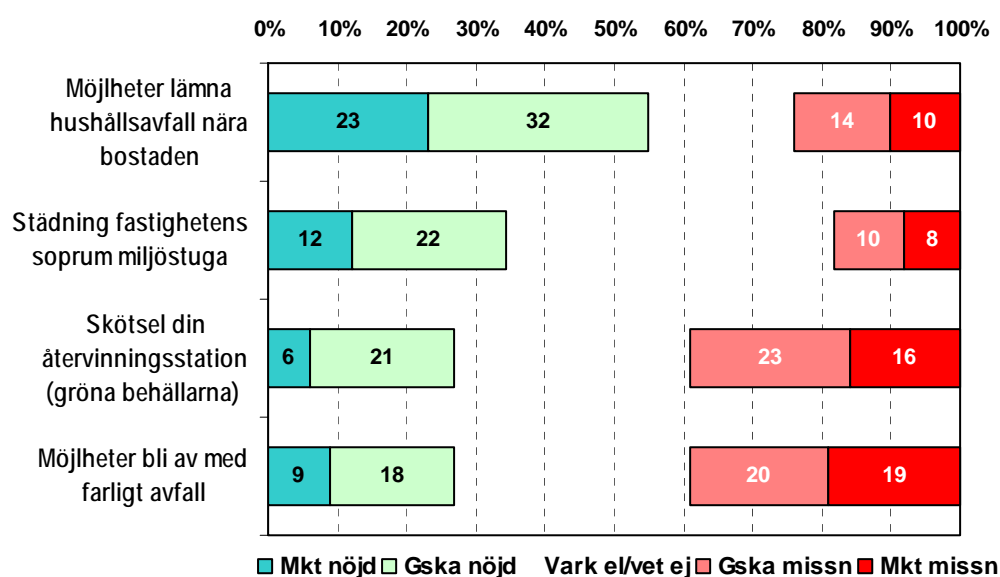
tioner inom staden samt hos färghandlare. Hushållsavfall förbränns till största delen vid Högdalenverket (Fortum Värme AB)”.

Stora delar av avfallet har staden dock inget direkt ansvar för. Det gäller t ex förpackningar och tidningar, glas, hårdplast- och metallförpackningar. Där råder sk producentansvar. Den som producerar produkten/förpackningen ska själv stå för återvinningen av denna. ”Förpackningsinsamlingen” ansvarar därför för ca 250 återvinningsstationer i Stockholm (med gröna behållare) där invånarna kan lämna dessa typer av avfall.

En annan stor grupp av avfall som staden saknar direkt ansvar för är ”industri-”/verksamhetsavfallet. De stora mängder avfall som olika företag och verksamheter ger upphov till har de själva ansvar för att transportera bort och ta hand om på ett ansvarsfullt sätt. Det gäller både för vanligt avfall och farligt avfall av typen kemiska produkter och liknande.

Hur upplever då stockholmarna ur sitt perspektiv att avfallshanteringen fungerar i dagens Stockholm? Är de nöjda med sina möjligheter att på ett enkelt sätt bli av med sitt avfall i närheten där de bor? I senare avsnitt återkommer vi till hur viktigt stockholmarna tycker det är att sortera och återvinna avfallet och i vilken utsträckning de själva gör det.

Figur 16: Tillfredsställelse med avfallshanteringen i olika avseenden

I figur 16 redovisas svaret på fyra frågor som ställts i enkäten. I de översta staplarna får vi en bild av hur stor andel av stockholmarna som är nöjda (54%) respektive missnöjda (24%) med möjligheterna att lämna källsorterat hushållsavfall nära bostaden. I avfallsplanen poängteras att information till och motivation hos invånarna att sortera sitt avfall är en förutsättning för att återvinningen ska fungera. Där sägs också att det vore önskvärt med en högre servicenivå för dem som vill lämna avfall i form av fastighetsnära system och ett ökat antal återvinningscentraler.

Att bara ungefär hälften av stockholmarna är nöjda med sina nuvarande möjligheter att bli av med hushållsavfallet i närheten där de bor och ca 1/4 är uttalat missnöjda är knappast ett resultat som motsäger avfallsplanens bedömning att ytterligare insatser krävs för att höja servicenivån om systemet ska fungera bra.

Nästa fråga handlar om hur fastighetens källsorteringsrum/miljöstuga sköts och städas. Alla bor inte i fastigheter som har källsorteringsrum/miljöstuga, därför blir mellanrummet stort mellan de positiva stapeldelarna till vänster och de negativa till höger. Andelen svarande som svarat ”vet ej/ej aktuellt” är 34% och ytterligare 13% svarar ”varken eller”. Av de återstående, som har en bestämd uppfattning om skötseln och städningen av fastighetens sopsorteringsutrymmen, är de nöjda ungefär dubbelt så många (34%) som de missnöjda (18%).

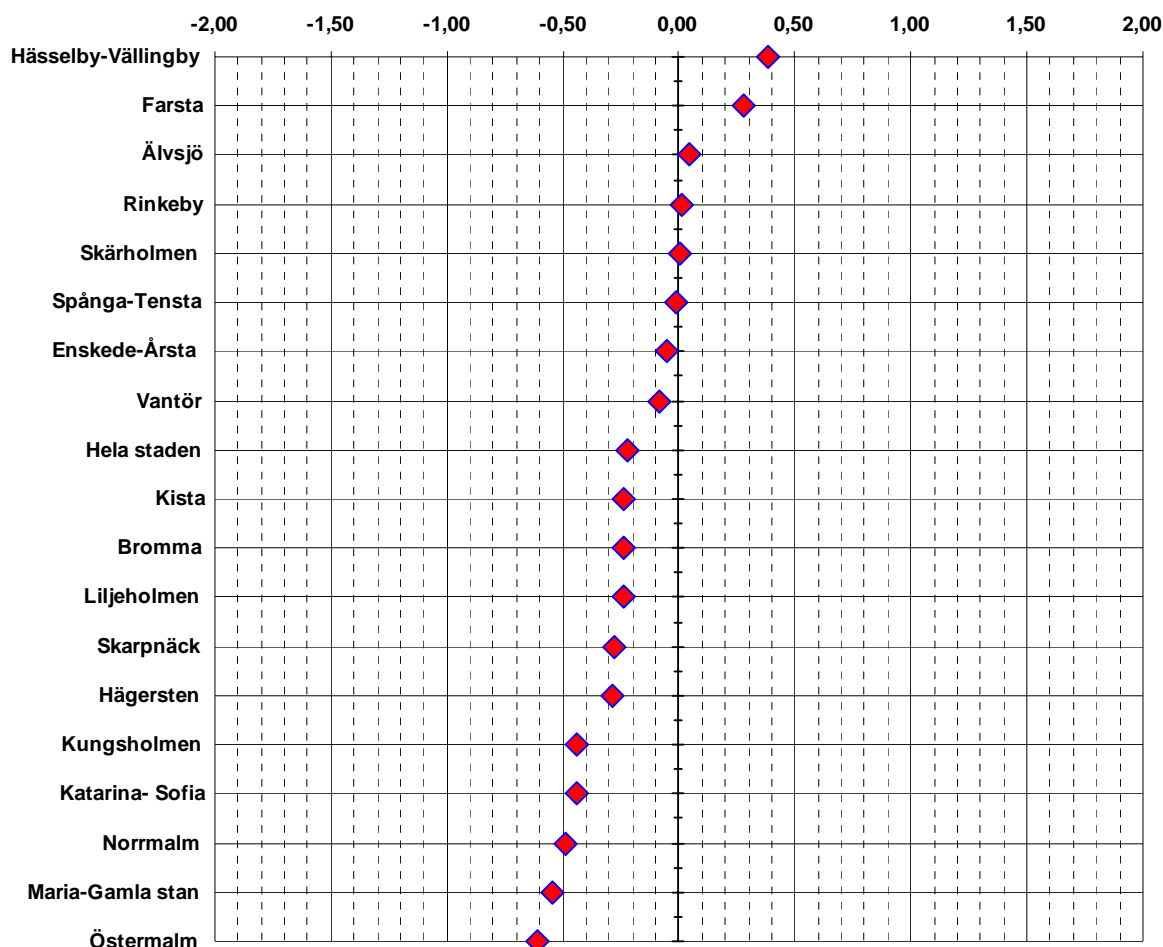
Även för de två nästföljande frågorna är det många, ungefär 1/3 av de tillfrågade, som svarar ”vet ej” och ”varken nöjd eller missnöjd”. Den första av dessa frågor gäller hur nöjd man är med skötseln och städningen av sin närmsta återvinningsstation (de gröna behållarna). Den andra handlar om hur stockholmarna upplever möjligheterna att bli av med farligt avfall (färgrester, kemikalier mm). I båda dessa avseenden är de missnöjda betydligt fler (39%) än de nöjda (27%). Stadens invånare kan alltså ur sitt perspektiv sägas ge klart underkända betyg för hur återvinningsstationerna sköts och städas och för det nuvarande systemet för insamling av miljöfarligt avfall från hushållen.

Vi har studerat hur omdömena om avfallshanteringen skiljer sig i olika stadsdelsområden. Slutsatsen blir att viss variation finns, men att skillnaderna i betygsmedelvärden inte på något sätt är dramatiska. Det gäller både för hur nöjda/missnöjda stadsdelsinvånarna i olika delar av staden är med möjligheterna att lämna sitt källsorterade avfall nära bostaden och ifråga om skötsel och städning av återvinningsstationerna och fastigheternas sopsorteringsrum. Inte i något av dessa avseenden avviker betygsmedelvärdet för något enskilt SDO drastiskt från övriga. Betygsmedelvärdena är överallt bara svagt positiva och ifråga om skötseln av återvinningsstationerna (de gröna behållarna) t o m övervägande negativa.

I figur 17 ger vi en bild av vad stockholmarna i olika delar av staden tycker om möjligheterna att bli av med sitt farliga avfall.

Figur 17: Nöjd/missnöjd med möjligheterna att bli av med farligt avfall
(färgrester, kemikalier mm) Mv/SDO

Hushållens farliga avfall återlämnas som tidigare framgått till färghandeln eller vid någon av det 20-tal miljöstationer som finns på olika ställen i staden. I figuren ser vi att Hässelby-Vällingbyborna och Farstaborna i diagrammets topp skiljer sig från övriga stadsdelsinvånare genom att ha en mer positiv inställning till möjligheterna att bli av med farligt avfall. Betygsmedelvärdena i dessa SDO ligger klart till höger om nollinjen, vilket innebär att de nöjda där överväger över de missnöjda. Så är det inte i övriga SDO. Allra sämst möjligheter att bli av med farligt avfall bedömer sig innerstadsborna ha. Alla innerstadens SDO hamnar längst ner i figuren med de lägsta betygsmedelvärdena i detta avseende.

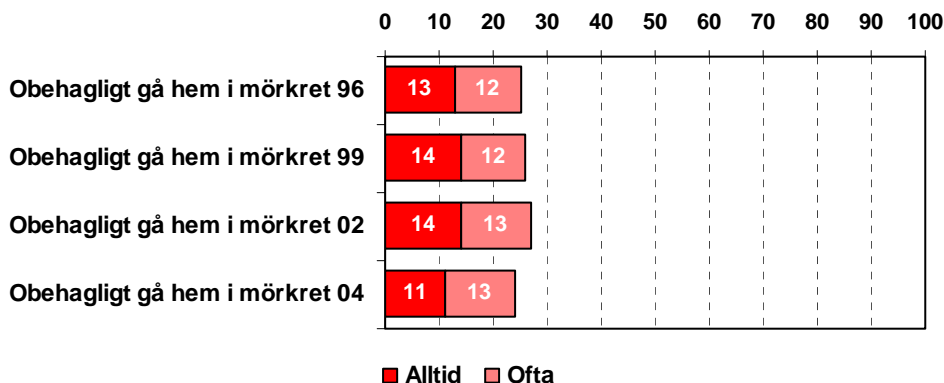
Varför just Hässelby-Vällingby och Farsta avviker positivt ifråga om hur nöjda invånarna är med möjligheterna att återlämna farligt avfall får vi överlåta åt någon mer initierad att förklara. Att miljöstationerna oftast återfinns i anslutning till någon bensinstation kan däremot vara en förklaring till att innerstadsborna är särskilt missnöjda. I innerstaden saknas nästan helt både bensinmackar och miljöstationer. För att utveckla servicen där fasta miljöstationer saknas trafikeras idag vissa områden av en mobil miljöstation. Den mobila miljöstationen är en lastbil som kommer på bestämda tider och hämtar farligt avfall och småelektronik.

Glimtar av tidsjämförelser 1996-2004

Ett syfte med vår undersökning är att på sikt kunna följa utvecklingen över tiden genom upprepade studier. Blir stockholmarna mer eller mindre nöjda med miljön i stadsdelen där de bor? Beter de sig mer eller mindre miljövänligt i olika avseenden nu jämfört med tidigare? Några av de frågor vi har redovisat svaren på har ställts vid flera tillfällen tidigare i andra undersökningar. Det ger oss möjlighet att redan nu presentera smakprov på några tidsserier. I enkätundersökningar 1996, 1999 och 2002, av motsvarande storleksordning som den nuvarande, har USK ställt frågor bl a om hur stockholmarna upplever tryggheten, kollektivtrafiken, trafikbullret och trafikmiljön i sin stadsdel. Resultaten har redovisats i "Situation och service i stadsdelen 2002 – så tycker brukarna, jämförelser med 1996 och 1999".

I den serie diagram som följer jämför vi resultaten från den nuvarande undersökningen med de ovannämnda. Det ger mätresultat från fyra olika tidpunkter med frågor som hela tiden varit identiskt formulerade.

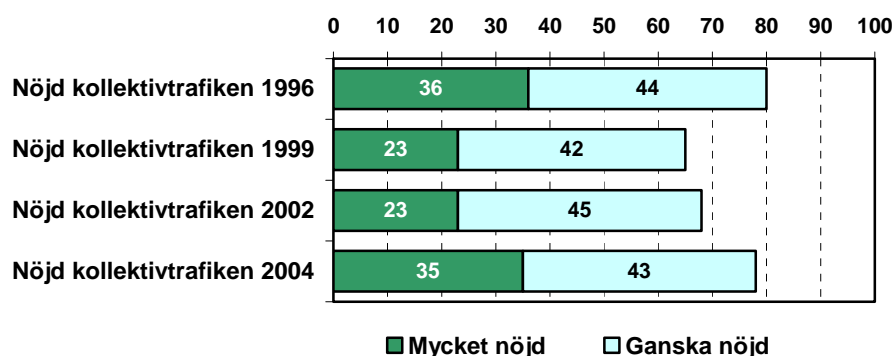
Figur 18: Tycker du det är obehagligt att gå hem ensam genom din stadsdel när det är mörkt?

Mätt på det här sättet kan vi inte se några skillnader alls i hur trygga/otrygga stockholmarna upplever sig vara i stadsdelen under de åtta år som mätningarna omfattar. Figurens staplar är nästan jämnlånga. Hela perioden har ungefär var fjärde stockholmare rapporterat att de alltid eller ofta tycker det är obehagligt att gå ensam hem genom den stadsdel där de bor när det är mörkt.

Nästa tidsserie handlar om stockholmarnas tillfredsställelse med kollektivtrafiken.

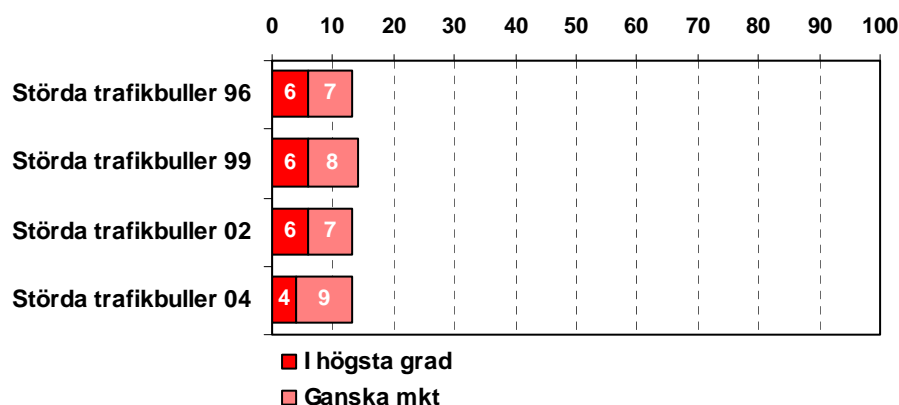
Figur 19: Hur nöjd/missnöjd är du med kollektivtrafiken i din stadsdel?

Den här figuren speglar att stora förändringar förekommit under perioden i stockholmarnas attityder till kollektivtrafiken i staden. Från år 1996, då 80% av stockholmarna var nöjda med kollektivtrafiken, sjönk tillfredsställelsen dramatiskt med 15 procentenheter till 65% nöjda år 1999. Under 1998 och 1999 förekom stora störningar och problem i T-banetraffiken. Resenärerna fick vänja sig vid uteblivna tåg och ständiga förseningar till följd av att ett nytt signalsystem installerades på gröna linjen. Stockholmstidningarna var fulla med insändare och artiklar om bristerna i kollektivtrafiken. En närmare analys av undersökningsresultaten visade att stadsdelsinvånarna i de SDO som låg runt gröna linjen svarade för nästan hela missnöjesökningen med kollektivtrafiken.

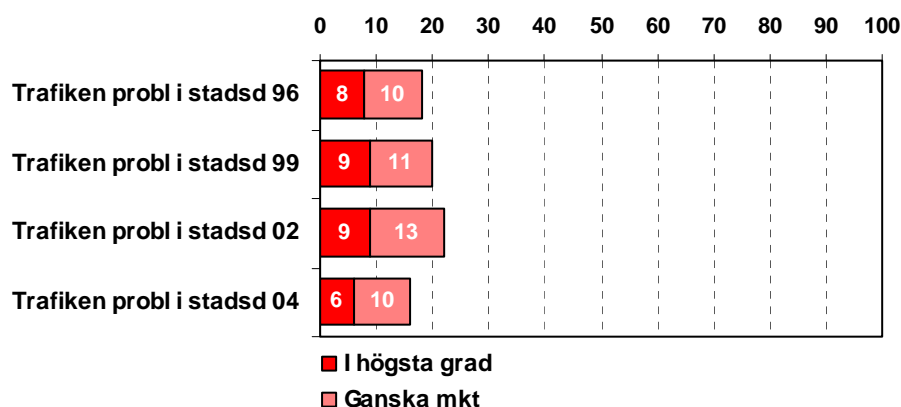
Efter 1999 normaliserades läget och SL kom efter en tid tillrätta med de onormala störningarna i tunnelbanetraffiken. Stockholmarnas förtroende för och tillfredsställelse med kollektivtrafiken har därpå successivt ökat. Efter en lång återhämtningsperiod är andelen nöjda i årets mätning nu tillbaka på ungefär samma nivå som 1996.

Figur 20: Störs du av trafikbuller (bilar, buss, tåg, flyg mm) inne i din bostad?

När det gäller diagrammet över trafikbullerstörda är det knappast befogat att tala om dramatik. Fyra stabilt lika långa (korta) staplar. Andelen stockholmare som uppger att de mer allvarligt störs av trafikbuller i bostaden har legat konstant på 13-14% vid alla fyra mättillfällena.

Figur 21: Upplever du på det hela taget att trafiken är ett problem i din stadsdel?

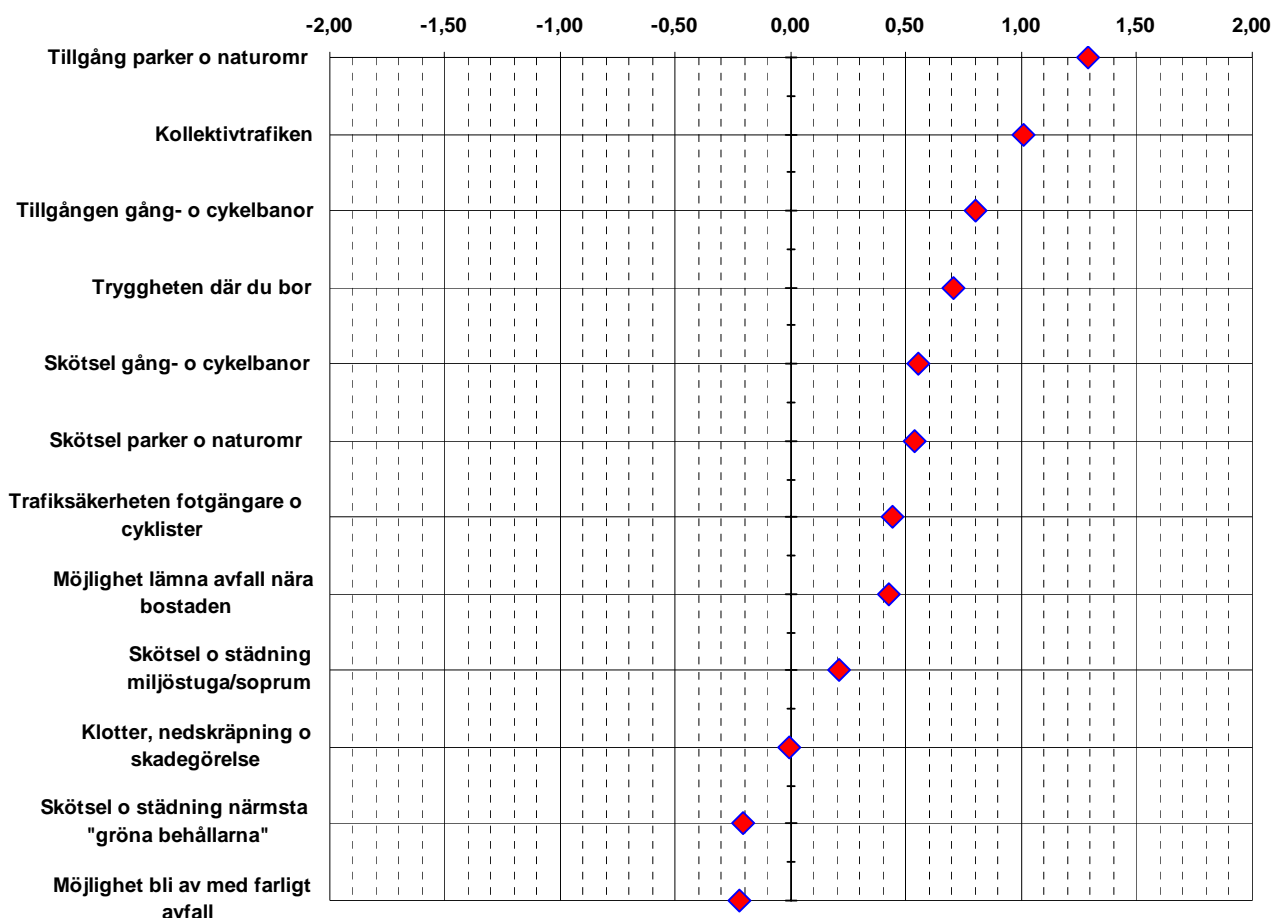
Enligt mätningarna 1996 till 2002 såg det ut som en intressant trend var på gång när det gäller hur problematisk stockholmarna upplever att trafiken är. De ökade trafikvolymerna i staden såg då ut att matchas av motsvarande ökningarna i andel stockholmare som upplevde trafiken som problematisk (från 18% 1996 till 20% 1999 och 22% 2002).

Hade ovanstående trend fortsatt skulle vi i vår undersökning 2004 kunnat vänta oss att runt 24% av de svarande skulle upplevt trafiken som problematisk. Av figuren framgår emellertid att andelen stockholmare som upplever att trafiken utgör ett problem i den stadsdel där de bor i stället har minskat till 16%. Rent statistiskt en klart signifikant minskning från år 2002. Kanske har stockholmarna fått en mer positiv syn på och blivit mer fördragsamma med trafiken? Kanske har man gradvis vant sig vid hur trafiksituationen i staden ser ut och anpassat sina förväntningar, anspråk och omdömen efter detta? Kanske kommer fortsatta mätningar att visa att det trots allt fanns en ökad trend bland stockholmarna att uppleva trafiken i staden som problematisk och att årets resultat var en osannolik tillfällighet. Framtida undersökningar får utvisa hur det förhåller sig med detta.

Summerande överblick

Vi har nu presenterat en lång rad uppgifter om hur stockholmarna bedömer miljön i den del av staden där de bor. Oftast har resultaten redovisats för staden som helhet men ibland också uppdelat per stadsdelsområde. Inte sällan har bedömningarna efterfrågats på samma femgradiga bedömningsskala, från mycket missnöjd till mycket nöjd. För alla de aspekter av miljön som på detta sätt bedömts med likvärdiga skalor har vi räknat fram betygsmedelvärden för respektive aspekt. Att studera dem tillsammans ger en viss överblick över resultaten och möjlighet till jämförelser av hur positivt/negativt olika aspekter av miljön i stadsdelen bedöms av stockholmarna.

Figur 22: Nöjd/missnöjd med olika aspekter av miljön i stadsdelen *Mv alla svarande*

Punktlinjen med betygsmedelvärden sträcker sig från den klart positiva sidan, med betygsmedelvärden på 1,3 för tillgången till parker och 1,0 för kollektivtrafiken, till den negativa sidan med betyg på - 0,2 för skötseln av återvinningsstationerna och möjligheten att bli av med farligt avfall. En stor majoritet av stockholmarna är således nöjda med tillgången till parker och grönska i den del av staden där de bor. Detsamma gäller för kollektivtrafiken. De av de undersökta aspekterna som närmast får bäst betyg av stockholmarna är ”tillgången till gång- och cykelbanor” och ”tryggheten där du bor”. Även i dessa avseenden är de flesta av stadens invånare klart nöjda.

Betygsmedelvärdena för skötseln och städningen av återvinningsstationerna och för möjligheterna att göra sig av med farligt avfall är negativa. Det innebär att de som är missnöjda i dessa avseenden överväger över dem som är nöjda. Det kan ses som signaler på att här behöver ytterligare åtgärder sättas in. Även betyget för situationen i stadsdelarna när det gäller klotter, nedskräpning och skadegörelse hamnar lågt, precis på nollinjen. Ett betyg som innebär att lika många stockholmare här är uttalat missnöjda som nöjda.

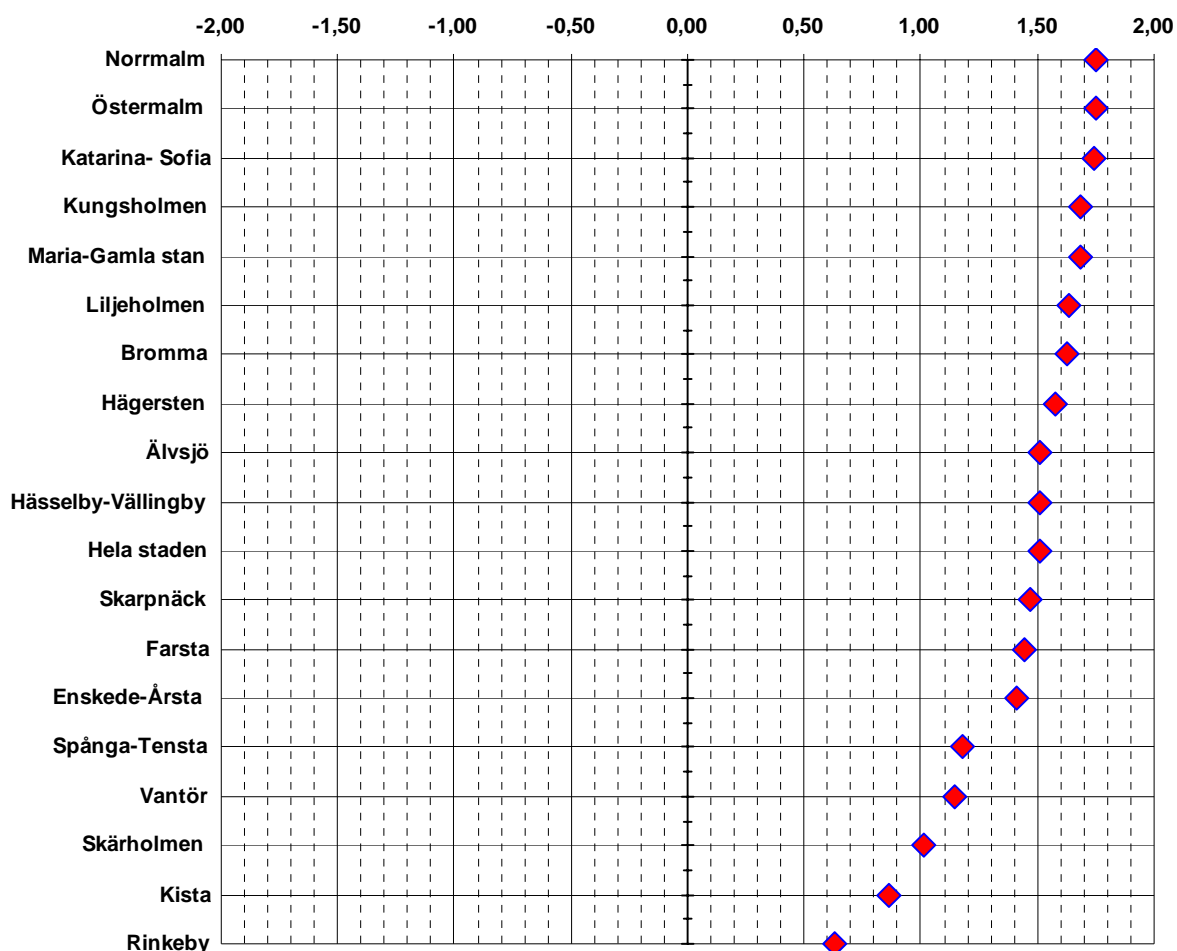
Om man systematiskt går igenom resultaten på SDO-nivå och letar efter SDO som genomgående fått mycket bättre eller mycket sämre betyg än övriga i de undersökta miljöaspekterna,

så hittar man inga sådana. Visst finns det en viss variation i hur nöjda invånarna i olika SDO är när man jämför deras inställning för en viss miljöaspekt. Vi har ju sett hur de högsta betygsmedelvärdena i figurerna varit betydligt högre än de lägsta. Ser man till hela betygsvariationen för samtliga SDO har den dock varit måttlig. De extremt avvikande betygsmedelvärdena lyser också med sin frånvaro

Omdömena om stadsdelsmiljön är alltså oftast någorlunda likartade över hela staden. Dessutom kan samma SDO få klart bättre miljöbetyg än övriga av sina invånare i något/några avseenden och samtidigt sämre i andra. Innerstadens SDO får t ex toppbetyg för kollektivtrafiken men ligger samtidigt i botten på betygsligan då det gäller trafiksäkerheten för fotgängare och cyklister.

Vi avslutar det här avsnittet med att se på en figur som beskriver hur invånarna trivs i sin stadsdel. Rimligtvis borde det finnas ett visst samband mellan trivseln och hur man upplever miljön i den del av staden där man bor.

Figur 23: Hur trivs du i den stadsdel där du bor? *Mv alla svarande*

Punktlinjen befinner sig i figur 23 längre till höger, med högre betygsmedelvärden, än i någon av de tidigare figurerna. Betygsmedelvärdet för staden som helhet ligger på 1,5. Det motsvarar att 90% av stockholmarna säger att de trivs bra i stadsdelen där de bor, varav 63% mycket bra och 27% ganska bra. Bara 3% av stockholmarna uppger att de trivs mycket eller ganska dåligt i stadsdelen där de bor.

De allra högsta betygsmedelvärdena på 1,75 för Norrmalm och Östermalm i toppen på figuren innebär att 96-97% av stadsdelsinvånarna där säger att de trivs bra i stadsdelen, varav ca 80% mycket bra. Kista och Skärholmen längst ner i figuren (vi bortser här från Rinkeby p g a osäkerheten i data) har betygsmedelvärden på 0,86 och 1,0. Där är alltså motsvarande andelar som trivs bra betydligt lägre 75% och 79% än för Norrmalm och Östermalm. Särskilt märkbart är det att andelen som uppger sig trivas ”mycket bra” är 25-30% jämfört med Norrmalms och Östermalms ca 80%. För ytterligare uppgifter se tabellbilagan s 2.

Vi har tidigare sagt att hur positiva omdömena om stadsdelsmiljön är i olika SDO växlar efter vilken aspekt som bedöms. Det finns inget/inga SDO där miljön tydligt och i alla avseenden upplevs som klart bättre eller klart sämre än i övriga SDO. Om det enbart vore hur positivt man upplever miljön i stadsdelen som avgjorde trivseln där skulle således inga självklara kandidater finnas till toppositionerna i stadsdelsområdenas ”trivselliga”. När vi ser på den upplevda trivseln i figur 23 hamnar ändå alla innerstadens SDO i topp med högst andel invånare som trivs stadsdelen. De är typiska högststatusområden som är populära att bo i. Längst ner i betygsrangordningen, med betydligt lägre andelar invånare som trivs, hamnar sådana SDO som befinner sig lägre på skalan ifråga om popularitet och boendestatus. De innefattar oftast delområden av miljonprogramtyp med många invandrare. Kanske ger stadsdelsområdenas allmänna attraktivitet och status en väl så god förklaringsgrund till invånarnas trivsel, som hur miljöförhållandena är och upplevs i stadsdelen där de bor.

Om man mer ingående och systematiskt vill studera eventuella samband mellan stockholmarnas trivsel i stadsdelen och hur nöjda de är med miljön i olika avseenden krävs mer sofistikerade analyser och metoder än vi ägnat oss åt här. Finns ett samband uppstår också frågan om vad som kommer först, hönan eller ägget. Är det trivseln i stadsdelen som allmänt färgar av sig på omdömena om stadsdelsmiljön i olika avseenden? Eller är det de upplevda stadsdelsmiljökvaliteterna av skilda slag (grönska, trygghet, kollektivtrafik o s v) som summerar ihop sig och leder till en mer eller mindre god trivsel i stadsdelen?

Kunskaper om och attityder till att leva miljövänligt

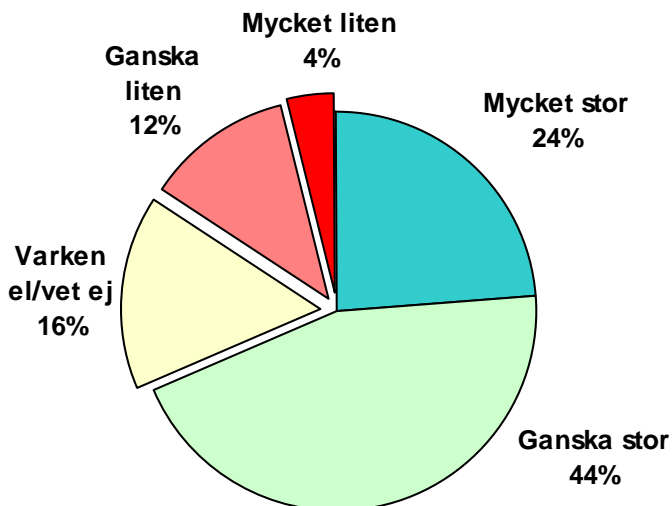
I föregående avsnitt har vi tittat på hur nöjda/missnöjda stockholmarna är med miljön i sin stadsdel i olika avseenden. I det här avsnittet presenterar vi uppgifter om i vilken utsträckning de säger sig ha vilja och kunskaper nog för att själva kunna göra något för miljön.

Stor eller liten betydelse om du lever miljövänligt?

I Stockholms miljöprogram trycker man hårt på att miljöfrågorna idag blivit varje invånares ansvar. I och med att kontrollen över industrierna förbättrats och de stora punktutsläppen kunnat begränsas förskjuts fokus alltmer till den miljöpåverkan som kommer från de enskilda människorna och hur de beter sig i sitt dagliga liv. Hushållen beräknas t ex idag stå för 40 procent av alla metallutsläpp, 40 procent av utsläpp av organiska ämnen och 50 procent av övergödande fosfor- och kväveutsläpp.

Hur ser då stockholmarna på detta? Upplever de att de personligen har något ansvar för miljön och att det spelar någon roll för miljöutvecklingen vad de själva gör i vardagen? För att få reda på det ställde vi frågan ”Hur stor betydelse anser du det ha för miljön om du handlar och lever miljövänligt eller ej?”.

Figur 24: Betydelse för miljön om du lever miljövänligt?

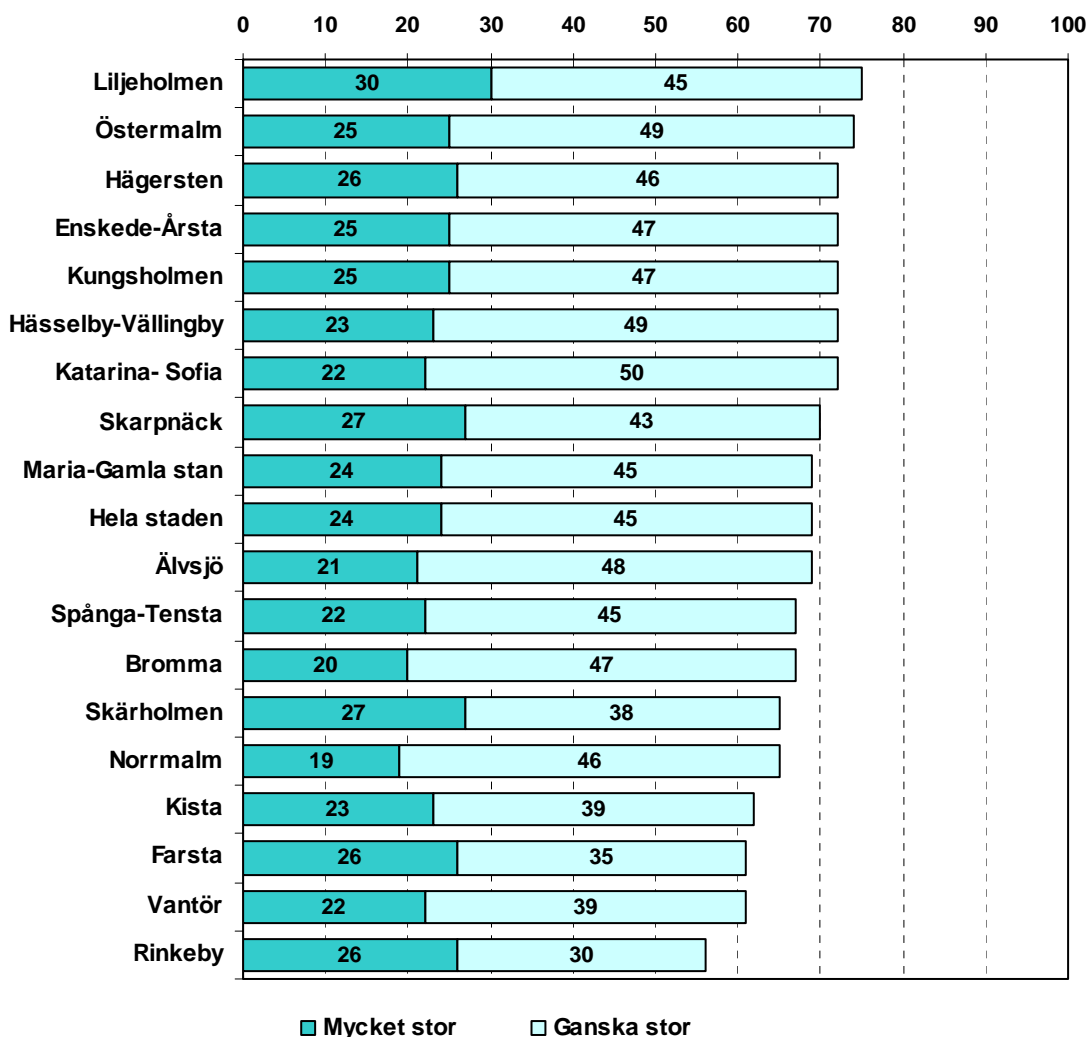

När de tillfrågas på det här sättet anser ca 2/3 av stockholmarna att det har en klar betydelse för miljön om de själva beter sig miljövänligt eller ej. ”Mycket stor” betydelse säger 24% och ”ganska stor” säger ytterligare 44%. 1/3 av stockholmarna ställer sig mer skeptiska till att deras eget sätt att bete sig och leva har någon större betydelse för miljön. 16% svarar ”varken eller” eller ”vet ej” på frågan. Lika många (16%) anser att det har ganska eller mycket liten betydelse för miljön om de lever miljövänligt eller ej.

Det är alltså en bit kvar tills Miljöförvaltningens budskap helt gått fram och alla stockholmare övertygats om att massverkan av deras eget plus andra enskilda personers handlande har betydande konsekvenser för miljön. I nästa figur studerar vi om stadsdelsinvånarna i olika SDO har skilda uppfattningar om vikten av att de lever miljövänligt.

Figur 25: Betydelse för miljön om du lever miljövänligt, uppfattning i olika SDO

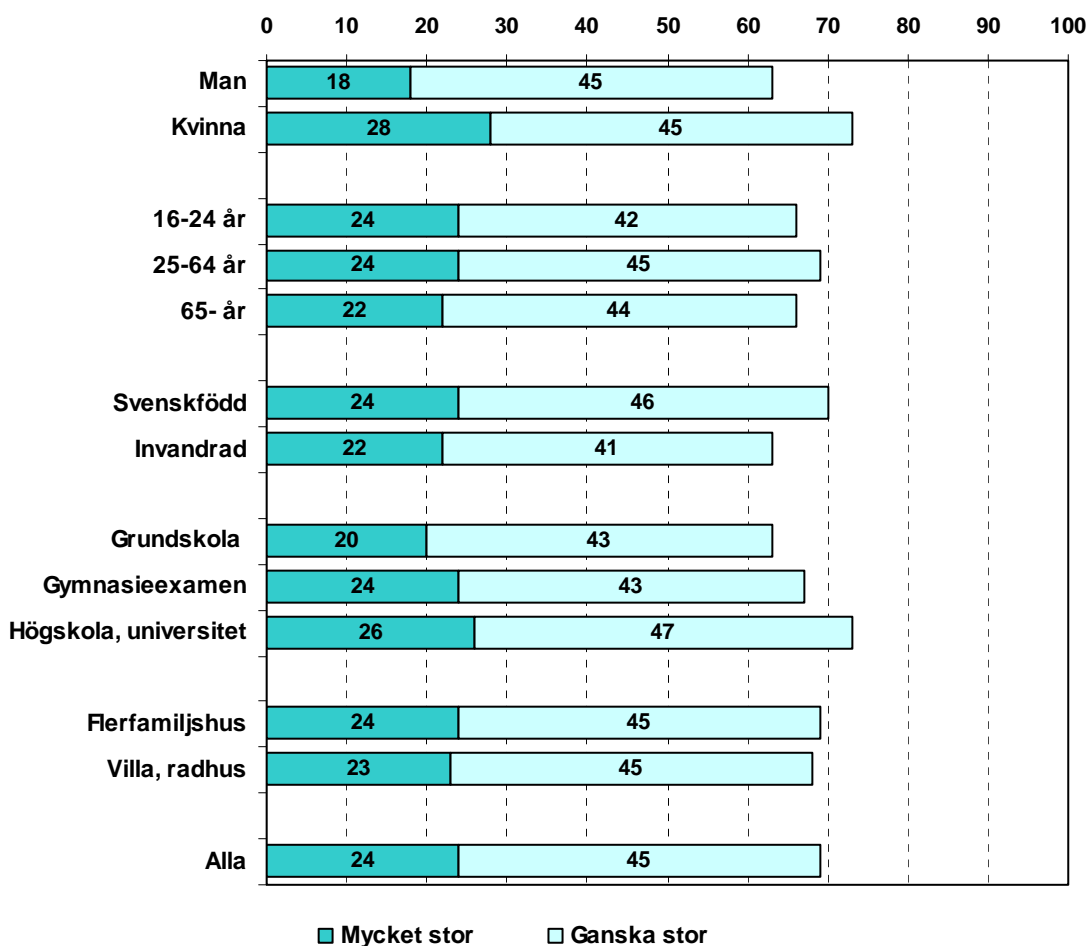
Vi ser i figuren att det finns en viss spännvidd mellan olika SDO i invånarnas uppfattningar om hur viktigt det är att man som enskild lever miljövänligt. Om vi för säkerhets skull bortser från Rinkebys värden (p g a stort bortfall) så varierar andelen som svarar ”ganska stor” eller ”mycket stor” betydelse från 61% i Vantör till 75% i Liljeholmen. Det är en skillnad som är statistiskt säkerställd (tumregeln mer än 10 procentenheter). Vi kan alltså vara rätt så övertygade om att det finns en faktisk skillnad mellan dessa två SDO om alla invånare där tillfrågades och inte bara ett urval av dessa.

En annan fråga är sen förstås om 10-15 procentenheters skillnad i det här avseendet ska anses som mycket eller litet. Ser man på figuren som helhet är väl intrycket snarast att likheten i in-

vånarnas inställning i olika SDO dominerar och att skillnaderna totalt sett är ganska marginella. Vi hittar inga SDO med staplar där 90% av invånarna tycker det är viktigt att leva miljövänligt och samtidigt andra där bara 20% tycker så. Den största uppmätta skillnaden är 14 procentenheter. På alla håll i staden anser mellan 2/3 och 3/4 av invånarna att det har ganska eller mycket stor betydelse för miljön om de själva lever miljövänligt eller ej.

Egentligen finns det väl inga särskilda skäl att vänta sig att inställningen till hur viktigt det är att leva miljövänligt skulle variera särskilt mycket mellan olika stadsdelsområden. Minst lika intressant är det kanske i så fall att se om denna inställning varierar mellan olika befolkningskategorier.

Figur 26: Betydelse för miljön om du lever miljövänligt, inställning olika befolkn.kategorier

Även när vi jämför olika befolkningskategorier i figur 26 finner vi signifikanta skillnader mellan dessa. Kvinnor, svenskfödda, högutbildade tycker oftare att det är betydelsefullt att de lever miljövänligt än män, invandrade och lågutbildade. Att det finns vissa faktiska skillnader i inställning mellan olika kategorier råder det således knappast någon tvekan om. Skillna-

derna mellan kategorierna uppgår som högst till ca 10 procentenheter. Om detta ska betraktas som mycket eller litet är som vi tidigare varit inne på närmast en bedömningsfråga. Vill man påverka och förändra invånarnas inställning till vilket miljöansvar de har som enskilda individer, blir det kanske naturligt att definiera männen som primär målgrupp. Där finns fler att påverka i "rätt riktning" än bland kvinnorna. För att lyckas övertyga alla om betydelsen av att de lever miljövänligt krävs å andra sidan inte bara en förändring av inställningen hos ungefär 1/3 av männen utan också hos ca 1/4 av kvinnorna.

Vad är viktigast att göra för miljön?

Redan i slutet av 1980-talet utkom Svenska Naturskyddsföreningen med den lilla handboken "Handla Miljövänligt". Här gavs konkreta råd om vad man som enskild person kunde göra som var viktigt för att skydda natur och miljö. Boken väckte stort intresse och blev en bästsäljare som sen fick många efterföljare. I slutet av 90-talet tog Stockholms stad fram en egen lilla handbok för stockholmarna om vad de kan göra för att skona miljön i staden, "Stockholmarnas miljöhandbok". Skriften finns i reviderad upplaga och sprids fortfarande till stockholmarna.

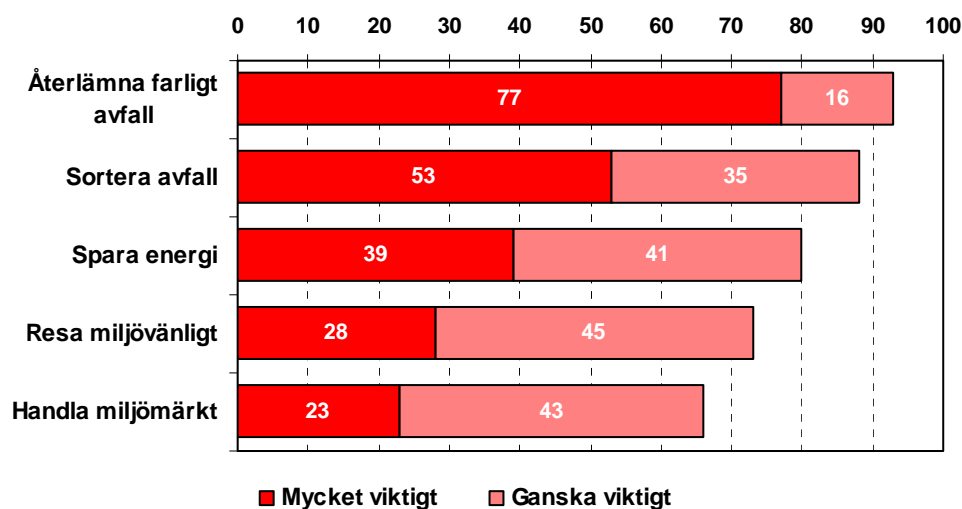
Stockholms miljöprogram fokuserar på sex målområden.

1. Miljöeffektiva transporter
2. Säkra varor
3. Hållbar energianvändning
4. Ekologisk planering och skötsel
5. Miljöeffektiv avfallshantering
6. Sund inomhusmiljö

I programmet finns ett avsnitt med rubriken "Alla kan hjälpa till att nå målen". Där ges tips och råd till stockholmarna om hur de kan bidra till att miljömålen uppnås och till att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. Miljöförvaltningen har dessutom tagit fram en speciell broschyr till allmänheten om Stockholms miljöprogram, "Sökes: En hållbar utveckling". I den listas för vart och ett av de sex målområdena en rad punkter på vad stadens invånare själva konkret kan göra för att leva mer miljövänligt och därmed främja en hållbar utveckling. Det handlar bl a om miljöanpassat resande, miljövänlig och ekologisk konsumtion, energisparande och källsortering av soporna.

Vilka råd och rekommendationer har då stockholmarna tagit till sig om hur man bäst bidrar till att skona och förbättra miljön? I enkäten tillfrågas de hur viktigt de tycker det är att de lever miljövänligt på olika områden.

Figur 27: Vikten av att leva miljövänligt på olika områden

En majoritet av stockholmarna tycker det är viktigt att leva miljövänligt på alla de efterfrågade områdena. Skillnaderna är ändå betydande ifråga om hur utbredd denna uppfattning är för olika områden. Högst på prioriteringslistan över vad som är viktigt för den enskilde stockholmaren att göra för att skona miljön hamnar "Återlämna farligt avfall". Att det inte är särskilt bra för natur och miljö om man sprider giftiga ämnen eller dumpar färgrester, kemikalier och lösningsmedel direkt i mark och vatten är lätt för var och en att förstå. Totalt 93% av stockholmarna säger att det är mycket (77%) eller ganska viktigt (16%) att man lämnar in sitt farliga avfall för omhändertagande.

Att man sorterar sitt vanliga hushållsavfall och lämnar detta till återvinning tycker 88% av stockholmarna är viktigt för miljön medan 80% bedömer det som ganska eller mycket viktigt att spara på energiförbrukningen. Råden om att det är viktigt att leva miljövänligt på dessa områden tycks alltså också haft god genomslagskraft bland stockholmarna.

Något mindre tycks genomslagskraften ha varit för budskapen om att det är viktigt att resa miljövänligt och att handla miljömärkt. Framför allt är det de som anser att det är "mycket viktigt" att vara miljövänlig i dessa avseenden som här är färre. Ungefär 1/4 av stockholmarna anser det "mycket viktigt" att resa miljövänligt och handla miljömärkt. Ytterligare ca 45% anser det "ganska viktigt".

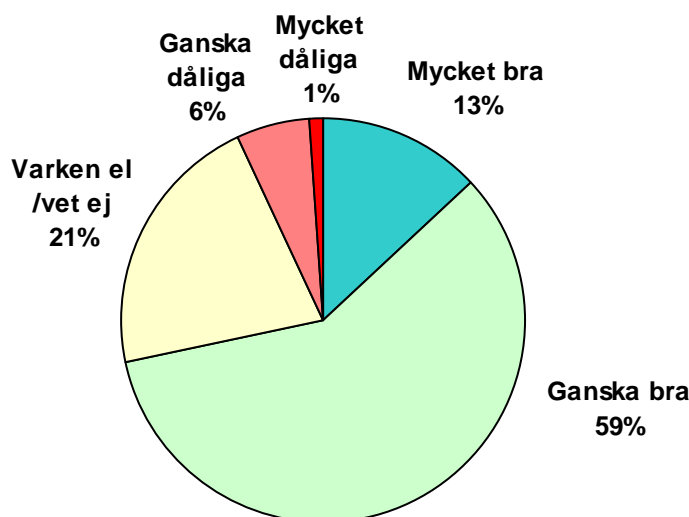
Att "Återlämna farligt avfall" hamnar högt i invånarnas/lekmännens prioritering av vad som är viktigt för den enskilde att göra för att vara rädd om miljön, stämmer såvitt vi förstår, ganska väl med vad miljöexpertisen anser. Däremot är väl knappast stockholmarnas något lägre prioritering av miljövänligt resande något som miljöexperterna instämmer i. De framhåller snarare transporterna och trafiken som ett av de verkligt stora miljöproblemen där vi alla är delaktiga – åtminstone i storstadsperspektiv. "Trafiken är den dominerande källan till hälso- och miljöstörningar i Stockholms utomhusmiljö" heter det t ex i Stockholms miljöprogram (s 10).

Kunskaper om hur man lever miljövänligt

I föregående avsnitt har vi sett att det finns en rätt stor medvetenhet bland stockholmarna om att deras eget beteende har betydelse för miljöutvecklingen. Ca 70% tycker det är betydelsefullt för miljön att de lever miljövänligt. Men det räcker inte med att ha en positiv attityd till att leva miljövänligt. Man måste veta hur det ska gå till också. I vilken utsträckning har stockholmarna de kunskaper som behövs för att bidra till en positiv miljöutveckling?

De som arbetar professionellt med att slå vakt om miljön måste ha ingående specialistkunskaper från en lång rad områden. Detaljerade miljökunskaper av det slaget kan man inte förvänta sig att alla skaffar sig. Vad vi här är intresserade av är snarare om stockholmarna besitter elementära kunskaper om hur man kan leva miljövänligt till vardags. När vi ställt frågor om detta har det inte skett i form av något slag av kunskapstest. I stället har vi bitt de svarande själva att göra en skattning av i vilken mån de har bra eller dåliga kunskaper om hur man lever miljövänligt i olika avseenden.

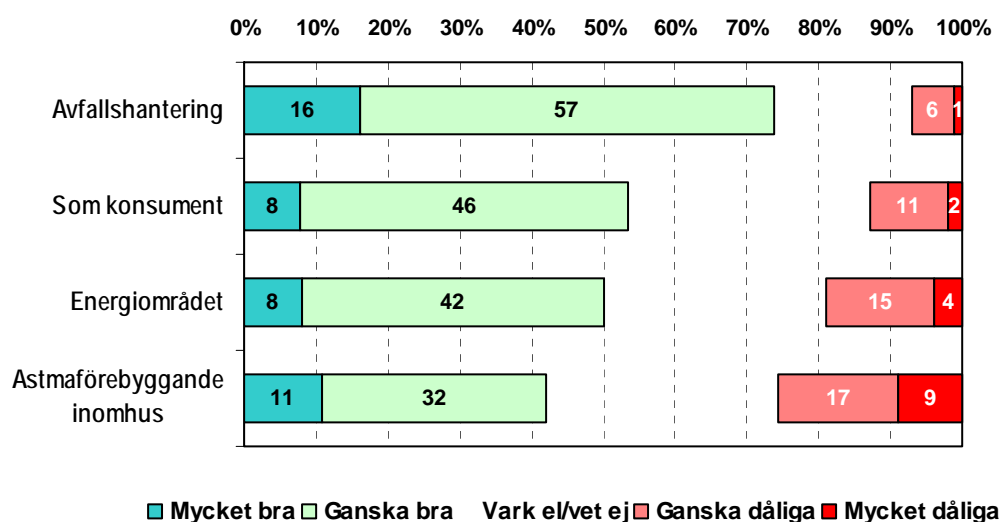
Figur 28: Självs kattade kunskaper om ”Vad du kan göra för att leva miljövänligt”

Av figur 27 framgår att det är få stockholmare (7%) som tycker att de har dåliga kunskaper om vad de kan göra för att leva miljövänligt. Det är emellertid också få svarande (13%) som tycker att de har mycket bra kunskaper i detta avseende. De flesta (80%) är mer försiktiga i sina bedömningar och svarar ”ganska bra” (59%) eller ”varken eller/vet ej” (21%).

Om ”stockholmarna själva får säga det” så blir den sammantagna bilden ändå övervägande ljus. Totalt är det 72% som anser att de åtminstone har ganska goda kunskaper om hur man lever miljövänligt. Den här mer allmänt hållna frågan kompletterades med ytterligare några frågor om kunskaperna om hur man lever miljövänligt i vissa mer specifika avseenden.

Figur 29: Kunskaper om hur man gör för att leva miljövänligt på olika områden

När vi på detta sätt frågar litet mer precist, hur bra/dåliga kunskaper stockholmarna anser sig ha om hur man kan leva miljövänligt på olika områden, blir andelarna med bra kunskaper lägre än när frågan ställdes mer allmänt. Det litet diffusa svaret ”ganska bra” kunskaper är dock det vanligaste svaret för alla de fyra efterfrågade områdena. I figuren avspeglar det sig i att stapeldelen ”ganska bra” dominerar i alla fyra diagramstaplarna.

73% av stockholmarna anser sig ha ”ganska bra” eller ”mycket bra” kunskaper om hur de ska handskas med sitt avfall på ett miljövänligt sätt. Betydligt färre, ungefär hälften, säger sig ha mycket eller ganska bra kunskaper om hur man lever miljövänligt som konsument och vad man kan göra för att ”leva miljövänligt på energiområdet”. Det kan möjligen tyda på att utrymmet för och behovet av informationsinsatser är större i dessa avseenden än när det gäller avfallshanteringen

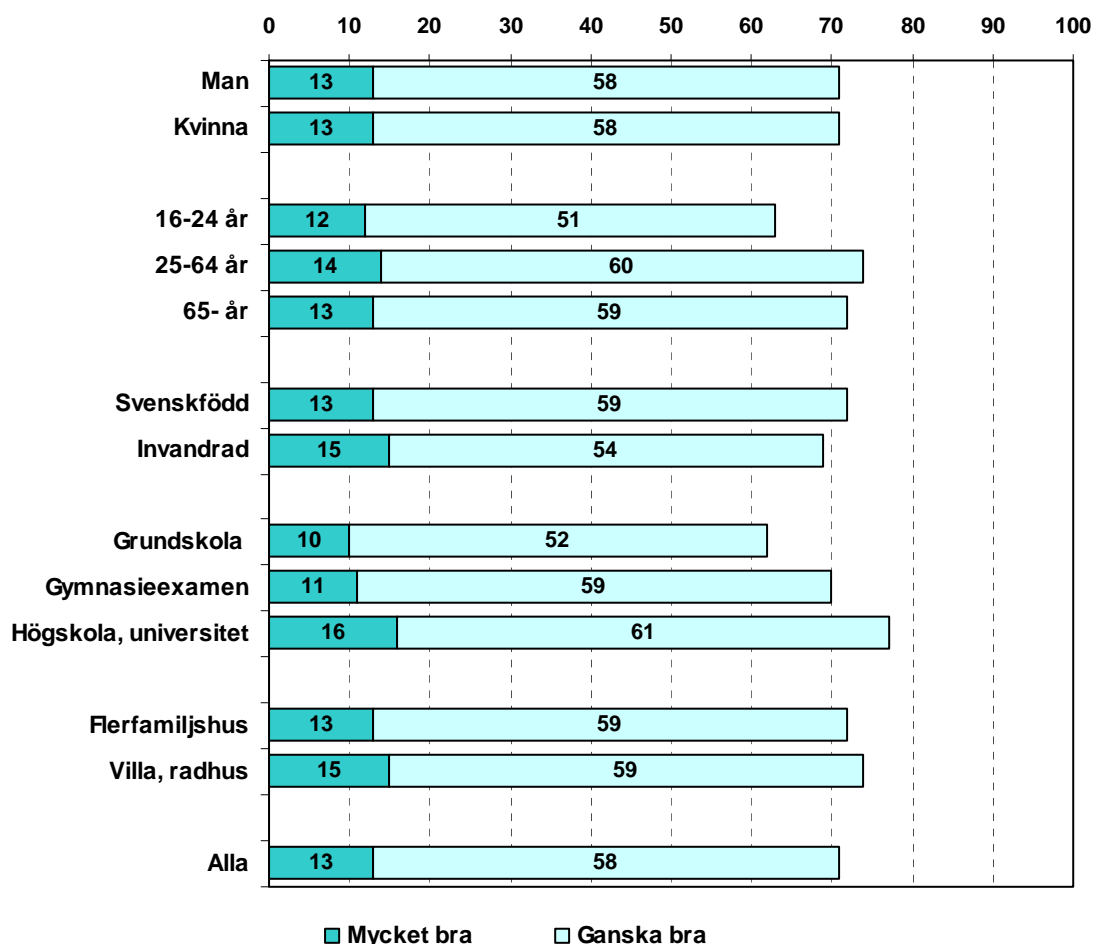
Av de efterfrågade aspekterna bedömer sig de svarande oftast sakna kunskaper om hur allergier och astma kan förebyggas och minskas inomhus. I det avseendet medger 1/4 av de svarande sina bristande kunskaper och säger att dessa är ganska eller mycket dåliga. Endast 42% svarar att de har mycket eller ganska bra kunskaper om astma- och allergiförebyggande åtgärder inomhus.

Metodologiska studier vid enkätundersökningar visar att de svarande ofta har en tendens att anpassa sina svar i ”socialt önskvärd” riktning. Det innebär att de uppskattningar vi här får, av hur goda stockholmarnas miljökunskaper är, förmodligen ska ses som maximiskattningar. Att ”erkänna” att man har dåliga kunskaper om hur man ska bete sig för att leva miljövänligt kan säkert vara svårt och ta emot för en del. Att svara litet mer diffust ”varken bra eller dåliga” eller ”vet ej” kan då kanske vara en naturlig utväg som inte känns direkt felaktig.

Om man antar att de svarandes benägenhet att överskatta sina kunskaper är ungefär likvärdig överallt i staden, så bör det gå bra att göra rättvisande jämförelser av hur kunskaperna om ”hur man lever miljövänligt” varierar mellan olika SDO. När vi gjort det känner vi igen dragen i den bild som framträder från jämförelser i andra avseenden. Det finns en viss variation mellan stadsdelsområdena i hur goda miljökunskaper invånarna anser sig ha. Där skillnaden är som störst, mellan Kungsholmen, Katarina-Sofia (78% med bra kunskaper) och Kista, Farsta (65-66% med bra kunskaper) är de statistiskt säkerställda. Huvudintrycket är trots detta att invånarna i olika SDO i stort har en ungefär likvärdig bedömning av hur bra deras kunskaper är om hur man bär sig åt för att leva miljövänligt. (Se tabellbilagan s 10)

Att studera om olika befolkningskategorier (kön, ålder o s v) skiljer sig åt i sin bedömning av hur bra miljökunskaper de har, förefaller väl så intressant och naturligt som att studera om miljökunskaperna varierar mellan olika stadsdelsområden.

Figur 30: Kunskaper i olika befolkningskategorier om hur man gör för att leva miljövänligt

Vid en snabb blick på figur 30 ser vi att nivån på skillnaderna mellan olika kategorier är ungefär densamma som vi sett tidigare och diskuterat om de ska anses som stora eller små. I figur 26 såg vi hur det var kvinnorna, de svenskfödda och de högskoleutbildade som i något högre utsträckning än övriga tyckte att det är viktigt att leva miljövänligt. Att tycka att det är viktigt att leva miljövänligt verkar inte behöva innebära att man också anser sig ha bättre kunskaper om hur detta ska gå till. Enligt figur 30 anser männen sig ha lika goda kunskaper som kvinnorna om hur man bär sig åt för att leva miljövänligt.

Ungdomarna (16-24 år) rapporterar själva i något mindre utsträckning att de har goda kunskaper om hur man lever miljövänligt än de äldre. De välutbildade med högskole-/universitetsutbildning tycker något oftare att deras kunskaper är goda även på miljöområdet än de lägre utbildade. Några sådana skillnader hittar vi däremot inte när vi jämför svarande i olika boendeformer eller svenskfödda med de som har invandrarbakgrund.

Vi hittar alltså en statistiskt säkerställd variation i självskattade miljökunskaper mellan några av befolkningskategorierna. I tabellbilagan kan vi studera om de konstaterade mönstren av skillnader kvarstår även när vi ser på miljökunskaper för mer specifika områden (Tabellbilagan s 57 och s 59). I stort sett kvarstår mönstret. Både när det gäller hur man lever miljövänligt som konsument, på energiområdet och när det gäller att ta hand om avfallet tycker sig ungdomarna något oftare ha sämre kunskaper än de äldre, medan de högskoleutbildade genomgående anser sig ha något bättre kunskaper än de lägre utbildade. Just ifråga om att leva miljövänligt på energiområdet anser sig också något fler av villa-/radhusägarna (57%) ha bra kunskaper än de som bor i flerfamiljshus (49%). Klart konstaterbara och systematiska skillnader finns alltså mellan hur olika befolkningskategorier upplever sina miljökunskaper. Skillnaderna framstår dock inte som särskilt stora eller betydelsefulla.

Sammanfattningsvis

I det här avsnittet har vi kunnat konstatera att ca 2/3 av stockholmarna anser att det är betydelsefullt för miljön om de själva lever miljövänligt eller ej. Särskilt viktigt tycker de att det är att man sorterar sitt avfall och lämnar in farligt avfall för omhändertagande.

Medvetenheten om att man som enskild person kan göra insatser för miljön är alltså relativt spridd. Ofta är även kunskaperna goda om hur man beter sig på olika områden för att skona miljön. Enligt stockholmarna själva har drygt 70% av dem bra kunskaper om hur man ska leva för att leva miljövänligt. Allra bäst bedömer man sina kunskaper om hur man "handskas med sitt avfall på ett miljövänligt sätt".

Resultaten så här långt tyder alltså på att många stockholmare både attityd- och kunskapsmässigt skulle ha goda förutsättningar att bidra till en hållbar miljöutveckling genom att leva miljövänligt. I nästa avsnitt granskar vi i vilken omfattning dessa ganska positiva attityd- och kunskapsmässiga förutsättningar också tar sig uttryck i faktiska miljövänliga beteenden. I vilken utsträckning lever stockholmarna i praktiken miljövänligt på olika områden?

Så miljövänligt lever stockholmarna

Hur miljövänliga beteenden och vanor har då stockholmarna i olika avseenden? I det här avsnittet studerar vi hur miljövänligt de svarande uppger sig leva ifråga om resande, energianvändning, inköpsvanor, avfallshantering och återvinning. Avsnittet avslutas med en redovisning av hur vanligt det är att stockholmarna beger sig ut i naturen, äter vegetariskt, är rökfria och motionerar. - Livsstilsfaktorer som ofta anses höra ihop med miljöintresset och ha betydelse för benägenheten att leva hälsosamt och miljövänligt.

Resande och resvanor

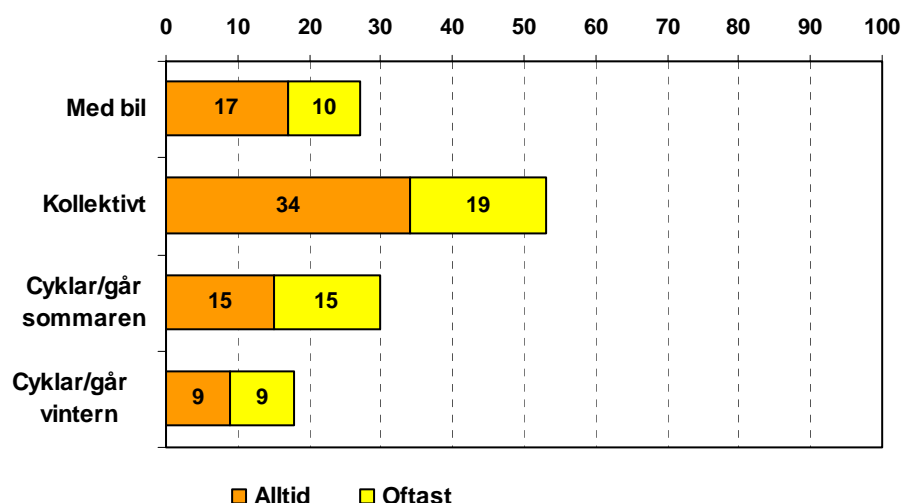
När det gäller miljövänligt resande är Miljöförvaltningens rekommendationer till invånarna bland annat

- ❖ Åk mer kollektivt – välj buss, tåg och T-bana framför bilen
- ❖ Cykla och gå mer
- ❖ Kör bilen miljövänligt, sänk hastigheten, kör mjukt

Resvanor till arbete/skola

I vilken utsträckning företar stockholmarna sina mer regelbundna resor, till och från jobbet/skolan, på ett miljövänligt sätt? 3/4 av undersökningsdeltagarna uppger sig vara förvärvsarbetande eller studerande. Dessa tillfrågades om hur täta deras resor mellan bostaden och arbetet/skolan var. Till ca 90% skedde arbetsresorna dagligen (4-5 ggr/vecka). Ytterligare 7% reste mellan bostad och arbete/skola minst någon/några gånger per vecka. Stockholmarnas resor till arbetet/skolan utgör uppenbarligen en mycket stor samlad resmängd. I figur 31 får vi en uppfattning om hur resvanorna ser ut för denna resmängd.

Figur 31: Hur ofta färdas du (under merparten av resan) till arbetet/skolan ...

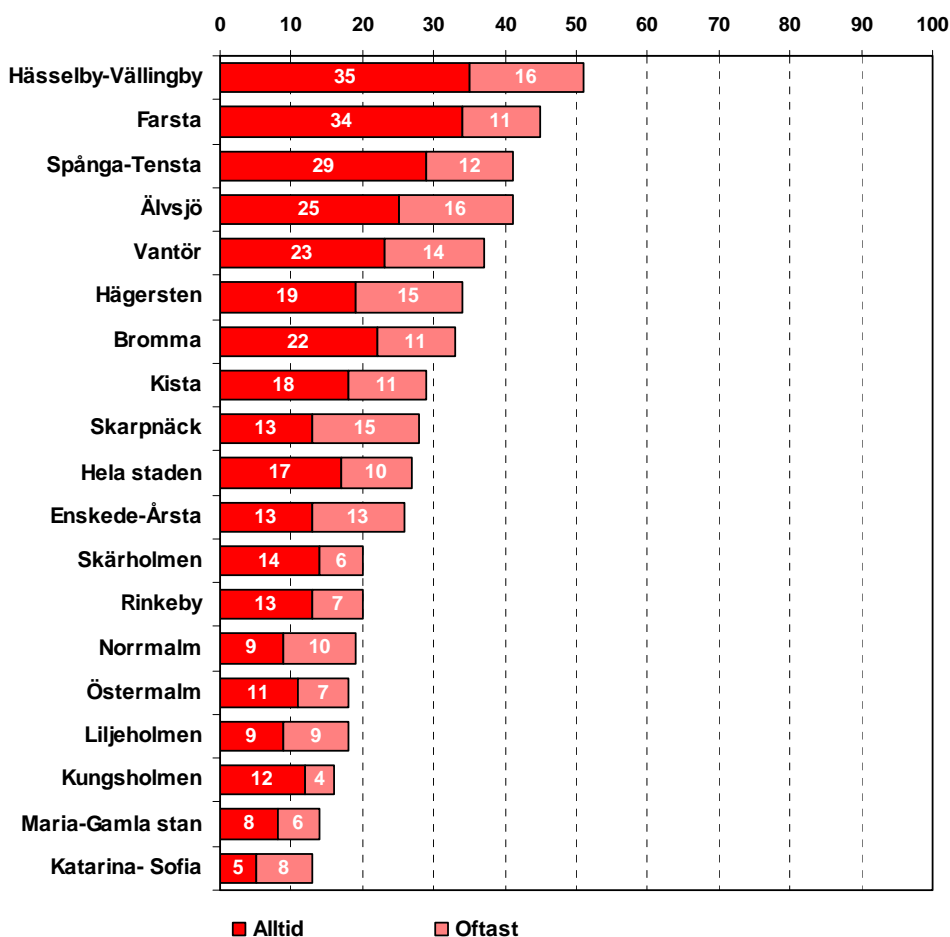
I frågan fick de svarande på en femgradig skala markera hur ofta (aldrig, sällan, ibland, oftast, alltid) de åker bil, kollektivt respektive cyklar till arbetet/skolan. Ovan ser vi hur stora andelar som svarat "alltid" eller "oftast" för de olika färdssätten och därmed uppgett dem som sitt huvudsakliga färdssätt till arbetet/skolan.

Stockholmarnas vanligaste sätt att ta sig till arbetet/skolan är att åka kollektivt. Drygt hälften av de svarande uppger kollektivtrafiken som huvudsakligt färdmedel för sina arbets-/skolresor. En dryg fjärdedel uppger på motsvarande sätt att de alltid eller oftast tar bilen till jobbet/skolan. Mätt på det här sättet är det alltså ungefär dubbelt så vanligt att stockholmarna reser kollektivt till arbetet/skolan som att de tar bilen.

SL och Gatu- och fastighetskontoret har sedan 1970-talet genomfört trafikanträkningar där innerstadspassager med bil respektive kollektiva färdmedel registrerats. Andelen kollektivtrafikresande har då över åren ganska konstant uppskattats ligga runt 55-60%. Under högtrafiktid, då de flesta arbetsresor sker, har dock kollektivtrafikandelen varit betydligt högre än övriga tider.

Trots att invånarnas arbete och bostad i en stad av Stockholms storlek ofta ligger på rejäla avstånd från varandra uppger en stor andel svarande att de cyklar eller går till arbetet. Hela 30% av stockholmarna rapporterar att de sommartid oftast/alltid tar sig till sitt dagliga värv per cykel eller till fots. Vintertid är det något färre, men ändå en så hög andel som 18%, som uppger ”cyklar eller går” som huvudsakligt färd sätt till arbetet/skolan. Det är naturligtvis positivt ur miljösynpunkt att så pass många stockholmare har möjligheten och viljan att ta sig till sitt arbete på dessa allra miljövänligaste sätt.

Figur 32: Hur ofta färdas du (under merparten av resan) till arbetet/skolan med bil (per SDO)

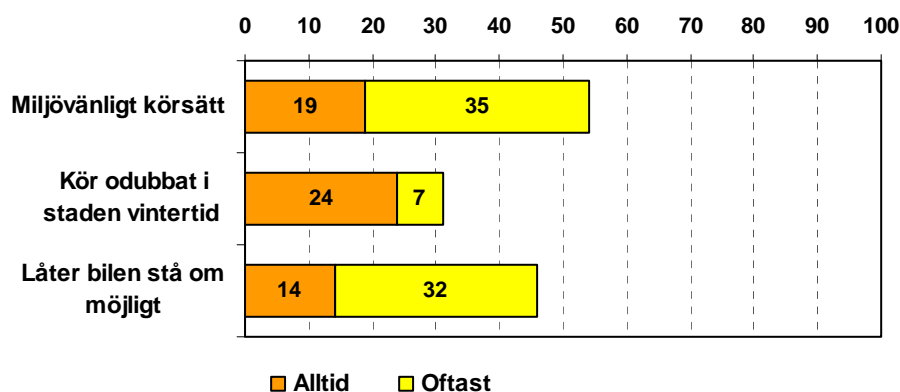
Förutsättningarna för hur man kan ta sig till arbetet/skolan är skiftande beroende på var i staden man bor och hur långt man har till jobbet. Figur 32 visar hur vanligt det är att arbetande/studerande i olika SDO tar bilen till jobbet/skolan. Variationen är stor mellan olika SDO ifråga om hur vanligt det är att bilen är stadsdelsinvånarnas huvudsakliga färdmedel till jobbet/skolan. I Hässelby-Vällingby är det över hälften (51%) av de förvärvsaktiva som har för vana att åka bil till arbetet/skolan. I Katarina-Sofia är motsvarande andel bara 13%.

Generellt sett är det mindre vanligt att man i innerstadens SDO tar bilen till arbetet/skolan än i de mer perifera delarna av staden. I figur 32 hamnar därför alla de centralt belägna stadsdelsområdena längst ner i rangordningen för hur vanligt det är att åka bil till jobbet, medan mer perifera stadsdelsområden (Hässelby-Vällingby, Farsta, Spånga-Tensta) toppar denna. Närheten till arbetet/skolan, tillgången till kollektiva trafikmedel respektive till bil är några av de faktorer som kan spela roll för uppkomsten av dessa mönster. Innerstadsborna har kanske oftare arbete/skola på gång-/cykelavstånd, har nära och god tillgång till kollektiva färdmedel och är samtidigt i något mindre utsträckning än ytterstadsborna innehavare av bil (se tabellbilagan s 18).

Miljöanpassad bilanvändning

Enligt enkäten har drygt hälften av stockholmarna (54%) tillgång till och kör bil. Andelen bilinnehavare är allra högst (ca 70%) i Hässelby-Vällingby och Älvsjö. Alla som uppgav sig ha tillgång till och köra bil fick besvara tre frågor om sitt bilkörande. Brukar man medvetet anpassa sitt körsätt för att köra så miljövänligt som möjligt? Kör man med odubbade vinterdäck i stan? I vilken utsträckning brukar man låta bilen stå och färdas på annat sätt när det är möjligt?

Figur 33: Miljöanpassad bilanvändning bland svarande som har och kör bil

Ungefär hälften av stockholmabilisterna rapporterar, som vi ser i figuren, att de alltid eller oftast medvetet kör sin bil på ett miljövänligt sätt. Vad det innebär konkret i form av att undvika tomgångskörning, snabba starter, höga hastigheter, häftiga inbromsningar o s v framgår dock inte här.

Dubbdäck river upp körbanornas beläggning och medför att hälsofarliga partiklar kommer ut i luften. Miljöförvaltningen i Stockholm har därför rekommenderat att man i stadsmiljön kör med odubbade vinterdäck. En tredjedel av stockholmsbilisterna uppger, när vi frågar dem, att de kör med odubbade vinterdäck i staden. Om detta alltid sker av omtanke om miljön kan man inte direkt utläsa av svaren.

Många av de stockholmare som har tillgång till och kör bil brukar ändå, enligt egen utsago, välja att åka på annat sätt när det är möjligt. Nästan hälften (46%) av stockholmsbilisterna uppger att de alltid eller oftast låter bilen stå och tar sig fram på annat sätt när det går. Även här förblir det en obesvarad fråga i vilken mån man medvetet låter bilen stå av miljöskäl respektive av andra skäl.

Även om frågorna ovan är litet allmänt hållna och en klar risk finns för svar i ”socialt önskvärd” riktning, tyder ändå resultaten på att en hel del av stockholmsbilisterna tar olika typer av miljöhänsyn i samband med sin bilanvändning – och att många andra gör det inte.

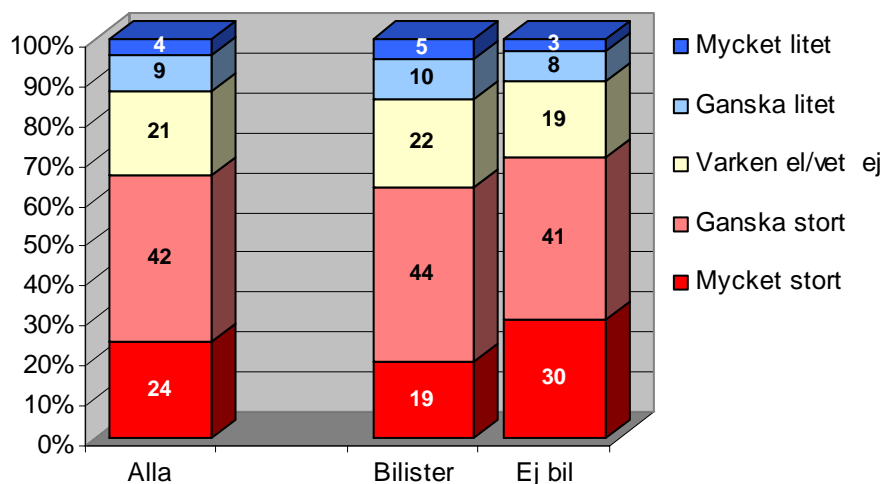
Problemedvetande

Visst blir det intressant att följa om stockholmsbilisternas användning av bilen och stockholmarnas arbetsresor utvecklas i mer eller mindre miljövänlig riktning vid fortsatta mätningar. Men naturligtvis är det inte bara de enskilda människornas vilja och benägenhet att resa miljövänligt som kommer att vara avgörande för den framtida utvecklingen på trafik- och transportområdet. Hela samhällsutvecklingen har gått mot en ökad rörlighet för både människor och varor. Vi reser mer och längre än någonsin, både inom landet och långväga utomlands. Varor och livsmedel transporteras mellan världens alla hörn. De växande transportererna och resandet tar stora ändliga resurser i anspråk och medför ökande påfrestningar på miljön.

Trafiken, transportererna, resandet och rörligheten har blivit en djupt integrerad del av vårt moderna samhälle som vi nog varken vill eller kan välja bort som enskilda individer. Få skulle väl vara beredda att helt avstå från utlandsresor eller förbjuda all biltrafik. Ett brett medvetande bland befolkningen om resandets och trafikens stora negativa miljökonsekvenser kan däremot ha avgörande betydelse för om samhällets satsningar på miljöteknik, en mer miljövänlig infrastruktur och ansträngningar att utveckla miljövänliga trafik- och transportmedel blir av eller inte. Det är alltså inte enbart den enskildes val, att utifrån de givna förutsättningarna resa så miljövänligt som möjligt, som har betydelse för utvecklingen. Också den mer allmänna attityden, problemedvetandet och benägenheten att stödja gemensamma åtgärder för att få till stånd ett miljömässigt hållbart transportsystem och resande spelar roll.

I enkäten ställdes en fråga för att spegla stockholmarnas miljö-/problemmedvetande just ifråga om biltrafiken. ”Ser du biltrafiken som ett stort eller litet problem för miljön?”

Figur 34: Bedömningar av biltrafiken som miljöproblem

I stapeln längst till vänster i figuren ser vi i vilken mån stockholmarna upplever biltrafiken som ett problem för miljön eller ej. 66% bedömer biltrafiken som ett mycket eller ganska stort problem för miljön. 13% tycker att biltrafiken är ett ganska eller mycket litet miljöproblem. En riktigt starkt ”problemmedvetande” i det här avseendet återfinns vi hos 1/4 av stockholmarna. Så hög/låg är andelen som anser att biltrafiken är ett mycket stort miljöproblem.

I de bägge staplarna till höger i figuren kan man studera om de som har och kör bil bedömer biltrafikens miljökonsekvenser på ett annat sätt än de som inte har bil. I stort är det ganska god överensstämmelse i de grundläggande mönstren när man jämför staplarna. En liten del av både bilister och icke bilister anser att biltrafiken inte är något större problem för miljön, medan huvuddelen av de svarande i bägge kategorierna anser att biltrafiken är problematisk för miljön. Skillnaden är störst ifråga om hur vanligt det är att man tycker att biltrafiken är ett mycket stort miljöproblem. Bland bilisterna är det 19% som tycker det, medan betydligt fler, 30% av dem som inte har bil bedömer biltrafiken som mycket problematisk för miljön.

Stockholmarnas problemmedvetande och inställning i det här och liknande avseenden kan påverka vilka åtgärder som får acceptans och kommer till stånd i staden. Det kan t ex gälla avvägningar i satsningen på fortsatt utbyggnad av biltrafikleder respektive kollektivtrafik och cykelbanor, införandet av miljö-/trängselavgifter m m.

Energianvändning

Precis som när det gällde resor och transporter är det både de enskilda människornas val och gemensamma samhällsåtgärder som avgör om vi ska lyckas skapa en ur miljösynpunkt hållbar energianvändning. På mer övergripande samhälls nivå sker besluten om energipolitikens inriktning. Här avgörs avvägningen mellan olika energislag (vind och vatten eller kol och olja), satsningar på utveckling av ny teknik, beslut om utbyggnad av infrastrukturen (t ex fjärrvärme), beskattning mm.

En minskad energianvändning innebär att växthuseffekten begränsas och att försurningen och övergödningen av mark och vatten dämpas. Ett av Miljöprogrammets delmål är att företag och hushåll ska minska sin energianvändning med 5% under programperioden. I hushållen beräknas ca 60% av energin gå till uppvärmning, 20% till varmvatten och 20% till hushållsel.

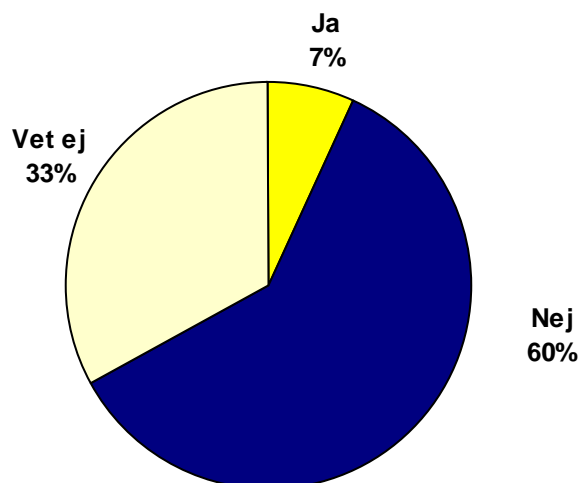
Miljöförvaltningen ger bl a följande tips till stockholmarna om vad de själva kan göra för att bidra till en långsiktigt hållbar energianvändning.

- ❖ Teckna avtal om miljömärkt el
- ❖ Sänk innetemperaturen
- ❖ Dra ner värmen när du reser bort
- ❖ Duscha i stället för bada, använd snålspolande munstycken
- ❖ Byt till mer energieffektiva vitvaror
- ❖ Diska och tvätta med välfyllda maskiner
- ❖ Byt till lågenergilampor, undvik stand-by-lägen

Miljömärkt el

Som konsument av el har man möjlighet att påverka hur elleverantörerna producerar sin el. Genom att en viss andel elanvändare i sina elavtal begär att få köpa Bra-Miljöval-märkt el förbinder sig elleverantören att i motsvarande mån leverera el som är producerad med förnyelsebara energikällor.

Figur 35: Andel stockholmare som beställt miljömärkt el till hushållet

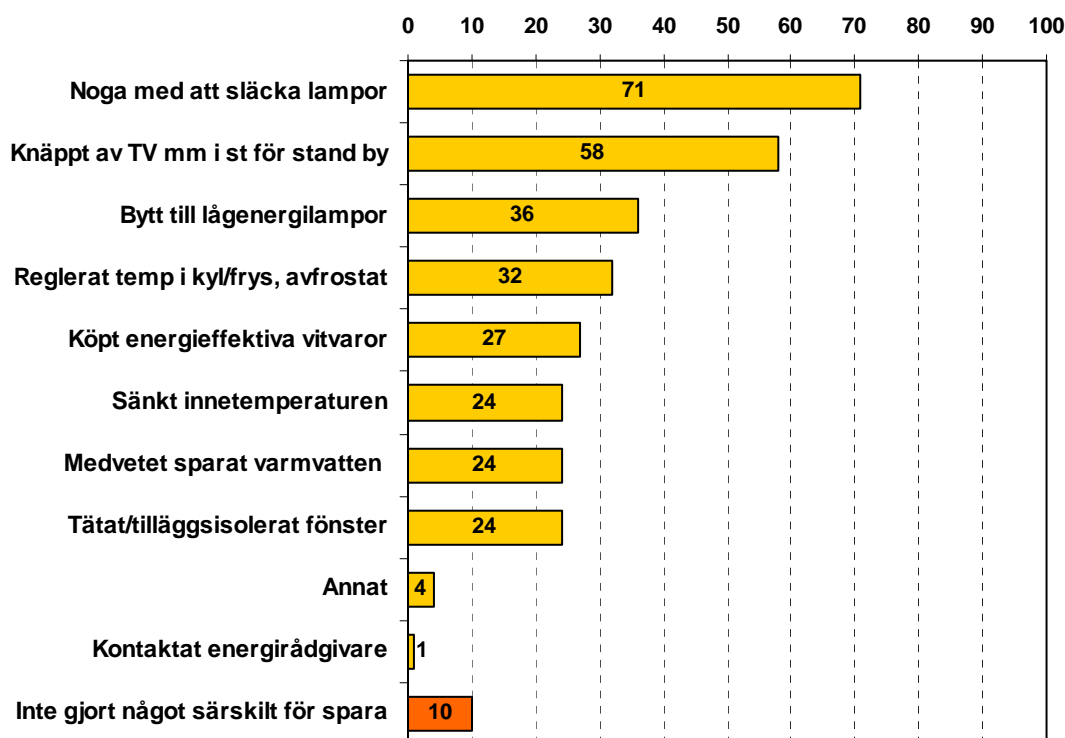
Genomslagskraften för att välja miljömärkt el har inte varit särskilt stor bland stockholmarna. Bara 7% svarar ja på frågan, om de i deras hushåll valt att beställa miljömärkt el av sitt energibolag. 60% svarar nej. Naturligtvis kan det hänga ihop med kostnaderna. Den miljömärkta elen har ett högre pris än den icke-miljömärkta.

Att 33% av stockholmarna svarar ”vet ej” kan emellertid också tyda på att informationen om den miljömärkta elen inte riktigt nått fram till mottagarna. Kanske har den drunknat i det mer allmänna informationsflödet på området. En hel del elkonsumenter kan uppleva det som tillräckligt krångligt att försöka jämföra priser och välja bland olika bolag, bindningstider, fasta och rörliga priser utan att dessutom överväga miljömärkning eller ej. Faktum är i alla fall att 1/3 av de svarande inte känner till om man i deras hushåll valt att beställa miljömärkt el eller inte.

Energisparåtgärder i bostaden

Om stockholmarna inte gör så mycket som elkonsumenter för att påverka hur elen produceras så gör de kanske desto mer för att spara på elen på hemmaplan?

Figur 36: Andel stockholmare som vidtagit olika åtgärder för att spara el i bostaden

I frågan fick de svarande markera vilka av nio olika uppräknade sparåtgärder som de vidtagit. Vi har tidigare nämnt att detta sätt att ställa frågor genom att lista åtgärder/problem/symtom ger höga åtgärds-/symtomfrekvenser. Det är här också få av de svarande som inte fyllt i åtminstone någon av de uppräknade sparåtgärderna. Bara 10% av stockholmarna säger att de inte gjort något särskilt för att spara på energi i sin bostad.

I figur 36 ser vi att den vanligaste energisparåtgärden som stockholmarna rapporterar om i bostaden är att man varit noga med att släcka belysning som ej används. 71% av de svarande säger att de gjort det. 58% kryssar för att de stängt av TV och elektroniska apparater i stället för att låta dem stå på stand-by-läge. Staplarna i diagrammet är långa för dessa två typer av enkelt vidtagna åtgärder. Å andra sidan kan man ändå notera att 30% av stockholmarna inte är så noga med att släcka onödigt belysning och att drygt 40% inte knäpper av sina elapparater utan låter dem stå på stand-by-läge. Även i de här avseendena finns utrymme för ytterligare besparingar.

När vi fortsätter neråt bland staplarna i diagrammet är det återstående besparingsutrymmet än större. Ungefär 1/3 rapporterar att de bytt till lågenergilampor, 2/3 säger inget om det. Ungefär lika vanligt är det att man reglerat temperaturen i kyl/frys och avfrostat regelbundet. 1/3 har gjort det respektive 2/3 har inte gjort det. Ca 1/4 av de svarande omvittnar att de sparat energi genom att köpa energieffektiva vitvaror (kyl, frys, tvättmaskin, spis mm). 3/4 nämner inget om sådana åtgärder.

De energisparåtgärder som vi hittills berört och som är vanligast riktar sig alla mot besparingar av hushållselen. Den står, som vi ovan påpekat, bara för 20% av hushållens totala elförbrukning. Betydligt mer, 60% av elförbrukning i hushållen beräknades gå till uppvärmning och resterande 20% till varmvatten. De rapporterade sparåtgärderna på dessa områden är något mindre vanliga. 1/4 av de svarande säger att de sänkt innetemperaturen för att spara energi i bostaden och lika många uppger att de tätat fönster eller tilläggsisolerat i detta syfte. Att man medvetet sparat på varmvattenförbrukningen är också en åtgärd som nämns av 1/4 av de svarande, men följaktligen inte varit aktuellt bland resterande 3/4.

I ett tidigare avsnitt (s 38) har vi redovisat hur hälften av stockholmarna själva bedömer sig ha mycket (8%) eller ganska (42%) goda kunskaper om hur man gör för att leva miljövänligt på energiområdet. Här finns behov och utrymme för ytterligare kunskaper och information. Stockholm har, tillsammans med andra kommuner i stockholmsregionen, startat en kostnadsfri energirådgivning (www.energiradgivningen.se). Av figur 36 framgår att det är ytterst ovanligt att stockholmarna kontaktat någon energirådgivare, varken stadens eller någon annan, för att få energisparråd. Kanske skulle andelen med kontakter varit något högre om frågan inte bara gällt miljö- och besparingsåtgärder utan också annat, som t ex val av leverantör, kostnadsjämförelser mm.

Att handla miljövänligt

Som konsument kan man välja att köpa miljövänliga varor och tjänster och välja bort de miljöskadliga produkterna. Medvetna konsumenter kan tillsammans genom sin efterfrågan påverka vilka varor som framställs, hur de produceras och transporteras. Att leva miljövänligt som konsument och handla miljömärkt ansågs som en viktig miljöinsats av 2/3 av stockholmarna. Ännu fler tycker dock att miljöinsatser på andra områden är viktiga. Relativt sett hamnar ”handla miljömärkt” därmed lågt i rankinglistan över vilka miljöinsatser stockholmarna anser viktiga att bidra med som enskilda personer (se s 36). Ungefär hälften av stockholmarna bedömde själv att de har ganska eller mycket bra kunskaper om hur man lever miljövänligt som konsument.

De råd Miljöförvaltningen ger till den enskilde som vill leva miljövänligt som konsument är bl a

- ❖ Handla miljömärkt om sådana alternativ finns
- ❖ Välj ekologiska livsmedel
- ❖ Köp och använd miljövänliga tvätt-/diskmedel och minimera doseringen

Det finns nu en väl utarbetad och etablerad miljömärkning för många varugrupper. De vanligaste miljömärkningarna och symbolerna som stockholmsskonsumenterna möter är:

Svanen är den officiella nordiska miljömärkningen. För svanmärkningen görs en miljöbedömning av produktens hela livscykel, från råvara till avfall.

Bra Miljöval är Naturskyddsföreningens miljömärkning. Även Bra miljöval bedömer produktens hela livscykel ur miljösynvinkel. Bra miljöval saluförs i samarbete mellan Naturskyddsföreningen och dagligvaruhandeln (ICA, KF, Dagab).

KRAV-märkt kött kommer från djur som fått ekologiskt foder och gått ute. KRAV-märkta frukt och grönsaker är ekologiskt odlade utan konstgödsel och kemiska bekämpningsmedel.

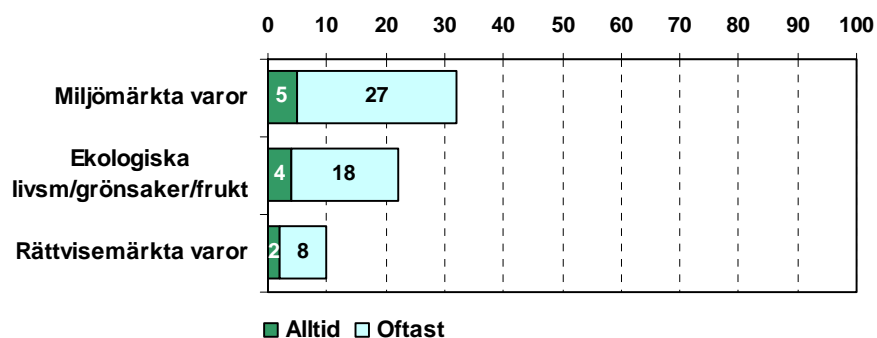

Rättvisemärkt är en nyare etisk och social märkning som fokuserar på mänskliga rättigheter. Varorna ska vara framställda under förhållanden som är justa i socialt, ekonomiskt och demokratiskt hänseende. Rättvisemärkta bananer, kaffe, te, kakao, choklad finns i matbutiker som ICA, COOP, Hemköp och Vi.

I enkäten tillfrågades stockholmarna var de handlar större delen av hushållets livsmedel och dagligvaror. Drygt 2/3 svarar att de gör det på hemmaplan i den egna stadsdelen. Ca 1/3 handlar sina dagligvaror utanför den egna stadsdelen och då företrädesvis i lågprisaffärer och stormarknader. Det medför ökade transporter och ett ökat resande, vilket inte är så lyckat ur miljösynpunkt. Det finns stora skillnader mellan olika SDO ifråga om hur stadsdelsinvånarnas köpvanor ser ut. Innerstadsborna handlar i betydligt högre utsträckning i den egna stadsdelen än de boende i de yttre delarna av staden. (se tabellbilagan s 22)

Undersökningsdeltagarna ombads också redovisa i vilken utsträckning de brukar välja miljömärkta varor när de handlar sina dagligvaror.

Figur 37: Andel stockholmare som då de handlar dagligvaror brukar välja...

Den översta stapeln i figuren visar hur vanligt det är att stockholmarna väljer varor som är märkta med Svanen-, Bra Miljöval- eller KRAV-märkning. 1/3 säger att de oftast eller alltid väljer sådana dagligvaror.

Nästa något kortare stapel ger en uppfattning om hur vanligt det är att stockholmarna brukar se efter och välja KRAV-märkta ekologiska produkter. 22% uppger att de oftast eller alltid väljer att köpa ekologiska grönsaker, frukt och livsmedel.

De som uppger att de brukar välja att köpa Rättvisemärkta varor är ganska få. 10% av stockholmarna svarar att det händer ofta eller alltid. Rättvisemärkningen är av nyare datum och mindre etablerad än de övriga märkningarna. Att stockholmarna ännu inte känner till denna märkning är förmodligen en av delförklaringarna till att de inte väljer att köpa sådana produkter. Det faktum att 1/4 av de svarande kryssade för "vet ej" på frågan om de brukar välja Rättvisemärkta dagligvaror tyder på det.

När vi letar efter skillnader mellan olika befolkningsskategorier ifråga om hur vanligt det är att handla miljömärkta varor så finner vi inga sensationella resultat. Kvinnorna, svenskfödda och högutbildade är något mer benägna att handla miljömärkt. Skillnaderna gentemot männen, invandrade och lågutbildade håller sig dock inom ramen för 5-10 procentenheter.

Miljömärkningen har bara några decennier på nacken. Det var inte länge sedan konsumenterna för första gången kunde välja mellan klorblekt och icke-klorblekt toalett- och hushållspapper. Sedan blev så gott som alla sådana pappersprodukter plus tvätt- och diskmedel som fanns att köpa i affärerna miljömärkta. I och med etableringen av nya lågpriskedjor finns nu emellertid risk för att direktimporterade icke-miljömärkta varor av dessa slag åter dyker upp.

Det ska bli intressant att följa den framtida utvecklingen på det här området. Kommer staplarna i figuren att kunna växa ut till över 50-procentsstrecket och längre? Kan samspelet mellan konsumenter och producenter få karaktären av en positiv spiral där ett ökat utbud och en ökad efterfrågan på miljövänliga produkter ömsesidigt förstärker varandra? Allmänheten blir i så fall rimligtvis med tiden allt bättre informerad och medveten om olika slag av miljömärkning och får samtidigt tillgång till allt fler miljövänliga varor och tjänster att välja bland.

Avfall, källsortering och återvinning

När vi säger att det skett en snabb utveckling av miljöperspektivet och miljömedvetenheten inom konsumtionsområdet så gäller det kanske i ännu högre grad avfallshanteringen. Även om man inte alltid tänker på det så har revolutionerande förändringar av tankesätten här skett på kort tid. Det var inte många årtionden sedan som sopnedkastet hyllades som en modern, praktisk och hygienisk inrättning. Det slukade alla hushållets sopor och avfallsprodukter i en osorterad massa för vidarebefordran till tippen eller bränning.

Idag har medvetenheten ökat om att en sådan avfallshantering är skadlig för miljön och ett slöseri med resurser. För många har det numer blivit en självklarhet att miljöfarligt avfall ska sorteras ut för särskilt omhändertagande och att vissa andra typer av hushållsavfall också sorteras ut för återvinning och återbruk. Som konsumenter uppmanas vi att redan när vi handlar tänka på att allt som vi köper så småningom förvandlas till avfall och sopor. Att undvika onödiga förpackningar och varor som är svåra att ta hand om som avfall. Även om miljömedvetenheten ökat på området är det nog en bra bit kvar tills vi som varuhusbesökare föreställer oss hela den exponerade mängden av glittrande varor som där möter oss som en blivande framtida sophög.

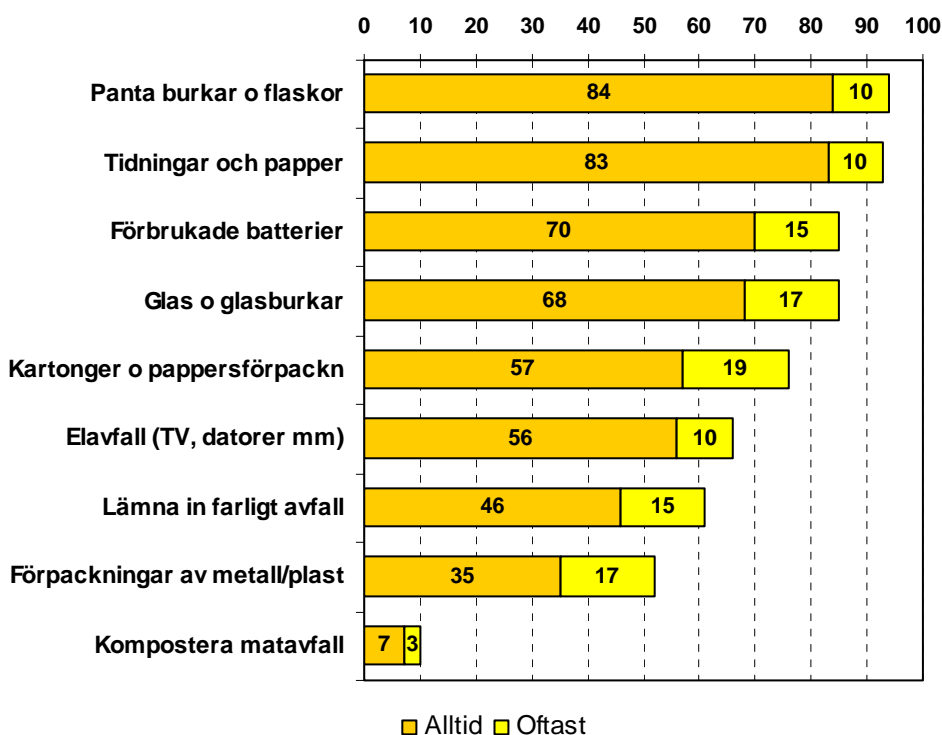
Miljöförvaltningens tips till stockholmarna om vad de kan göra för att leva miljövänligt när det gäller avfallshantering lyder ungefär på följande sätt:

- ❖ Källsortera glas, metall, kartong och plast
- ❖ Kompostera matavfall om möjligt
- ❖ Lämna in farligt avfall, el- och elektronikskrot
- ❖ Köp refillförpackningar i stället för engångsförpackningar
- ❖ Återanvänd gamla saker som möbler, kläder och prylar

I tidigare avsnitt har vi sett att stockholmarna bedömer att återlämna farligt avfall och att sortera och återvinna hushållsavfall som mycket viktiga miljöinsatser som den enskilde kan bidra med (se s 36). Många av de svarande (73%) ansåg sig dessutom ha skapliga kunskaper om hur man gör för att ta hand om sitt avfall på ett miljövänligt sätt (se s 38). Samtidigt framkom ett utbrett missnöje med vissa av förutsättningarna för avfallshanteringen i staden. Skötseln av Förpackningsinsamlingens återvinningsstationer (de gröna behållarna) rönt stort missnöje, liksom de möjligheter som ges för att stockholmarna att göra sig av med sitt farliga avfall (se s 23).

I vilken mån de här värderingarna, kunskaperna och förutsättningarna resulterar i att stockholmarna aktivt medverkar till en miljöeffektiv avfallshantering, genom att faktiskt sortera sitt avfall, får vi en uppfattning om av figuren på nästa sida. I figuren ser vi hur vanligt det är att stockholmarna sorterar ut olika fraktioner av sitt hushållsavfall för återvinning.

Figur 38: Brukar du/ditt hushåll sortera och lämna för återvinning ...

Vi ser att det är ett mycket utbrett beteende bland stockholmarna att sortera ut åtminstone någon/några fraktioner av sitt hushållsavfall för återvinning. 94% uppger att de alltid eller oftast pantar sina burkar och returflaskor. De allra flesta (84%) säger sig alltid göra det. En hög återvinningsgrad och stor aktiv medverkan av konsumenterna/allmänheten är en förutsättning för att retursystemet för flaskor och burkar ska fungera. Det gäller för hela figuren att de mörkare stapeldelarna, som betecknar ”alltid” är flerfaldigt längre än de ljusare delarna för ”oftast”.

Ungefär lika vanligt som att panta sina burkar och flaskor är det att man lämnar papper och tidningar till återvinning. Tidningsinsamlingen är en sedan länge etablerad och välutvecklad verksamhet i Stockholm. Av arbetsmiljöskäl har den tidningshämtning som förekommit utanför fastigheternas portar nyligen avvecklats. Möjligen kan det komma att återverka på stockholmarnas grad av medverkan i tidnings- och pappersinsamlingen.

85% av stockholmarna återlämnar oftast eller alltid sina förbrukade batterier och lika många sorterar ut glas och glasburkar till återvinning. Något ovanligare, men fortfarande en så stor andel som 3/4 av stockholmarna, uppger att de lämnar kartonger och pappersförpackningar till återvinning. För elavfallet (TV, datorer, elapparater mm) är återvinningsbenägenheten ännu något lägre. 2/3 av stockholmarna uppger att de alltid eller oftast lämnar sitt elavfall till återvinning.

Att lämna in farligt avfall (färgrester, kemikalier mm) till omhändertagande prioriterades som allra viktigast ur miljöhänsen av stockholmarna. Trots det är det bara 61% av stockholmarna som uppger att de alltid eller oftast gör det. Att det är så hänger förmodligen ihop med att man tycker det är besvärligt och omständligt att bli av med sitt farliga avfall och ibland är osäker om var, när och hur detta kan ske. Bara 27% av stockholmarna uppger sig, som vi sett, vara nöjda med de möjligheter som staden nu erbjuder invånarna att bli av med sitt farliga avfall.

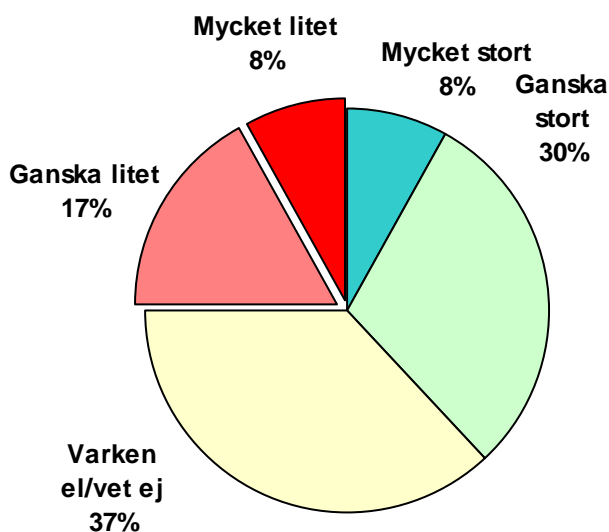
När det gäller sorteringen och återvinningen av förpackningar av metall och hårdplast är deltagandet nere i hälften (52%). Att just dessa fraktioner sorteras i mindre utsträckning än t ex glas och glasburkar kan vara svårare att förklara. Kanske kan det ha betydelse att glasåtervinningen etablerades tidigare än återvinning av metall och plast. Eventuellt kvarstår också fortfarande skillnader i de möjligheter invånarna ges att sortera de olika fraktionerna.

Den i särklass kortaste stapeln i figuren återfinns vi för ”kompostera matavfall”. 10% av stockholmarna uppger att de brukar sortera ut sitt matavfall för kompostering. Även om andelen är den i särklass lägsta i figuren kan man tycka att siffran är överraskande hög. De allra flesta stockholmarna bor i flerfamiljshus där möjligheterna till kompostering idag ofta helt saknas. Av de svarande bor ca 80% i flerfamiljshus och 10% i friliggande en eller tvåfamiljsvillor. Av de villaboende uppger 21% att de alltid eller oftast komposterar sitt avfall. Motsvarande andel för flerfamiljshusboende är 9%.

Det finns planer på att försöka utveckla komposteringen av matavfall genom att bygga centrala rötanläggningar där detta avfall tas om hand. Både när det gäller denna och de andra återvinningsaktiviteterna diskuteras olika praktiska lösningar, men också vilka kostnader och miljövinster de ger. Fortlöpande diskussioner och utvärderingar av det slaget är naturligtvis viktiga. Viktig är också invånarnas fortsatta medverkan. Betraktar man figur 38 som helhet och jämför med ”sopnedkaststiden” är det en imponerande mängd sorterings- och återvinningsaktivitet som nu utövas av stockholmarna. För närvarande verkar alltså stockholmarnas beredskap att delta i ett system med miljöeffektiv avfallshantering vara hög. Hur sorterings- och återvinningsaktiviteten bland stockholmarna fortsättningsvis kommer att utvecklas ska bli spännande att se.

Vi har med hjälp av enkäten hittat några resultat som kan verka oroande för den framtida utvecklingen. Det är stockholmarnas utbredda missnöje med skötseln av återvinningsstationerna och de bristande möjligheterna att göra sig av med farligt avfall. En annan varningsklocka ljuder när vi i figur 39 ser på hur stockholmarna svarar på följande fråga ”Hur stort förtroende har du för att det avfall du sorterar ut tas om hand och återvinns på ett bra sätt?”.

Figur 39: Stockholmarnas förtroende för att det sorterade avfallet tas om hand på ett bra sätt

Det är inte bara när det gäller förutsättningarna för avfallssortering och återvinning som stockholmarna tycker det finns vissa brister. Det är uppenbarligen också så att en stor del av dessa ställer sig tveksamma till hur väl det sorterade avfallet egentligen tas om hand och återvinns i nästa steg efter sorteringen. Det har länge florerat rykten om hur de sorterade fraktionerna, när de hämtas och forslas bort, blandas igen i en stor hög som dumpas eller bränns. Kanske är det sådan ryktesspridning som ligger bakom de mönster vi ser i figuren. Det är i alla fall bara 38% av stockholmarna som har något riktigt förtroende för att det avfall de sorterar ut tas om hand och återvinns på ett bra sätt. En fjärdedel är uttalat skeptiska och säger sig ha litet förtroende för hur det sorterade avfallet hanteras och tas om hand.

Med tanke på stockholmarnas fortsatta medverkan i källsorterings- och återvinningsaktiviteter är resultaten alarmerande och oacceptabla. Motivationen för sorteringsarbetet kommer säkert på sikt att minska om många anser att återvinningskedjan inte fungerar hela vägen ut. De egna ansträngningarna blir då meningslösa och onödiga. Här finns alltså ett stort förtroendeproblem som snabbt borde åtgärdas för att inte få negativa effekter i framtiden.

Livsstil och miljöintresse

Bland de indikatorer på hållbar utveckling som Miljöförvaltningen tagit fram för fortsatt uppföljning finns några som är av livsstilskaraktär. Under rubriken "sunda vanor" ingår indikatorer på rökvanor, motionsvanor och i vilken utsträckning invånarna vistas i naturen.

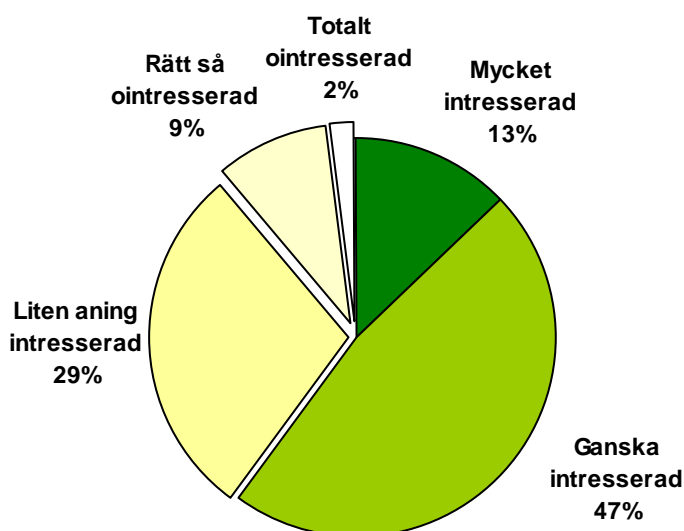
I det här avsnittet redovisas några uppgifter om hur stockholmarna lever ifråga om rökning, motion, vegetariska måltider och naturvistelse. Beteenden och vanor som anses viktiga för

den enskildes hälsa. Resultaten är intressanta i sig, då de kan sägas ge en bild av den individuella närmiljö och miljöpåverkan som stockholmarna själva utsätter sig för i olika avseenden. Men naturvistelse, sunda vanor och intresset för att äta och leva hälsosamt brukar också ses som inkörsportar till ett vidare intresse för miljö och miljöfrågor. Resultaten och uppgifterna om stockholmarnas vanor ifråga om mat, motion, hälsa och naturvistelse är alltså intressanta även ur det perspektivet.

Miljöintresse

När undersökningsdeltagarna besvarat alla övriga frågor fick de i en avslutande fråga bedöma sig själva som personer som är intresserade/ointresserade av miljöfrågor.

Figur 40: Stockholmarnas intresse för miljöfrågor

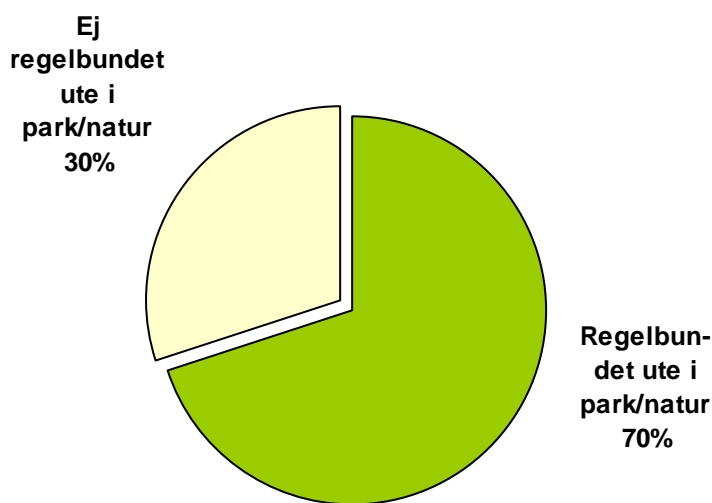
På den femgradiga skalan placerar de flesta stockholmarna (47%) in sig som personer som är ganska intresserade av miljöfrågor. Den näst största kategorin är den med ett svagt, svalt eller kanske spirande miljöintresse. Dit räknar vi de 29% av de svarande som betecknar sig själva som personer som är "en liten aning intresserade av miljöfrågor". 13% karakteriserar sig själva som mycket miljöintresserade. Ungefär lika många definierar sig som personer som är ointresserade av miljöfrågor. Det är tillsammans 11% som ser på sig själva som uttalat icke-miljöintresserade.

Det kan säkert behövas olika strategier för att öka miljöintresset i de olika kategorierna. Det är förmodligen helt andra åtgärder som krävs för att göra de ganska miljöintresserade till mycket intresserade än de som behövs för att få de uttalat ointresserade att börja intressera sig för miljöfrågor. De som bara är aningen intresserade nås och påverkas kanske bäst med sin speciella strategi. Ett par av inkörsportarna till ett ökat intresse för miljöfrågor kan som nämnts vara intresset för att äta/leva hälsosamt och erfarenheter av friluftsliv/naturupplevelser.

Naturvistelse

I Stockholms miljöprogram fastslås att: ”Staden ska erbjuda stockholmarna en attraktiv och hälsosam utomhusmiljö... .. Allmänheten ska informeras om och uppmuntras till att besöka och vistas i parker och naturområden.” En av de indikatorer som redovisas i Miljöförvaltningens Miljöbarometer är definierad som ”Andel stockholmare som regelbundet vistas i park eller naturområde under sommarhalvåret”. Den har mätts genom två frågor i enkäten. ”Hur ofta går du under sommarhalvåret ut i någon park/naturområde i närheten där du bor?” och ”Hur ofta beger du dig sommarhalvåret ut i något större naturområde i eller utanför Stockholm för att vistas i skog och mark eller på sjön?”.

Figur 41: Andel stockholmare som sommarhalvåret regelbundet vistas i park/naturområde

De svarande som angett att de sommartid ”dagligen”/”flera gånger i veckan” går ut i någon park/naturområde i närmiljön eller minst någon gång i veckan beger sig ut på friluftaktiviteter i något av de större naturområdena räknas här som regelbundna park-/naturbesökare. Av figuren ser vi att stockholmarnas intresse för att vistas utomhus i parker och naturområden är mycket utbrett. 70% beger sig en eller flera gånger varje vecka under sommaren ut i stadens parker och naturområden eller till mer avlägsna friluftsområden för att vistas ute och uppleva naturen.

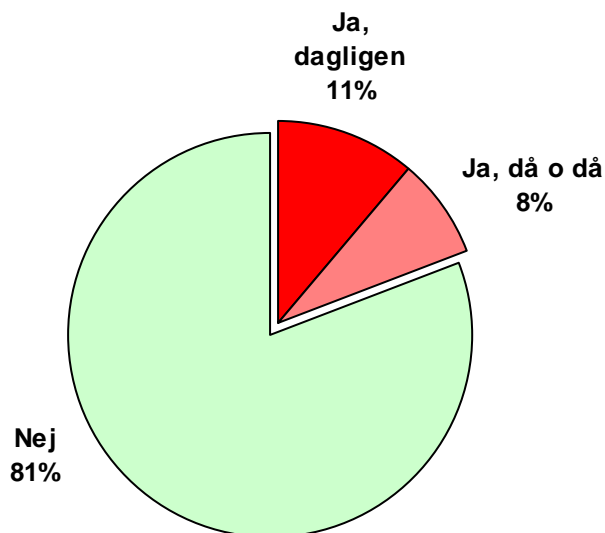
Vi har talat om att det kan finnas ett samband mellan att vistas ute i naturen/naturupplevelser av olika slag och intresse för miljöfrågor. När vi jämför intresse för miljöfrågor bland de regelbundna park-/naturbesökarna med icke-besökarna finner vi en svag samvariation av det slaget. Bland dem som regelbundet vistas ute i naturen karakteriserar sig 14% som mycket intresserade av miljöfrågor. För dem som inte brukar vistas ute i naturen är motsvarande andel som betecknar sig som mycket miljöintresserade fem procentenheter lägre, 9%.

Rökning

För den som röker är detta ett stort miljöproblem som han/hon utsätter sin kropp/organism för. I vissa situationer och miljöer utsätts även andra. Även när det gäller rökningen som miljöproblem har synsätten förändrats kraftigt på några årtionden. För inte särskilt länge sedan betraktades det som individens självklara rätt att röka nästan var och hur som helst. Därpå har en betydligt mer restriktiv inställning växt fram. Först skapades rökfria miljöer i olika sammanhang (arbetet, resor, restauranger o s v). Nu införs successivt totalförbud mot rökning i allt fler sammanhang. Senast aktuellt är rökförbudet på restauranger och caféer. Samtidigt som synsätten och attityderna förändrats har rökningen minskat och blivit mindre utbredd. Vill man kan man betrakta rökvanorna och rökvanornas utveckling som en stor miljöförändring och ett steg mot en förbättrad miljö för stockholmarna.

Figur 42: Andel stockholmare som röker

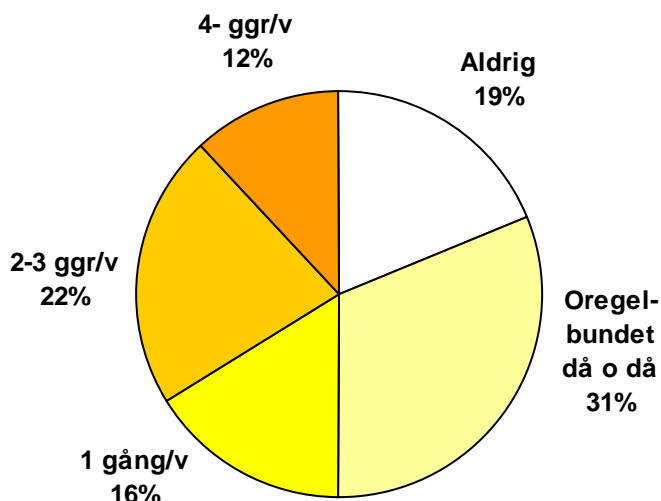

I figuren ser vi hur stor del av våra svarande stockholmare (16 år och uppåt) som idag uppger att de röker. Var tionde stockholmare är dagligrökare. Nästan lika många uppger att de röker mer sporadiskt då och då. Det finns en viss samvariation mellan att vara hälsomedveten/inte röka och intresse för miljöfrågor. Av icke-rökarna betecknar sig 14% som mycket intresserade av miljöfrågor av dagligrökarna är motsvarande andel 9%.

Motion

För många människor har det moderna samhället inneburit att kraven på fysisk ansträngning minskat drastiskt. Ett stillasittande arbete, förflyttningar med hjälp av bekväma transportmedel och en komfortabel hemmiljö utan fysiskt krävande sysslor har inneburit att miljön för allt fler blivit alltför kravlös i fysiskt avseende för att den ska vara hälsosam. Människan är som biologisk varelse byggd för fysisk aktivitet. När vardagsmiljöns krav på fysisk aktivitet minskar blir det därför viktigt att komplettera denna med frivilliga fysiska aktiviteter i form av rörelse, motion och träning. För låga krav på fysisk aktivitet i vardagen och för liten faktisk fysisk aktivitet bland befolkningen, kan idag om man så vill betecknas som ett allvarligt miljöproblem.

Figur 43: Stockholmarnas motionsvanor

”Brukar du träna/motionera (så intensivt att du blir varm/svettig)?” löd frågan som vi ställde till undersökningsdeltagarna. Hälften av stockholmarna uppger att de inte har några regelbundna motionsvanor. 16% uppger att de motionerar eller tränar regelbundet ungefär en gång i veckan. Den resterande tredjedelen av stockholmarna är de som når upp till den aktivitetsnivå som brukar rekommenderas som hälsosam, d v s regelbunden motion minst ett par gånger i veckan.

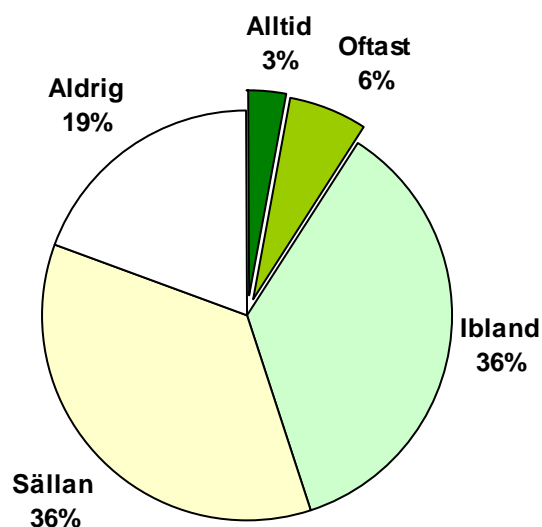
Är den tredjedel av stockholmarna som är hälsomedvetna, i så motto att de motionerar regelbundet minst 2-3 gånger i veckan, mer intresserade av miljö o miljöfrågor än de 19% som aldrig motionerar? Ja, en liten smula. Bland de regelbundna motionärerna karakteriserar sig 15% som mycket miljöintresserade. Motsvarande andel är 9% bland dem som aldrig motionerar.

Vegetarisk mat

Att stockholmarna ser till att få i sig en näringsriktig och hälsosam kost kan ses som en positiv miljöåtgärd gentemot dem själva. Idag finns ett jätteutbud av både hälsosam och mindre hälsosam föda. Att äta vegetariskt är ofta kopplat till en hög kostmedvetenhet. Ibland finns här också kopplingar till etiska frågeställningar om djur, djurhållning och resurssnål produktion av livsmedel.

I figur 44 framgår hur vanligt det är att stockholmarnas huvudmåltider är vegetariska, d v s att de inte innehåller kött, fisk, skaldjur, fågel eller vilt.

Figur 44: Andel stockholmare vars huvudmåltider är vegetariska

Ungefär var tionde stockholmare uppger att hans/hennes huvudmåltider alltid eller oftast är vegetariska. Det kanske inte låter så mycket, men totalt sett innebär det en avsevärd efterfrågan på vegetariska produkter och måltider. Kopplingen mellan att äta vegetariskt och vara intresserad av miljöfrågor i vidare mening förefaller vara stark. Av dem som äter vegetariskt betecknar 26% sig själva som mycket miljöintresserade personer. Motsvarande siffra för dem som aldrig äter vegetariskt är 8% miljöintresserade.

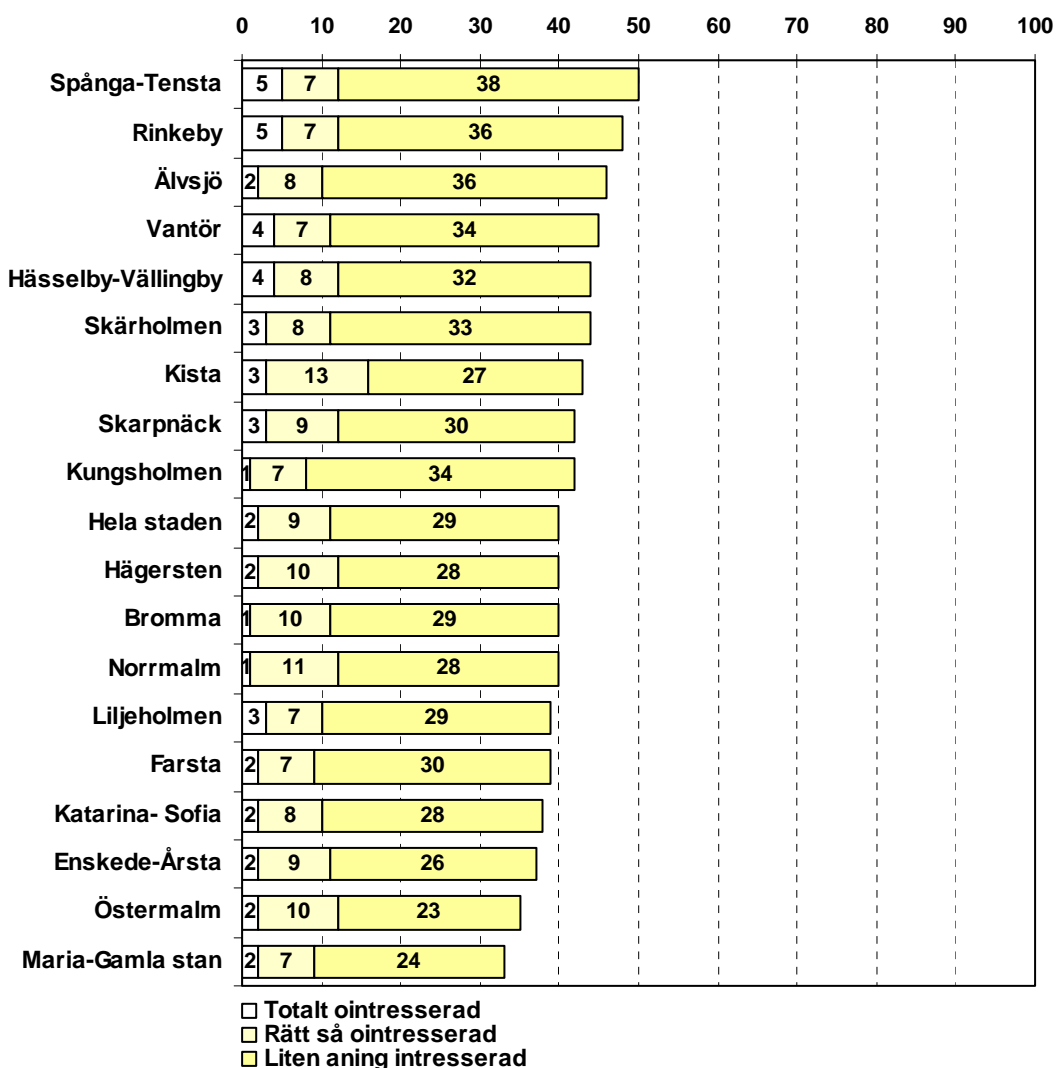
Stadsdelsområdesvis intresse/ointresse för miljöfrågor

Vi har nu presenterat några korta uppgifter om stockholmarnas vanor när det gäller friluftsliv och naturvistelse, rökning, motion och kost. Vi har pekat på att det finns åtminstone vissa tecken på att naturvistelse, hälsosamma vanor och en sund livsstil hänger ihop med intresset för miljöfrågor. För en del kan alltså inkörsporren till ett ökat miljöintresse gå via erfarenheter av friluftsliv, egna naturupplevelser eller viljan att leva ett sunt och hälsosamt liv i olika avseenden. På det sättet kan både ansträngningarna att stimulera friluftslivet och det ohälsöförebyggande arbetet sägas gå hand i hand med arbetet att öka miljömedvetenheten och intresset för miljöfrågor.

Sannolikt är också de positiva visionerna och bilderna av ”den goda miljön” av oerhörd betydelse för att skapa ett konkret intresse och engagemang för miljöfrågorna. Vem vill inte vara med och slå vakt om orörd, jungfrulig natur, solglittrande blåa hav med hoppande delfiner, klar frisk luft att andas, ett myllrande växt- och djurliv, rent och gott dricksvatten, hälsosam och giftfri föda, oförstörda ängar och skogar att vandra i och inbjudande stränder med rent glasklart vatten att bada i ?

Medan man studerar vår sista figur kan man fundera över hur det ska gå till att utifrån sådana positiva bilder ytterligare öka stockholmarnas intresse för miljöfrågor och att leva miljövänligt. Figuren åskådliggör den andel av stadsdelsinvånarna som definierar sig själva som personer som är ointresserade eller bara aningen intresserade av miljöfrågor. De bleka staplarna av ointresse kan ses som en konkretisering av de utmaningar som man står inför i det lokala miljöarbetet. Figuren visar med önskvärd tydlighet att ingen stadsdelsnämnd behöver sakna utmaningar och arbetsuppgifter att gå vidare med i detta arbete.

Figur 45: Andel stockholmare som är måttligt intresserade av miljöfrågor per SDO

I denna bilaga ges litet mer detaljerad information om undersökningens utformning och genomförande. Här redovisas också vissa undersökningstekniska frågor litet mer ingående och förs en del allmänna metodologiska resonemang.

Frågor och frågeformulär

Frågeformuläret har tagits fram i samarbete mellan Miljöförvaltningen och USK. Nyckeltalen i Stockholms miljöprogram och Stockholmsmarnas indikatorer för hållbar utveckling har varit styrande för innehållet i enkäten och frågornas formulering. Ett annat underlag var frågorna i den enkät som Miljöförvaltningen tidigare låtit genomföra (Medborgarenkät 2001).

Med utgångspunkt i dessa underlag har ambitionen varit att åstadkomma en frågeblankett med rimlig omfattning, som är så pass enkel att den kan besvaras av stockholmaren i gemen. I enkäten ställs frågor såväl om faktiska förhållanden och de svarandes beteenden som om deras subjektiva uppfattningar, attityder och omdömen i olika avseenden. Strävan har varit att skapa ett frågeformulär med en begriplig och klar struktur som helhet. För de enskilda frågorna har ambitionen varit att göra dem så enkla och tydliga att undersökningssdeltagarna ska kunna förstå och besvara dem entydigt och klart. Frågorna måste ha sådan stringens och resultaten sådan konkretion och precision att det efter ett antal mätningar är möjligt att uttala sig om trenden/läget som stabilt/försämrat/förbättrat.

Trots föresatsen att inte göra frågeformuläret för omfattande har antalet frågor blivit stort, nästan 90 stycken. Det beror på att antalet nyckeltal och indikatorer som ska följas upp med hjälp av enkäten är stort. Enkäten ger underlag för 13 nyckeltal i Miljöprogrammet och 24 nyckeltal i Stockholmsmarnas indikatorer för hållbar utveckling.

En del av frågorna handlar om hur stockholmarna upplever miljön i den del av staden där de bor. Det är då miljön i vid mening som avses. Omdömen efterfrågas om stadsdelen ifråga om:

- tillgången till och skötseln av parker och naturområden
- trygghet, klotter och skadegörelse
- trafikmiljön och resmöjligheterna
- avfallshantering och sophämtning
- buller, luftföroreningar och inomhusmiljö

Andra frågor berör vilka kunskaper och attityder stockholmarna/stadsdelsinvånarna har när det gäller vad man som enskild individ kan göra för miljön. Dessutom tillfrågas undersökningsdeltagarna om sina faktiska miljövanor och hur de faktiskt beter sig och lever mer eller mindre miljövänligt i olika avseenden. Stockholmarnas kunskaper, attityder och beteenden när det gäller att leva miljövänligt efterfrågas för följande områden:

- resande och resvanor
- energianvändning
- konsumtion och inköp
- avfall och återvinning
- naturvistelse, motion och hälsa

Ett antal bakgrundsuppgifter av typen kön, ålder, civilstånd, utbildning, språk och boendeform har inhämtats på olika sätt. Det ger möjlighet att ta fram resultat för svarande ur olika befolkningskategorier och med olika bakgrund.

Population, urval och statistisk säkerhet

Miljöförvaltningen har ansett det viktigt att både ungdomar och äldre inkluderades i undersökningen. Populationen avgränsades därför till stadens vuxna befolkning från 16 år och däröver. Önskemålet var också att enkätresultaten skulle kunna redovisas både för staden som helhet och på stadsdelsnämnds nivå med någorlunda god statistisk säkerhet. Ur Stockholms vuxna befolkning valdes därför 5400 personer ut som undersökningsdeltagare, 300 från vart och ett av stadens 18 stadsdelsområden (SDO). Urvalet drogs slumpmässigt ur kommunens individdatabas, KID. Ur KID inhämtades också en del av bakgrundsuppgifterna om undersökningsdeltagarna.

Genom att undersökningen är en urvalsundersökning och ej totalundersökning finns en viss statistisk osäkerhet inbyggd i resultaten. Om man utifrån det insamlade materialet vill uttala sig om hela populationen vuxna stockholmare eller skatta om invånarna i olika stadsdelsområden skiljer sig från varandra i sina bedömningar av servicen måste skattningarna omges med en viss felmarginal. Om man vill jämföra resultaten för enskilda stadsdelsnämnder kan en ungefärlig tumregel vara att skillnaderna mellan områdena ska ligga runt 10 procentenheter för att vara statistiskt säkerställda. När man gör uppskattningar för hela staden utifrån urvalet, måste procenttalen omges med en osäkerhetsmarginal på ca ± 2 procentenheter (95-procentigt konfidensintervall). I rapporten ges ytterligare kommentarer till den statistiska säkerheten i den löpande texten i samband med presentationen av konkreta resultat.

Urvalet är alltså dimensionerat så att åtminstone större skillnader mellan enskilda stadsdelsområden ska kunna konstateras med god statistisk säkerhet. Den valda urvalsstorleken tillåter därmed också nedbrytning av resultaten på olika befolkningskategorier för staden som helhet,

men knappast för de enskilda stadsdelsområdena. Materialet ger alltså möjlighet att på totalnivå belysa om det finns skillnader bland olika kategorier stockholmare (unga-medelålders-äldre, kvinnor-män, svensk-utländsk härkomst osv) när det gäller attityder och beteenden på miljöområdet.

Eftersom lika många personer (300) utvalts som undersökningsdeltagare från alla SDO, oavsett SDO:ts storlek har resultaten för staden som helhet efterhandsviktats. Svaren väger olika tungt beroende på om de svarande kommer från små eller stora SDO. Vikterna är proportionella i relation till invånarantalet i det SDO som ska ”representeras”. De 18 viktningstalen varierar mellan 85,91 och 289,76. I praktiken är skillnaderna små mellan vägda och ovägda resultatvärden. Sällan mer än en eller två procentenheter.

Datinsamling, svarsfrekvenser och bortfall

Det första utskicket av miljöenkäten gjordes i oktober 2004. Svarsbenägenheten var något mindre än beräknat. En bidragande orsak till detta var sannolikt det omfattande frågeformuläret. Detta innebar att datinsamlingsarbetet blev något mer utdraget och tog litet längre tid än beräknat. Tre skriftliga påminnelser gjordes under hösten, varav två med nya enkätformulär. I december påbörjades därpå en rätt omfattande telefonuppföljning. Denna pågick över jul- och nyårshelgerna. Datinsamlingsarbetet avslutades en bit in i januari. Svarsfrekvensen var då totalt uppe i 67%.

Förutom en viss tröghet har datinsamlingsarbetet fungerat normalt och utan några särskilda problem. Andelen aktiva vägrare har varit liten. Bara 3% av de tillfrågade har aktivt undanbett sig medverkan i undersökningen. För övriga som inte svarat vet vi i stort sett ingenting om skälen till varför de ej besvarat enkäten.

Bland vägrarna återfinns vi en del äldre personer, vars anhöriga hört av sig och meddelat att den gamle/a inte kunnat eller önskat delta i undersökningen. Urvalet skedde som nämnts utan övre åldersgräns. Det innebar att tre personer över 100 år och hela 79 stycken över 90 år utvaldes som undersökningsdeltagare. Uppenbarligen har enkäten och frågorna om hur man beter sig i olika ”miljöavseenden” väckt oro och osäkerhet bland en del av dessa äldre personer. Ur den aspekten kan man överväga hur lämpligt det är att genomföra den här typen av undersökningar utan övre åldersgräns.

När de personer som utvalts som undersökningsdeltagare kontaktas påträffas alltid ett antal som felaktigt ingår i urvalsregistret, hunnit flytta, avlidit mm. De är att betrakta som urvalsfel och utgår ur populationen. När dessa personer borträknats från våra ursprungliga 5400 återstod 5051 individer i det faktiska urvalet. Av dessa besvarade 3402 enkäten. Det innebär en total svarsfrekvens på 67% och ett bortfall på 33%. I tabell 1 framgår det faktiska urvalets storlek för olika stadsdelsområden och hur svarsfrekvensen varierar i dessa.

Tabell 1: Svarsfrekvens per stadsdelsområde

Stadsdelsområde	Urval	Antal svarande	Svarsfrekvens %
Kista	277	188	68
Rinkeby	260	120	46
Spånga-Tensta	268	175	65
Hässelby-Vällingby	283	209	74
Bromma	288	208	72
Kungsholmen	278	190	68
Norrmalm	274	191	70
Östermalm	280	191	68
Maria-Gamla stan	282	192	68
Katarina-Sofia	289	206	71
Enskede-Årsta	280	195	70
Skarpnäck	286	191	67
Farsta	288	193	67
Vantör	279	190	68
Älvsjö	290	193	67
Liljeholmen	287	192	67
Hägersten	284	200	70
Skärholmen	278	178	64
Hela staden	5051	3402	67

Svarsfrekvensen är relativt jämn för de olika stadsdelsområdena (64 -74%), förutom när det gäller Rinkeby (46%). Erfarenhetsmässigt vet vi att bortfallet brukar bli betydligt större i invandrartäta områden av Rinkebys slag. Svarsbenägenheten är där ofta låg på grund av språksvårigheter. I Rinkeby har dessutom funnits klara svårigheter att nå undersökningsdeltagarna på de i urvalsregistret uppgivna adresserna. Vid telefonuppföljningen var andelen personer utan telefon och med hemligt telefonnummer särskilt stor bland Rinkebyborna. Att många bor inneboende och en hel del är avflyttade har vi konstaterat vid uppföljningsförsök på plats vid tidigare undersökningar. Den höga bortfallsandelen i Rinkeby gör att det är tveksamt om resultaten därifrån kan ses som representativa för området och om dessa går att jämföra med resultaten från övriga SDO där bortfallet är betydligt lägre. Vi rekommenderar stor försiktighet med sådana jämförelser.

När det gäller det interna bortfallet för enskilda enkätfrågor är det genomgående lågt (mindre än 1%). Bara ifråga om vissa enstaka frågor har något fler, 3-4 % av undersökningsdeltagarna, hoppat över frågan. Det gäller fråga 14, 18, 20, 40 och 50a. I och med att formuläret är omfattande skulle man kunna tänka sig en viss trötthetseffekt vid besvarandet av enkäten. Om frågorna blir för många skulle de svarande kunna tänkas få svårt att orka ta in och ta ställning till alla de frågor som tas upp. Riskerna finns då att undersökningsdeltagarna börjar fylla i svaren mer schablonartat och kanske till och med hoppar över en del frågor. I vårt fall har vi dessbättre inte funnit några tecken på trötthetseffekter i så motto att det interna bortfallet skulle vara påtagligt större för frågorna i enkätformulärets senare del än i dess början.

Totalt sett får svarsfrekvensen ses som tillfredsställande. Bortfallet är inte större (i så fall snarare mindre) än vad som är vanligt vid den här typen av undersökningar. Det förhindrar inte att bortfallet kan ha snedvridande effekter på resultaten. Speciellt som det här är rimligt att förvänta sig en viss koppling mellan svarsbenägenhet och inställningen till det frågorna gäller. Det verkar sannolikt att de mer miljöintresserade och miljöengagerade oftare sällar sig till de svarandes skara medan de som är mindre intresserade av miljöfrågor hamnar i bortfallet. Det skulle i så fall innebära en tendens till att miljöintresset och miljömedvetenheten hos stockholmarna generellt överskattas något av våra undersökningsresultat. Ett systematiskt fel av det här slaget kan man nog räkna med även i framtida uppföljningar. För jämförbarheten över tiden behöver detta då inte innebära något större problem så länge bortfallsnivån är någorlunda jämförbar med nuvarande. Att det inte är enbart de ”miljöfrälsta” som besvarat enkäten ger dessutom de svarande själva besked om i en av enkätfrågorna. Där uppger 11% att de är ”rätt så -” eller ”totalt ointresserade” av miljöfrågor, medan 13% uppger sig vara ”mycket intresserade” av miljöfrågor.

I vilken grad bortfallet och de svarande skiljer sig åt beträffande miljöattityder och miljöengagemang kan vi egentligen bara spekulera om. Eftersom vi har tillgång till vissa bakgrundsvariabler för alla som ingår i urvalet, både de svarande och ej svarande, har vi ändå möjligheter att göra en sk strukturell bortfallsanalys. Där studeras om de som besvarat enkäten skiljer sig från urvalet som helhet och bortfallet med avseende på bakgrundsvariablerna.

De registerbaserade bakgrundsvariabler som vi har tillgång till för personerna i vårt urval är bl a kön, ålder, civilstånd och registrerat invandringsår. I tabell 2 nedan framgår hur personerna i urvalet totalt (5400) fördelar sig på olika bakgrundsvariabler. Detta kan jämföras med hur den grupp som besvarat enkäten (3402) fördelar sig i motsvarande avseenden.

Tabell 2: Totala urvalets och de svarandes fördelning efter bakgrund

Kategori	% i urvalet totalt	% bland de svarande
Män	48	45
Kvinnor	52	55
16-24 år	13	11
25-64 år	69	69
65- år	18	20
Gifta	34	37
Ogifta	46	43
Skilda	14	14
Änka/änkling	6	6
Svenskfödd	73	78
Invandrad	27	22

Av tabell 2 framgår att kvinnorna, de äldre, gifta och ej invandrade är något överrepresenterade bland de svarande jämfört med i det totala urvalet. När det gäller konstaterandet att svarsfrekvensen är något högre för de äldre undersökningssvaren (över 65 år) gäller detta inte riktigt hela vägen upp i åldersskalan. Vi kan som en parentes nämna att ingen av de tre utvalda 100-åringarna besvarade enkäten. Bland de ca 75 utvalda personerna 90 år eller äldre var svarsfrekvensen under 50%. Män, ungdomar, ogifta och invandrade har något oftare avstått från att besvara enkäten och blir därmed i motsvarande mån något underrepresenterade i undersökningen. Den största underrepresentationen finner vi för invandrade. Andelen invandrade är 5 procentenheter lägre bland de svarande (22%) än vad man skulle förvänta sig utifrån urvalet totalt (27%).

I den mån det finns en stark systematisk koppling mellan miljömedvetenhet/miljövanor mm och kön, ålder, utländsk bakgrund o s v skulle det i viss utsträckning kunna påverka resultatbilden totalt. Över-/underrepresentationen av vissa kategorier svarande är dock här inte så dramatisk och bortfallet inte av den storleksordningen att det indikerar att resultatbilden generellt kan förväntas bli särskilt skev eller biased. Om man däremot vill studera och jämföra olika kategorier av svarande där bortfallsfrekvensen är olika stor (invandrade jämfört med svenskfödda t ex) kan bortfallsolikheterna tänkas ha större betydelse. Kanske överskattar våra resultat miljöintresset och miljövänligheten bland personer med utländskt ursprung extra mycket genom att bara de allra mest miljöintresserade i denna kategori besvarar enkäten (stort bortfall). Bland svenskfödda kan den högre svarsfrekvensen också eventuellt betyda att de som svarar har en mer blandad inställning i miljöfrågor.

Ett likartat mönster som ovan, med olika hög svarsbenägenhet för just dessa kategorier, är inte unikt för vår miljöundersökning utan känns igen från många tidigare enkätundersökningar från en lång rad andra områden.

Vårt sammanfattande omdöme är att totalt sett får svarsfrekvensen med drygt 2/3 svarande ses som tillfredsställande. Enligt vår bedömning håller det insamlade materialet som helhet god kvalitet och utgör ett gott underlag både för miljöindikatorer och för att beskriva och analysera hur miljövänligt stockholmarna/ stadsdelsinvånarna lever och vad de tycker om miljön i den del av staden där de bor.

TABELLBILAGA

**Tabeller 1: Procentuell svarsfördelning per SDO
samtliga frågor** **sid 1-46**

**Tabeller 2: Procentuell fördelning för olika kategorier
svarande för vissa utvalda frågor** **sid 47-66**

TABELLER 1

PROCENTUELL SVARSFÖRDELNING PER SDO

Antal svarande i olika stadsdelsområden

	Antal
Kista	188
Rinkeby	120
Spånga-Tensta	175
Hässelby-Vällingby	209
Bromma	208
Kungsholmen	190
Norrmalm	191
Östermalm	191
Maria-Gamla stan	192
Katarina- Sofia	206
Enskede-Årsta	195
Skarpnäck	191
Farsta	193
Vantör	190
Älvsjö	193
Liljeholmen	192
Hägersten	200
Skärholmen	178
Hela staden	3402

Vägning: Urvalet gjordes ursprungligen lika stort i alla stadsdelsområden. Det innebär att svarande från små stadsdelsområden överrepresenteras och från stora underrepresenteras om man ser till resultaten för hela staden. För att få en mer representativ bild av resultaten för "Hela staden" har viktning där skett i efterhand utifrån befolkningsstorleken i de skilda stadsdelsområdena.

1. Hur länge har du bott i den stadsdel där du bor nu?

	Mindre än ett år	1-5 år	Mer än 5 år	Summa
Kista	7	22	72	100
Rinkeby	9	11	80	100
Spånga-Tensta	5	14	81	100
Hässelby-Vällingby	4	17	78	100
Bromma	6	22	72	100
Kungsholmen	8	31	61	100
Norrmalm	8	28	64	100
Östermalm	9	29	62	100
Maria-Gamla stan	11	20	69	100
Katarina- Sofia	10	28	62	100
Enskede-Årsta	10	22	68	100
Skarpnäck	7	27	66	100
Farsta	6	20	74	100
Vantör	7	24	68	100
Älvsjö	7	17	76	100
Liljeholmen	13	20	67	100
Hägersten	7	24	69	100
Skärholmen	5	21	74	100
Hela staden	8	23	69	100

2. Hur trivs du i den stadsdel där du bor?

	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåligt	Ganska dåligt	Mycket dåligt	Vet ej	Summa
Kista	26	49	13	5	4	3	100
Rinkeby	17	45	21	8	3	6	100
Spånga-Tensta	43	39	10	5	1	1	100
Hässelby-Vällingby	59	35	3	0	1	1	100
Bromma	72	20	4	0	0	2	100
Kungsholmen	77	18	3	1	1	1	100
Norrmalm	79	18	1	1	0	1	100
Östermalm	81	15	2	2	0	0	100
Maria-Gamla stan	73	22	2	1	0	1	100
Katarina- Sofia	79	17	2	1	0	1	100
Enskede-Årsta	54	36	6	2	1	1	100
Skarpnäck	58	34	5	1	1	2	100
Farsta	61	26	8	2	1	3	100
Vantör	42	37	12	5	1	4	100
Älvsjö	60	33	6	1	1	0	100
Liljeholmen	68	28	3	1	0	1	100
Hägersten	65	29	5	1	0	1	100
Skärholmen	31	48	15	6	1	0	100
Hela staden	63	27	5	2	1	1	100

3. Hur nöjd/missnöjd är du med situationen när det gäller...

...tillgången till parker och naturområden i din stadsdel?

	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	Summa
Kista	45	37	9	2	3	4	100
Rinkeby	20	45	11	10	7	8	100
Spånga-Tensta	23	42	17	9	3	5	100
Hässelby-Vällingby	54	36	4	3	0	2	100
Bromma	57	33	3	2	1	2	100
Kungsholmen	51	41	5	1	0	2	100
Norrmalm	34	49	9	5	2	2	100
Östermalm	77	18	4	1	0	1	100
Maria-Gamla stan	52	32	6	7	3	0	100
Katarina- Sofia	49	36	5	6	0	3	100
Enskede-Årsta	45	37	8	7	2	2	100
Skarpnäck	64	27	4	1	2	2	100
Farsta	49	36	7	2	1	5	100
Vantör	22	52	10	10	2	5	100
Älvsjö	43	44	6	3	3	1	100
Liljeholmen	58	32	4	5	0	2	100
Hägersten	49	40	6	3	2	1	100
Skärholmen	50	39	7	3	0	2	100
Hela staden	49	37	6	4	1	2	100

...skötsel och städning av parkerna och naturområdena?

	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	Summa
Kista	13	46	20	10	4	7	100
Rinkeby	14	41	10	18	9	8	100
Spånga-Tensta	10	37	21	13	12	7	100
Hässelby-Vällingby	15	52	20	5	3	5	100
Bromma	20	50	14	9	2	4	100
Kungsholmen	15	42	18	15	3	6	100
Norrmalm	12	48	20	10	7	3	100
Östermalm	28	48	7	10	4	3	100
Maria-Gamla stan	13	39	24	16	5	3	100
Katarina- Sofia	15	40	15	21	4	5	100
Enskede-Årsta	11	48	18	12	5	5	100
Skarpnäck	13	41	22	15	6	4	100
Farsta	17	42	22	9	2	8	100
Vantör	12	39	22	14	6	8	100
Älvsjö	16	48	18	10	3	5	100
Liljeholmen	18	43	19	14	4	3	100
Hägersten	12	45	19	13	8	4	100
Skärholmen	15	47	13	18	2	5	100
Hela staden	15	45	18	12	5	5	100

...klotter, nedskräpning och skadegörelse i din stadsdel?

	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	Summa
Kista	6	20	21	27	19	6	100
Rinkeby	6	27	13	21	21	13	100
Spånga-Tensta	5	21	21	29	21	5	100
Hässelby-Vällingby	4	30	23	26	12	5	100
Bromma	13	42	18	20	6	1	100
Kungsholmen	9	37	25	19	7	4	100
Norrmalm	6	29	28	24	13	2	100
Östermalm	22	36	18	14	8	2	100
Maria-Gamla stan	4	29	20	29	17	2	100
Katarina- Sofia	9	25	20	27	14	4	100
Enskede-Årsta	8	38	23	20	7	4	100
Skarpnäck	5	26	23	27	14	5	100
Farsta	7	33	21	22	10	7	100
Vantör	5	28	20	30	12	6	100
Älvsjö	13	39	21	18	5	4	100
Liljeholmen	10	28	19	28	13	2	100
Hägersten	4	30	20	27	16	3	100
Skärholmen	5	21	23	31	15	6	100
Hela staden	8	31	21	24	12	4	100

...tryggheten där du bor?

	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	Summa
Kista	10	33	18	20	15	4	100
Rinkeby	16	39	18	11	8	8	100
Spånga-Tensta	12	37	23	16	11	2	100
Hässelby-Vällingby	15	50	15	10	5	5	100
Bromma	29	54	11	4	0	1	100
Kungsholmen	27	46	17	5	2	2	100
Norrmalm	26	48	17	5	2	2	100
Östermalm	28	51	13	3	4	1	100
Maria-Gamla stan	18	46	18	12	4	3	100
Katarina- Sofia	26	53	11	5	3	1	100
Enskede-Årsta	17	55	15	8	4	1	100
Skarpnäck	17	46	20	9	3	5	100
Farsta	16	47	19	7	3	9	100
Vantör	15	35	21	17	6	6	100
Älvsjö	23	55	14	4	3	2	100
Liljeholmen	22	50	13	7	4	4	100
Hägersten	21	46	14	11	3	5	100
Skärholmen	8	40	15	21	14	2	100
Hela staden	20	47	16	9	4	3	100

4. Tycker du det är obehagligt att gå hem ensam genom din stadsdel när det är mörkt?

	Alltid	Oftast	Ibland	Sällan	Aldrig	Vet ej	Summa
Kista	27	9	37	13	13	1	100
Rinkeby	13	16	36	15	20	0	100
Spånga-Tensta	13	15	33	19	16	4	100
Hässelby-Vällingby	13	17	26	19	19	5	100
Bromma	8	11	26	30	25	0	100
Kungsholmen	6	10	30	34	19	2	100
Norrmalm	8	8	21	33	29	0	100
Östermalm	9	13	26	31	18	2	100
Maria-Gamla stan	9	11	38	28	14	2	100
Katarina- Sofia	6	9	26	33	23	3	100
Enskede-Årsta	5	17	33	23	21	2	100
Skarpnäck	14	12	30	28	15	0	100
Farsta	16	16	26	19	20	4	100
Vantör	16	19	32	18	15	1	100
Älvsjö	8	11	26	28	24	4	100
Liljeholmen	7	11	35	29	16	3	100
Hägersten	17	14	26	23	18	3	100
Skärholmen	21	21	30	17	8	2	100
Hela staden	11	13	29	26	19	2	100

5. Hur ofta går du under sommarhalvåret ut i någon park / naturområde i närheten där du bor (inom 5-6 minuters gångavstånd)?

	Dagligen	Flera gånger i veckan	Någon gång i veckan	Ngn/ngra ggr/mån	Ngn/ngra ggr/år	Aldrig	Summa
Kista	23	30	22	12	7	5	100
Rinkeby	21	23	27	13	8	8	100
Spånga-Tensta	21	21	22	16	10	9	100
Hässelby-Vällingby	21	29	27	11	8	5	100
Bromma	26	32	23	12	6	2	100
Kungsholmen	22	39	24	10	3	3	100
Norrmalm	11	31	34	13	7	4	100
Östermalm	31	34	23	7	5	1	100
Maria-Gamla stan	19	36	28	10	3	4	100
Katarina- Sofia	19	30	28	13	5	4	100
Enskede-Årsta	20	28	21	16	10	4	100
Skarpnäck	22	33	27	11	4	4	100
Farsta	19	32	28	11	5	6	100
Vantör	20	17	26	17	11	10	100
Älvsjö	18	30	23	17	7	5	100
Liljeholmen	26	33	18	10	8	4	100
Hägersten	23	29	25	13	5	6	100
Skärholmen	26	29	25	10	7	4	100
Hela staden	21	31	25	12	6	4	100

6. Hur intresserad är du av att vistas i naturen?

	Mycket intresserad	Ganska intresserad	Varken eller	Ganska ointresserad	Mycket ointresserad	Summa
Kista	48	37	11	3	1	100
Rinkeby	39	38	14	6	3	100
Spånga-Tensta	47	35	13	3	1	100
Hässelby-Vällingby	43	39	12	5	0	100
Bromma	49	39	10	2	0	100
Kungsholmen	42	45	10	2	1	100
Norrmalm	39	46	12	2	1	100
Östermalm	48	43	5	3	0	100
Maria-Gamla stan	46	41	10	3	1	100
Katarina- Sofia	46	41	9	3	0	100
Enskede-Årsta	45	39	10	5	1	100
Skarpnäck	48	41	10	1	1	100
Farsta	47	37	13	2	2	100
Vantör	51	32	12	4	1	100
Älvsjö	36	45	14	3	2	100
Liljeholmen	42	45	9	4	0	100
Hägersten	48	41	9	2	1	100
Skärholmen	41	45	9	3	1	100
Hela staden	45	41	10	3	1	100

7. Hur ofta beger du dig sommarhalvåret ut i något större naturområde i eller utanför Stockholm för att vistas i skog och mark eller på sjön?

	Flera gånger i veckan	Någon gång i veckan	Ngn/ngra ggr/mån	Ngn/ngra ggr/år	Aldrig	Summa
Kista	16	23	27	19	14	100
Rinkeby	12	22	22	27	17	100
Spånga-Tensta	16	24	25	24	11	100
Hässelby-Vällingby	21	26	23	18	12	100
Bromma	25	25	31	15	4	100
Kungsholmen	13	31	31	19	6	100
Norrmalm	22	32	24	17	4	100
Östermalm	29	27	25	15	3	100
Maria-Gamla stan	18	27	29	18	8	100
Katarina- Sofia	26	27	27	16	5	100
Enskede-Årsta	22	23	25	21	9	100
Skarpnäck	23	31	26	15	5	100
Farsta	19	24	31	19	7	100
Vantör	13	27	26	25	10	100
Älvsjö	16	33	24	20	7	100
Liljeholmen	13	28	31	20	8	100
Hägersten	17	27	27	23	7	100
Skärholmen	17	23	20	28	11	100
Hela staden	20	27	27	19	7	100

8. Hur stor betydelse anser du det har för miljön om du handlar och lever miljövänligt eller ej?

	Mycket liten betydelse	Ganska liten betydelse	Varken eller	Ganska stor betydelse	Mycket stor betydelse	Vet ej	Summa
Kista	5	12	12	39	23	7	100
Rinkeby	10	12	7	30	26	15	100
Spånga-Tensta	3	11	13	45	22	6	100
Hässelby-Vällingby	2	11	12	49	23	4	100
Bromma	6	12	11	47	20	4	100
Kungsholmen	2	13	9	47	25	4	100
Norrmalm	3	17	10	46	19	5	100
Östermalm	5	10	8	49	25	4	100
Maria-Gamla stan	3	14	10	45	24	4	100
Katarina- Sofia	1	11	11	50	22	4	100
Enskede-Årsta	3	14	7	47	25	3	100
Skarpnäck	3	12	9	43	27	5	100
Farsta	4	15	13	35	26	7	100
Vantör	6	14	11	39	22	7	100
Älvsjö	3	14	10	48	21	4	100
Liljeholmen	2	7	14	45	30	2	100
Hägersten	4	8	13	46	26	4	100
Skärholmen	5	11	13	38	27	6	100
Hela staden	4	12	11	45	24	5	100

9. Hur viktigt tycker du det är att man som enskild person ...

...reser miljövänligt?

	Inte alls viktigt	Ganska oviktigt	Varken eller	Ganska viktigt	Mycket viktigt	Vet ej	Summa
Kista	3	6	19	40	25	6	100
Rinkeby	6	2	9	41	29	13	100
Spånga-Tensta	3	4	20	42	25	6	100
Hässelby-Vällingby	0	7	17	47	23	6	100
Bromma	2	6	14	51	23	3	100
Kungsholmen	0	4	16	50	26	4	100
Norrmalm	1	6	16	47	26	4	100
Östermalm	3	5	15	48	26	3	100
Maria-Gamla stan	3	5	10	37	41	3	100
Katarina- Sofia	2	5	11	47	33	3	100
Enskede-Årsta	3	7	11	44	32	3	100
Skarpnäck	1	6	18	42	29	5	100
Farsta	2	6	17	43	24	8	100
Vantör	1	7	14	44	27	7	100
Älvsjö	1	7	12	53	22	5	100
Liljeholmen	1	5	12	52	28	2	100
Hägersten	2	3	16	45	29	6	100
Skärholmen	5	6	15	44	25	5	100
Hela staden	2	6	15	45	28	5	100

...handlar miljömärkta varor (t ex Svanen, Bra Miljöval, KRAV-märkt)?

	Inte alls viktigt	Ganska oviktigt	Varken eller	Ganska viktigt	Mycket viktigt	Vet ej	Summa
Kista	4	12	20	36	20	7	100
Rinkeby	7	9	15	27	28	14	100
Spånga-Tensta	1	7	20	46	18	7	100
Hässelby-Vällingby	0	10	19	46	19	6	100
Bromma	5	8	21	44	18	4	100
Kungsholmen	2	6	16	48	26	2	100
Norrmalm	4	10	19	41	24	2	100
Östermalm	7	8	19	39	25	2	100
Maria-Gamla stan	5	8	11	45	29	2	100
Katarina- Sofia	3	6	17	44	28	2	100
Enskede-Årsta	3	7	19	44	24	4	100
Skarpnäck	2	9	19	38	27	5	100
Farsta	2	7	23	39	22	8	100
Vantör	2	9	20	41	22	6	100
Älvsjö	3	5	20	49	18	4	100
Liljeholmen	3	7	17	46	25	2	100
Hägersten	4	6	20	43	23	4	100
Skärholmen	3	10	21	42	18	6	100
Hela staden	3	8	19	43	23	4	100

...sorterar och lämnar avfall till återvinning (t ex papper, glas, returburkar mm)?

	Inte alls viktigt	Ganska oviktigt	Varken eller	Ganska viktigt	Mycket viktigt	Vet ej	Summa
Kista	4	3	3	36	51	4	100
Rinkeby	3	3	6	20	57	11	100
Spånga-Tensta	1	3	5	34	54	3	100
Hässelby-Vällingby	1	4	7	29	56	3	100
Bromma	2	4	3	37	51	3	100
Kungsholmen	1	2	9	36	53	1	100
Norrmalm	2	2	7	40	47	2	100
Östermalm	2	5	8	29	56	0	100
Maria-Gamla stan	3	3	5	37	53	0	100
Katarina- Sofia	3	2	7	33	53	1	100
Enskede-Årsta	2	3	8	31	54	2	100
Skarpnäck	2	3	5	38	50	2	100
Farsta	1	3	4	32	58	4	100
Vantör	1	1	6	35	52	4	100
Älvsjö	2	3	7	34	53	1	100
Liljeholmen	1	4	4	44	47	1	100
Hägersten	2	3	7	37	50	2	100
Skärholmen	1	2	6	31	59	1	100
Hela staden	2	3	6	35	53	2	100

...lämnar in farligt avfall (färgrester, lösningsmedel mm)?

	Inte alls viktigt	Ganska oviktigt	Varken eller	Ganska viktigt	Mycket viktigt	Vet ej	Summa
Kista	2	1	4	13	75	5	100
Rinkeby	3	2	5	14	63	14	100
Spånga-Tensta	1	1	1	17	78	3	100
Hässelby-Vällingby	0	0	2	13	81	4	100
Bromma	0	1	2	18	75	3	100
Kungsholmen	0	0	3	25	72	1	100
Norrmalm	0	0	2	19	77	2	100
Östermalm	1	2	5	12	79	1	100
Maria-Gamla stan	2	1	1	15	79	2	100
Katarina- Sofia	1	1	1	16	77	2	100
Enskede-Årsta	1	2	3	18	76	1	100
Skarpnäck	1	1	1	16	78	3	100
Farsta	0	2	2	12	80	5	100
Vantör	2	0	1	16	76	5	100
Älvsjö	1	1	3	14	79	3	100
Liljeholmen	0	1	1	18	78	1	100
Hägersten	1	1	2	15	80	2	100
Skärholmen	1	1	3	10	83	2	100
Hela staden	1	1	2	16	77	3	100

...sparar energi?

	Inte alls viktigt	Ganska oviktigt	Varken eller	Ganska viktigt	Mycket viktigt	Vet ej	Summa
Kista	2	4	13	32	43	5	100
Rinkeby	3	3	8	22	53	13	100
Spånga-Tensta	1	2	13	34	44	6	100
Hässelby-Vällingby	0	3	9	43	40	5	100
Bromma	0	6	12	40	37	4	100
Kungsholmen	0	3	11	47	36	3	100
Norrmalm	2	6	14	42	34	2	100
Östermalm	4	3	8	43	40	2	100
Maria-Gamla stan	3	4	9	39	45	1	100
Katarina- Sofia	2	4	15	40	35	4	100
Enskede-Årsta	2	5	9	44	37	3	100
Skarpnäck	2	3	13	42	36	5	100
Farsta	1	3	13	35	40	8	100
Vantör	1	3	9	42	41	5	100
Älvsjö	2	3	11	37	43	3	100
Liljeholmen	1	5	9	46	38	1	100
Hägersten	2	5	10	42	37	4	100
Skärholmen	2	5	9	36	42	6	100
Hela staden	2	4	11	41	39	4	100

10. Tycker du att du har bra eller dåliga kunskaper om vad du kan göra för att leva miljövänligt?

	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåliga	Ganska dåliga	Mycket dåliga	Vet ej	Summa
Kista	16	50	20	10	3	2	100
Rinkeby	18	43	18	14	2	4	100
Spånga-Tensta	15	55	24	3	0	2	100
Hässelby-Vällingby	12	55	25	4	1	3	100
Bromma	14	58	20	6	1	0	100
Kungsholmen	13	65	15	4	1	2	100
Norrmalm	10	61	18	8	1	2	100
Östermalm	16	57	20	6	1	0	100
Maria-Gamla stan	16	59	20	5	1	0	100
Katarina- Sofia	9	69	13	7	0	1	100
Enskede-Årsta	13	61	17	8	0	2	100
Skarpnäck	12	57	24	7	1	0	100
Farsta	12	53	27	6	1	1	100
Vantör	14	60	19	4	1	3	100
Älvsjö	12	58	21	7	1	1	100
Liljeholmen	16	53	22	6	2	2	100
Hägersten	13	61	20	5	1	1	100
Skärholmen	10	62	19	7	1	3	100
Hela staden	13	58	20	6	1	1	100

11. Hur nöjd/missnöjd är du med ...

...kollektivtrafiken i din stadsdel?

	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	Summa
Kista	32	43	7	4	3	11	100
Rinkeby	25	37	13	8	8	10	100
Spånga-Tensta	21	42	14	12	7	4	100
Hässelby-Vällingby	19	48	13	12	3	4	100
Bromma	28	51	10	7	2	2	100
Kungsholmen	47	39	6	3	3	2	100
Norrmalm	51	35	7	3	1	3	100
Östermalm	40	38	11	6	2	3	100
Maria-Gamla stan	45	41	5	4	3	2	100
Katarina- Sofia	45	41	4	5	2	2	100
Enskede-Årsta	37	45	7	5	3	3	100
Skarpnäck	32	47	7	9	2	3	100
Farsta	28	45	11	7	4	5	100
Vantör	27	39	16	9	3	7	100
Älvsjö	19	51	11	10	8	2	100
Liljeholmen	40	47	7	3	2	2	100
Hägersten	34	49	6	8	2	3	100
Skärholmen	24	49	10	8	3	6	100
Hela staden	35	43	9	7	3	4	100

...tillgången på gång- och cykelbanor?

	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	Summa
Kista	29	40	11	5	3	12	100
Rinkeby	21	39	14	6	8	12	100
Spånga-Tensta	24	46	13	8	3	6	100
Hässelby-Vällingby	34	48	11	0	1	5	100
Bromma	25	51	12	3	1	8	100
Kungsholmen	28	46	13	3	2	8	100
Norrmalm	21	34	20	14	4	7	100
Östermalm	21	34	20	15	4	7	100
Maria-Gamla stan	19	46	10	15	4	6	100
Katarina- Sofia	21	38	19	9	3	9	100
Enskede-Årsta	25	45	16	6	0	8	100
Skarpnäck	30	42	9	6	3	10	100
Farsta	23	49	14	3	1	10	100
Vantör	21	36	20	4	1	18	100
Älvsjö	17	50	15	9	4	5	100
Liljeholmen	30	40	18	5	0	7	100
Hägersten	23	45	14	7	1	11	100
Skärholmen	33	45	3	9	2	9	100
Hela staden	25	43	14	8	2	8	100

...skötsel och underhåll av gång- o cykelbanor i din stadsdel?

	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	Summa
Kista	14	38	20	10	4	14	100
Rinkeby	20	31	18	9	6	15	100
Spånga-Tensta	14	39	21	11	6	9	100
Hässelby-Vällingby	14	54	15	7	3	6	100
Bromma	13	46	19	11	1	10	100
Kungsholmen	17	46	20	6	2	8	100
Norrmalm	12	38	33	7	3	6	100
Östermalm	16	35	25	9	4	11	100
Maria-Gamla stan	10	47	26	6	3	9	100
Katarina- Sofia	14	42	23	6	3	11	100
Enskede-Årsta	16	40	25	7	2	10	100
Skarpnäck	12	46	19	9	5	9	100
Farsta	16	43	20	6	3	12	100
Vantör	12	39	24	11	1	14	100
Älvsjö	9	49	19	13	3	7	100
Liljeholmen	17	39	25	6	3	9	100
Hägersten	10	43	21	16	4	9	100
Skärholmen	14	43	18	13	4	8	100
Hela staden	14	43	22	9	3	10	100

...trafiksäkerheten för fotgängare och cyklister i din stadsdel?

	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	Summa
Kista	15	50	12	8	8	8	100
Rinkeby	22	27	15	14	13	8	100
Spånga-Tensta	13	45	17	12	9	5	100
Hässelby-Vällingby	16	56	14	8	2	4	100
Bromma	16	49	15	11	3	6	100
Kungsholmen	10	48	20	13	5	4	100
Norrmalm	8	34	20	25	9	3	100
Östermalm	14	36	24	16	6	4	100
Maria-Gamla stan	7	34	20	23	10	6	100
Katarina- Sofia	7	45	21	15	7	6	100
Enskede-Årsta	13	53	15	12	3	4	100
Skarpnäck	11	51	17	12	7	3	100
Farsta	16	48	22	5	4	5	100
Vantör	14	43	25	8	2	9	100
Älvsjö	11	41	22	18	4	3	100
Liljeholmen	16	44	22	8	5	5	100
Hägersten	14	47	19	12	3	7	100
Skärholmen	16	43	17	14	4	6	100
Hela staden	13	44	19	14	6	5	100

12. Störs du av trafikbuller(bilar, buss, tåg, flyg mm) inne i din bostad?

	Inte alls	I viss mån	Ganska mycket	I högsta grad	Summa
Kista	60	28	7	4	100
Rinkeby	53	27	15	5	100
Spånga-Tensta	47	30	13	10	100
Hässelby-Vällingby	61	30	6	2	100
Bromma	48	36	9	7	100
Kungsholmen	52	33	9	6	100
Norrmalm	58	35	6	1	100
Östermalm	54	35	7	4	100
Maria-Gamla stan	51	32	12	5	100
Katarina- Sofia	64	24	10	1	100
Enskede-Årsta	49	32	12	7	100
Skarpnäck	58	27	10	4	100
Farsta	55	37	4	4	100
Vantör	57	34	6	3	100
Älvsjö	56	34	5	5	100
Liljeholmen	51	37	9	3	100
Hägersten	58	30	8	5	100
Skärholmen	61	26	8	5	100
Hela staden	55	32	9	4	100

13. Upplever du på det hela taget att trafiken är ett problem i din stadsdel?

	Inte alls	I viss mån	Ganska mycket	I högsta grad	Summa
Kista	50	35	9	6	100
Rinkeby	49	34	11	7	100
Spånga-Tensta	44	38	11	7	100
Hässelby-Vällingby	59	35	3	2	100
Bromma	44	40	13	3	100
Kungsholmen	34	43	14	9	100
Norrmalm	31	51	12	7	100
Östermalm	39	46	9	5	100
Maria-Gamla stan	28	47	14	11	100
Katarina- Sofia	41	37	15	7	100
Enskede-Årsta	43	39	7	11	100
Skarpnäck	52	38	8	2	100
Farsta	50	38	8	4	100
Vantör	57	37	3	3	100
Älvsjö	42	45	8	5	100
Liljeholmen	41	46	10	3	100
Hägersten	51	38	6	5	100
Skärholmen	55	34	6	5	100
Hela staden	43	41	10	6	100

14. Är du ...

	Förvärvs- arbetande	Studera	Annat	Summa
Kista	55	19	26	100
Rinkeby	35	29	36	100
Spånga-Tensta	58	14	28	100
Hässelby-Vällingby	60	10	30	100
Bromma	66	11	24	100
Kungsholmen	65	14	22	100
Norrmalm	64	13	23	100
Östermalm	57	16	27	100
Maria-Gamla stan	64	13	23	100
Katarina- Sofia	67	10	23	100
Enskede-Årsta	62	12	26	100
Skarpnäck	65	9	26	100
Farsta	53	9	38	100
Vantör	54	12	35	100
Älvsjö	68	12	20	100
Liljeholmen	62	13	26	100
Hägersten	61	11	27	100
Skärholmen	47	16	37	100
Hela staden	61	13	27	100

15. Hur ofta färdas du mellan bostaden och arbetet/skolan?

Besvarad av förvärvsarbetande och studerande (n=2317)

	Dagligen (4-5ggr/v)	Någon/några ggr/vecka	Någon/några ggr/månad	Mer sällan	Summa
Kista	87	7	2	4	100
Rinkeby	86	10	1	3	100
Spånga-Tensta	90	6	3	1	100
Hässelby-Vällingby	87	10	0	3	100
Bromma	93	3	1	3	100
Kungsholmen	91	9	0	0	100
Norrmalm	93	4	1	1	100
Östermalm	84	11	4	2	100
Maria-Gamla stan	88	8	1	2	100
Katarina- Sofia	88	7	2	3	100
Enskede-Årsta	88	9	0	2	100
Skarpnäck	89	8	2	1	100
Farsta	89	6	2	3	100
Vantör	94	5	1	1	100
Älvsjö	91	4	3	2	100
Liljeholmen	91	8	0	1	100
Hägersten	93	6	0	1	100
Skärholmen	83	10	3	5	100
Hela staden	89	7	1	2	100

16. Hur ofta färdas du till arbetet/skolan ...

Besvarad av förvärvsarbetande och studerande som färdas till arbetet minst ngn gång/mån

under merparten av resan

...med bil?

(n=2214)

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej	Summa
Kista	39	16	10	11	18	6	100
Rinkeby	43	13	10	7	13	13	100
Spånga-Tensta	31	10	12	12	29	5	100
Hässelby-Vällingby	16	16	8	16	35	9	100
Bromma	27	22	14	11	22	4	100
Kungsholmen	53	15	9	4	12	7	100
Norrmalm	53	10	7	10	9	11	100
Östermalm	50	12	11	7	11	7	100
Maria-Gamla stan	55	14	9	6	8	9	100
Katarina- Sofia	54	16	5	8	5	12	100
Enskede-Årsta	42	16	13	13	13	2	100
Skarpnäck	38	13	13	15	13	8	100
Farsta	25	12	8	11	34	8	100
Vantör	26	15	11	14	23	11	100
Älvsjö	27	21	7	16	25	4	100
Liljeholmen	45	20	10	9	9	7	100
Hägersten	36	13	12	15	19	4	100
Skärholmen	44	20	15	6	14	1	100
Hela staden	41	15	10	10	17	7	100

under merparten av resan

...kollektivt (T-bana, pendeltåg, buss mm)?

(n=2277)

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej	Summa
Kista	20	12	11	13	39	5	100
Rinkeby	14	3	14	8	57	4	100
Spånga-Tensta	18	17	14	11	39	1	100
Hässelby-Vällingby	32	17	10	11	24	7	100
Bromma	17	19	10	22	28	3	100
Kungsholmen	11	16	10	26	34	3	100
Norrmalm	17	20	20	14	21	9	100
Östermalm	24	18	14	18	23	3	100
Maria-Gamla stan	7	11	16	22	38	5	100
Katarina- Sofia	9	10	16	24	38	3	100
Enskede-Årsta	6	14	13	24	43	1	100
Skarpnäck	12	16	12	18	35	7	100
Farsta	20	14	15	10	36	6	100
Vantör	13	14	9	16	41	6	100
Älvsjö	22	11	10	20	31	6	100
Liljeholmen	11	5	13	26	45	0	100
Hägersten	14	13	13	21	38	1	100
Skärholmen	9	8	10	20	49	3	100
Hela staden	15	14	13	19	34	4	100

under merparten av resan

...cyklar eller går (under sommarhalvåret)?

(n=2248)

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej	Summa
Kista	52	10	11	7	15	5	100
Rinkeby	57	6	8	11	8	10	100
Spånga-Tensta	44	12	24	9	8	3	100
Hässelby-Vällingby	50	13	14	12	6	5	100
Bromma	44	9	17	17	10	4	100
Kungsholmen	27	10	23	17	20	4	100
Norrmalm	18	6	17	20	33	6	100
Östermalm	16	12	20	25	24	2	100
Maria-Gamla stan	22	15	20	17	22	4	100
Katarina- Sofia	25	14	16	20	16	8	100
Enskede-Årsta	44	11	19	16	9	1	100
Skarpnäck	33	8	19	16	13	11	100
Farsta	38	16	15	7	8	15	100
Vantör	48	8	17	8	6	14	100
Älvsjö	40	17	18	9	9	7	100
Liljeholmen	32	16	25	18	7	2	100
Hägersten	44	17	18	11	6	4	100
Skärholmen	55	14	9	11	6	4	100
Hela staden	35	12	18	15	15	6	100

under merparten av resan

...cyklar eller går (under vinterhalvåret)?

(n=2239)

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej	Summa
Kista	63	6	7	6	10	6	100
Rinkeby	65	6	8	8	4	8	100
Spånga-Tensta	65	14	9	3	4	4	100
Hässelby-Vällingby	67	8	7	8	4	7	100
Bromma	61	13	11	4	7	4	100
Kungsholmen	47	13	15	13	8	4	100
Norrmalm	23	17	14	20	22	5	100
Östermalm	31	14	17	19	17	2	100
Maria-Gamla stan	36	20	17	12	11	5	100
Katarina- Sofia	48	12	13	12	9	6	100
Enskede-Årsta	66	13	10	4	5	2	100
Skarpnäck	48	12	12	10	6	13	100
Farsta	50	16	7	6	7	15	100
Vantör	64	11	7	1	3	14	100
Älvsjö	59	15	10	3	6	8	100
Liljeholmen	59	18	15	3	2	3	100
Hägersten	67	11	9	5	5	3	100
Skärholmen	74	7	7	5	1	5	100
Hela staden	51	13	12	9	9	6	100

17. Ser du biltrafiken som ett stort eller litet problem för miljön?

	Mycket litet	Ganska litet	Varken stort eller litet	Ganska stort	Mycket stort	Vet ej	Summa
Kista	5	10	21	35	22	7	100
Rinkeby	9	17	15	23	26	10	100
Spånga-Tensta	6	9	23	37	18	7	100
Hässelby-Vällingby	5	13	21	39	18	4	100
Bromma	2	7	16	46	26	3	100
Kungsholmen	3	6	14	49	26	3	100
Norrmalm	4	8	16	38	30	4	100
Östermalm	3	10	21	42	23	1	100
Maria-Gamla stan	4	6	14	42	32	2	100
Katarina- Sofia	3	9	13	41	31	3	100
Enskede-Årsta	5	6	13	46	27	2	100
Skarpnäck	5	8	20	44	20	3	100
Farsta	2	10	17	48	18	6	100
Vantör	6	11	21	38	17	6	100
Älvsjö	6	5	18	51	17	4	100
Liljeholmen	3	9	16	48	22	2	100
Hägersten	5	11	15	47	19	3	100
Skärholmen	5	14	21	40	15	5	100
Hela staden	4	9	17	42	24	4	100

18. Hur ställer du dig till idén med bilpooler?

	Vet ej vad bilpool är	Mycket positiv	Ganska positiv	Varken eller	Ganska negativ	Mycket negativ	Vet ej
Kista	39	5	14	15	10	6	11
Rinkeby	58	8	4	6	6	3	16
Spånga-Tensta	38	6	8	19	10	6	12
Hässelby-Vällingby	30	7	12	21	9	9	11
Bromma	25	6	20	18	13	8	11
Kungsholmen	24	12	22	17	8	3	14
Norrmalm	21	13	26	22	10	5	3
Östermalm	32	13	17	16	8	7	8
Maria-Gamla stan	24	13	24	17	7	3	12
Katarina- Sofia	18	18	28	20	5	5	5
Enskede-Årsta	21	10	16	26	6	7	14
Skarpnäck	28	10	17	23	9	4	9
Farsta	35	7	15	18	7	6	12
Vantör	33	9	10	12	7	12	17
Älvsjö	24	7	12	24	9	11	11
Liljeholmen	30	16	18	18	6	5	8
Hägersten	26	11	15	18	7	8	14
Skärholmen	36	7	12	16	8	5	16
Hela staden	28	10	18	19	8	6	11

19. Om en bilpool hade bilar där du bor, skulle det då för dig vara ett alternativ till egen bil?

Besvarad av de som vet vad bilpool är (n=2343)

	Kör/behöver ej bil	Ja absolut	Ja kanske	Nej, kanske inte	Nej, absolut inte	Vet ej	Summa
Kista	22	5	18	15	24	16	100
Rinkeby	22	10	12	8	8	39	100
Spånga-Tensta	17	3	13	10	42	15	100
Hässelby-Vällingby	18	5	15	13	40	9	100
Bromma	16	5	21	13	32	13	100
Kungsholmen	28	7	18	19	20	9	100
Norrmalm	24	7	23	11	30	6	100
Östermalm	23	10	15	11	34	7	100
Maria-Gamla stan	23	10	22	17	20	9	100
Katarina- Sofia	20	13	23	15	25	5	100
Enskede-Årsta	22	7	24	11	25	13	100
Skarpnäck	18	7	22	18	31	4	100
Farsta	20	4	18	8	37	13	100
Vantör	18	8	15	12	30	17	100
Älvsjö	10	6	16	13	43	11	100
Liljeholmen	22	13	14	12	30	9	100
Hägersten	22	5	14	15	35	9	100
Skärholmen	27	6	16	15	17	18	100
Hela staden	21	7	19	13	29	10	100

20. Har du tillgång till någon bil som du kör?

	Ja egen eller hyr/tjänstebil	Ja, kör bil från bilpool	Nej	Summa
Kista	49	1	49	100
Rinkeby	29	4	68	100
Spånga-Tensta	63	1	35	100
Hässelby-Vällingby	68	0	32	100
Bromma	65	1	35	100
Kungsholmen	44	0	56	100
Norrmalm	56	1	44	100
Östermalm	50	0	50	100
Maria-Gamla stan	43	0	57	100
Katarina- Sofia	46	5	49	100
Enskede-Årsta	49	0	51	100
Skarpnäck	55	0	45	100
Farsta	55	0	45	100
Vantör	52	0	48	100
Älvsjö	69	1	31	100
Liljeholmen	46	1	53	100
Hägersten	54	0	46	100
Skärholmen	47	1	52	100
Hela staden	53	1	47	100

21. Brukar du ...

...medvetet köra bilen på ett så miljövänligt sätt som möjligt?

Besvarad av de som har tillgång till och kör bil

(n=1798)

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej	Summa
Kista	7	11	15	25	23	19	100
Rinkeby	7	5	2	26	30	30	100
Spånga-Tensta	10	11	17	31	21	11	100
Hässelby-Vällingby	6	11	12	43	17	11	100
Bromma	6	13	25	31	13	11	100
Kungsholmen	7	16	23	30	16	7	100
Norrmalm	11	14	17	32	18	8	100
Östermalm	11	10	15	29	23	13	100
Maria-Gamla stan	7	9	15	41	20	9	100
Katarina- Sofia	9	15	20	30	16	11	100
Enskede-Årsta	8	4	24	34	18	12	100
Skarpnäck	4	9	19	39	19	10	100
Farsta	6	9	19	32	28	6	100
Vantör	4	5	12	44	19	16	100
Älvsjö	10	11	14	36	20	9	100
Liljeholmen	6	11	18	40	18	7	100
Hägersten	5	9	15	44	20	8	100
Skärholmen	7	4	15	44	18	12	100
Hela staden	7	10	17	35	19	11	100

...köra med odubbade vinterdäck i Stockholm?

(n=1788)

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej	Summa
Kista	57	8	8	4	15	7	100
Rinkeby	47	5	14	2	16	16	100
Spånga-Tensta	57	9	4	6	19	5	100
Hässelby-Vällingby	61	9	3	8	13	7	100
Bromma	44	9	9	6	25	7	100
Kungsholmen	40	11	2	6	27	14	100
Norrmalm	34	6	6	13	30	10	100
Östermalm	40	8	5	4	33	9	100
Maria-Gamla stan	40	7	7	5	27	14	100
Katarina- Sofia	41	6	4	6	28	16	100
Enskede-Årsta	39	11	6	9	26	10	100
Skarpnäck	51	11	5	7	19	8	100
Farsta	51	5	3	4	29	9	100
Vantör	50	13	3	6	20	7	100
Älvsjö	47	9	5	4	26	10	100
Liljeholmen	40	8	3	8	32	8	100
Hägersten	57	6	3	10	16	9	100
Skärholmen	52	12	6	1	22	6	100
Hela staden	46	8	5	7	24	9	100

...låta bilen stå och färdas på annat sätt när det går?

(n=1791)

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej	Summa
Kista	15	12	30	20	12	12	100
Rinkeby	19	9	16	23	5	28	100
Spånga-Tensta	17	17	30	25	5	6	100
Hässelby-Vällingby	10	22	37	23	7	1	100
Bromma	8	19	34	28	10	1	100
Kungsholmen	7	12	22	34	21	4	100
Norrmalm	4	9	27	37	24	0	100
Östermalm	4	9	26	39	19	2	100
Maria-Gamla stan	6	6	21	42	20	5	100
Katarina- Sofia	1	10	26	40	21	2	100
Enskede-Årsta	4	13	33	33	14	3	100
Skarpnäck	6	10	31	34	14	5	100
Farsta	15	14	26	25	12	7	100
Vantör	13	15	27	30	10	6	100
Älvsjö	10	24	30	27	5	5	100
Liljeholmen	7	11	36	31	14	1	100
Hägersten	5	19	26	39	8	3	100
Skärholmen	9	10	39	29	11	2	100
Hela staden	8	14	29	32	14	4	100

22. Har du bra eller dåliga kunskaper om vad du kan göra för att "leva miljövänligt på energiområdet"?

	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåliga	Ganska dåliga	Mycket dåliga	Vet ej	Summa
Kista	10	39	22	16	5	9	100
Rinkeby	12	28	26	13	8	13	100
Spånga-Tensta	10	37	31	14	3	4	100
Hässelby-Vällingby	7	42	30	13	3	5	100
Bromma	9	39	29	16	5	2	100
Kungsholmen	8	42	23	17	4	5	100
Norrmalm	9	44	23	17	4	3	100
Östermalm	8	46	21	17	6	1	100
Maria-Gamla stan	11	43	28	13	3	3	100
Katarina- Sofia	3	46	31	16	4	1	100
Enskede-Årsta	11	42	28	14	3	2	100
Skarpnäck	8	39	30	14	5	4	100
Farsta	6	38	29	12	6	8	100
Vantör	7	42	26	13	5	6	100
Älvsjö	9	40	28	15	5	4	100
Liljeholmen	8	40	32	14	3	3	100
Hägersten	8	43	31	13	2	3	100
Skärholmen	6	44	25	14	4	7	100
Hela staden	8	42	27	15	4	4	100

23. Har du/ditt hushåll beställt miljömärkt el av ert energibolag?

	Ja	Nej	Vet ej	Summa
Kista	9	40	51	100
Rinkeby	9	42	49	100
Spånga-Tensta	5	61	35	100
Hässelby-Vällingby	6	61	33	100
Bromma	6	64	30	100
Kungsholmen	7	60	33	100
Norrmalm	5	64	31	100
Östermalm	8	57	35	100
Maria-Gamla stan	6	68	26	100
Katarina- Sofia	5	51	43	100
Enskede-Årsta	6	59	34	100
Skarpnäck	8	60	32	100
Farsta	7	62	31	100
Vantör	8	66	26	100
Älvsjö	6	59	35	100
Liljeholmen	5	64	31	100
Hägersten	4	66	30	100
Skärholmen	10	51	39	100
Hela staden	7	60	33	100

24. Vad har du/ni gjort för att spara energi i bostaden?

(Flera svarsalternativ kan markeras, därför kan procentsummorna överstiga 100)

	Varit noga med att släcka lyset	Bytt till lågenergilampor	Stängt av TV mm i st f stand by	Köpt energieffektiva vitvaror	Regl temp i kyll/frys, avfrostat	Sänkt innetemperaturen	
Kista	77	45	61	28	35	25	
Rinkeby	78	34	47	13	26	12	
Spånga-Tensta	75	47	52	35	31	28	
Hässelby-Vällingby	67	44	64	33	40	28	
Bromma	65	34	55	26	32	30	
Kungsholmen	74	30	57	21	28	23	
Norrmalm	65	32	50	31	33	21	
Östermalm	74	28	53	24	35	25	
Maria-Gamla stan	67	33	63	25	29	22	
Katarina- Sofia	67	29	58	29	29	24	
Enskede-Årsta	76	40	57	28	27	21	
Skarpnäck	70	39	54	29	34	20	
Farsta	73	38	62	26	35	22	
Vantör	70	40	59	21	32	22	
Älvsjö	69	41	63	42	39	36	
Liljeholmen	79	32	62	24	34	20	
Hägersten	77	37	62	27	31	22	
Skärholmen	80	47	55	24	35	28	
Hela staden	71	36	58	27	32	24	forts

<i>forts tabell fråga 24</i>	Medvetet sparar varmvatten	Tätat/tilläggs-isolerat fönster	Kontaktat energirådgivare	Annat	Inte gjort något för att spara energi	Samtliga
Kista	24	24	1	8	9	100
Rinkeby	23	18	2	3	12	100
Spånga-Tensta	30	35	2	7	8	100
Hässelby-Vällingby	30	24	0	7	6	100
Bromma	22	31	3	3	11	100
Kungsholmen	21	20	1	0	11	100
Norrmalm	17	24	1	1	13	100
Östermalm	22	23	1	4	13	100
Maria-Gamla stan	23	18	1	2	12	100
Katarina- Sofia	15	20	0	2	13	100
Enskede-Årsta	26	22	1	4	8	100
Skarpnäck	27	24	2	4	9	100
Farsta	28	24	1	3	7	100
Vantör	29	26	1	4	10	100
Älvsjö	29	39	1	12	6	100
Liljeholmen	21	19	0	5	6	100
Hägersten	26	19	1	5	10	100
Skärholmen	31	20	1	4	9	100
Hela staden	24	24	1	4	10	100

25. Har du bra eller dåliga kunskaper om vad du kan göra för att "vara miljövänlig som konsument" när du gör dina inköp?

	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåliga	Ganska dåliga	Mycket dåliga	Vet ej	Summa
Kista	7	47	23	14	4	5	100
Rinkeby	12	31	28	10	7	13	100
Spånga-Tensta	10	38	30	11	3	9	100
Hässelby-Vällingby	7	44	33	11	1	4	100
Bromma	9	40	35	10	3	3	100
Kungsholmen	6	48	29	12	0	5	100
Norrmalm	6	48	30	10	4	2	100
Östermalm	9	46	31	11	1	2	100
Maria-Gamla stan	9	54	25	9	0	2	100
Katarina- Sofia	5	53	28	10	1	3	100
Enskede-Årsta	8	50	29	8	3	2	100
Skarpnäck	9	46	28	11	3	4	100
Farsta	7	35	35	13	3	7	100
Vantör	7	44	32	12	1	4	100
Älvsjö	8	45	36	7	4	1	100
Liljeholmen	4	49	31	13	1	3	100
Hägersten	6	50	32	8	1	3	100
Skärholmen	8	41	35	10	1	5	100
Hela staden	8	46	30	11	2	4	100

26. Var handlar du/ni större delen av hushållets livsmedel och dagligvaror?

(Flera svarsalternativ kan markeras, därför kan procentsummorna överstiga 100)

	Stormark/låg- Annan affär			Samtliga
	Affär i egna stadsdelen	prisaff. utanf. egna stadsd.	utanför egna stadsdelen	
Kista	59	38	7	100
Rinkeby	43	54	6	100
Spånga-Tensta	48	57	6	100
Hässelby-Vällingby	67	34	3	100
Bromma	66	30	7	100
Kungsholmen	82	18	3	100
Norrmalm	84	16	2	100
Östermalm	83	16	4	100
Maria-Gamla stan	83	13	5	100
Katarina- Sofia	74	27	2	100
Enskede-Årsta	67	31	8	100
Skarpnäck	55	46	3	100
Farsta	71	33	5	100
Vantör	74	27	6	100
Älvsjö	39	57	9	100
Liljeholmen	69	33	4	100
Hägersten	62	38	9	100
Skärholmen	67	37	2	100
Hela staden	70	29	5	100

27. När du handlar dagligvaror brukar du då ...

...välja miljömärkta varor (t ex Svanen, Bra Miljöval, KRAV-märkt)?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej	Summa
Kista	9	21	36	27	3	3	100
Rinkeby	14	15	44	12	8	9	100
Spånga-Tensta	9	22	39	21	5	4	100
Hässelby-Vällingby	8	20	43	23	3	3	100
Bromma	5	20	42	27	3	2	100
Kungsholmen	5	21	39	28	6	1	100
Norrmalm	8	19	45	26	1	1	100
Östermalm	9	19	37	29	4	1	100
Maria-Gamla stan	9	15	32	34	8	2	100
Katarina- Sofia	6	13	38	36	5	2	100
Enskede-Årsta	7	14	47	28	3	1	100
Skarpnäck	6	14	45	27	7	2	100
Farsta	9	20	45	21	4	2	100
Vantör	9	14	45	23	6	2	100
Älvsjö	5	17	54	17	5	1	100
Liljeholmen	4	17	39	33	4	3	100
Hägersten	6	17	42	28	4	4	100
Skärholmen	10	17	48	16	7	3	100
Hela staden	7	18	41	27	5	2	100

...välja att köpa ekologiska grönsaker, frukt och livsmedel (KRAV-märkt)?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej	Summa
Kista	12	26	38	14	5	4	100
Rinkeby	18	21	28	16	7	10	100
Spånga-Tensta	18	22	37	16	3	3	100
Hässelby-Vällingby	17	31	31	14	3	4	100
Bromma	14	26	36	17	3	3	100
Kungsholmen	10	30	35	17	7	2	100
Norrmalm	16	25	38	19	1	1	100
Östermalm	18	23	39	15	4	2	100
Maria-Gamla stan	15	21	36	21	6	1	100
Katarina- Sofia	10	24	37	24	2	2	100
Enskede-Årsta	10	23	42	22	2	1	100
Skarpnäck	9	24	40	22	4	2	100
Farsta	16	31	33	15	3	3	100
Vantör	14	18	43	19	4	3	100
Älvsjö	13	30	37	16	3	2	100
Liljeholmen	12	21	39	23	3	3	100
Hägersten	15	23	42	14	3	4	100
Skärholmen	13	32	32	16	5	2	100
Hela staden	14	25	37	18	4	2	100

...välja att köpa Rättvisemärkta varor?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej	Summa
Kista	12	30	22	7	2	28	100
Rinkeby	13	18	27	11	7	24	100
Spånga-Tensta	14	23	26	7	3	27	100
Hässelby-Vällingby	15	28	21	6	1	28	100
Bromma	22	27	20	7	1	23	100
Kungsholmen	21	23	22	6	3	25	100
Norrmalm	21	24	25	4	1	25	100
Östermalm	23	25	18	7	1	26	100
Maria-Gamla stan	20	25	26	7	3	19	100
Katarina- Sofia	16	23	22	9	2	28	100
Enskede-Årsta	14	23	28	10	2	24	100
Skarpnäck	11	27	24	11	3	25	100
Farsta	21	29	20	8	2	21	100
Vantör	17	16	26	9	1	31	100
Älvsjö	13	27	29	5	1	25	100
Liljeholmen	14	23	30	12	1	21	100
Hägersten	17	25	25	8	2	23	100
Skärholmen	16	25	27	9	3	21	100
Hela staden	18	25	24	8	2	25	100

28. Har du bra eller dåliga kunskaper om hur du ska "handskas med ditt avfall på ett miljövänligt sätt"?

	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåliga	Ganska dåliga	Mycket dåliga	Vet ej	Summa
Kista	15	56	15	9	1	4	100
Rinkeby	15	42	21	3	6	13	100
Spånga-Tensta	26	45	19	5	1	5	100
Hässelby-Vällingby	14	55	20	7	0	3	100
Bromma	15	55	19	9	1	1	100
Kungsholmen	14	58	21	3	1	3	100
Norrmalm	15	55	19	8	2	1	100
Östermalm	15	60	14	7	3	1	100
Maria-Gamla stan	18	60	17	5	0	1	100
Katarina- Sofia	15	60	17	7	0	0	100
Enskede-Årsta	19	59	17	4	1	1	100
Skarpnäck	15	63	14	4	2	2	100
Farsta	13	57	18	4	2	6	100
Vantör	19	56	16	3	1	5	100
Älvsjö	17	57	16	7	1	3	100
Liljeholmen	15	62	13	7	1	3	100
Hägersten	17	56	20	5	1	2	100
Skärholmen	19	55	16	5	1	3	100
Hela staden	16	57	17	6	1	2	100

29. Hur nöjd/missnöjd är du med ...

...möjligheterna att lämna källsorterat hushållsavfall nära bostaden?

	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	Summa
Kista	22	35	12	12	10	10	100
Rinkeby	24	32	14	10	8	13	100
Spånga-Tensta	18	37	11	17	9	8	100
Hässelby-Vällingby	27	32	16	9	8	8	100
Bromma	18	25	17	20	8	13	100
Kungsholmen	20	32	15	11	10	11	100
Norrmalm	17	31	14	14	16	7	100
Östermalm	19	27	11	20	18	6	100
Maria-Gamla stan	27	29	9	17	9	7	100
Katarina- Sofia	29	31	14	10	9	7	100
Enskede-Årsta	23	32	13	17	7	8	100
Skarpnäck	16	39	12	13	10	11	100
Farsta	34	29	11	11	5	10	100
Vantör	23	35	9	13	8	12	100
Älvsjö	23	34	11	15	10	6	100
Liljeholmen	23	37	9	12	12	7	100
Hägersten	19	39	11	11	8	12	100
Skärholmen	26	35	11	11	10	6	100
Hela staden	23	32	12	14	10	9	100

...hur fastighetens källsorteringsrum/miljöstuga sköts och städas?

	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	Summa
Kista	11	25	12	16	15	21	100
Rinkeby	18	24	16	15	13	15	100
Spånga-Tensta	12	19	12	8	7	42	100
Hässelby-Vällingby	9	19	8	9	5	50	100
Bromma	10	17	10	5	3	54	100
Kungsholmen	16	24	12	8	8	32	100
Norrmalm	12	22	20	8	8	30	100
Östermalm	15	19	9	13	13	31	100
Maria-Gamla stan	8	29	13	12	10	29	100
Katarina- Sofia	17	25	16	10	9	22	100
Enskede-Årsta	10	20	15	15	6	35	100
Skarpnäck	17	24	15	8	5	31	100
Farsta	17	22	13	10	6	32	100
Vantör	9	24	9	13	12	32	100
Älvsjö	12	12	11	7	5	52	100
Liljeholmen	13	30	13	10	10	24	100
Hägersten	10	23	9	8	4	47	100
Skärholmen	13	23	13	16	7	28	100
Hela staden	12	22	13	10	8	34	100

...hur din närmsta återvinningsstation (med de gröna behållarna) sköts och städas?

	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	Summa
Kista	7	26	11	17	16	23	100
Rinkeby	14	25	16	12	10	22	100
Spånga-Tensta	5	20	15	20	25	14	100
Hässelby-Vällingby	9	30	14	20	12	16	100
Bromma	3	18	15	28	17	19	100
Kungsholmen	5	15	26	22	15	17	100
Norrmalm	5	14	19	25	22	15	100
Östermalm	3	18	14	25	19	21	100
Maria-Gamla stan	5	19	20	29	16	11	100
Katarina- Sofia	4	20	17	20	16	22	100
Enskede-Årsta	8	18	21	23	13	16	100
Skarpnäck	6	22	12	29	9	22	100
Farsta	7	31	13	21	10	19	100
Vantör	5	27	18	16	15	19	100
Älvsjö	7	23	15	22	19	13	100
Liljeholmen	11	24	19	17	15	15	100
Hägersten	5	21	16	24	19	16	100
Skärholmen	9	27	19	21	9	15	100
Hela staden	6	21	17	23	16	17	100

...möjligheterna att bli av med farligt avfall (färgrester, kemikalier mm)?

	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	Summa
Kista	9	13	17	16	19	25	100
Rinkeby	8	20	17	11	13	31	100
Spånga-Tensta	10	28	15	13	18	16	100
Hässelby-Vällingby	18	32	14	8	11	17	100
Bromma	9	17	15	23	18	18	100
Kungsholmen	6	13	14	22	24	20	100
Norrmalm	6	16	11	27	25	16	100
Östermalm	4	11	12	22	30	22	100
Maria-Gamla stan	5	11	16	26	25	17	100
Katarina- Sofia	6	8	17	25	20	23	100
Enskede-Årsta	12	17	21	17	15	17	100
Skarpnäck	6	19	15	22	18	21	100
Farsta	16	28	15	15	9	18	100
Vantör	9	24	13	20	16	18	100
Älvsjö	9	33	16	15	16	10	100
Liljeholmen	7	19	19	16	21	17	100
Hägersten	6	18	16	21	18	21	100
Skärholmen	11	24	9	26	10	20	100
Hela staden	9	18	15	20	19	19	100

30. Brukar du/ditt hushåll ...

...sortera ut tidningar och papper för återvinning?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej/ej aktuellt	Summa
Kista	4	3	5	15	70	3	100
Rinkeby	6	8	12	20	48	5	100
Spånga-Tensta	1	2	2	18	76	1	100
Hässelby-Vällingby	1	2	1	10	86	0	100
Bromma	1	0	4	8	86	1	100
Kungsholmen	1	1	1	7	89	1	100
Norrmalm	1	2	2	7	87	1	100
Östermalm	3	1	3	10	83	1	100
Maria-Gamla stan	1	1	3	11	84	0	100
Katarina- Sofia	1	2	2	3	91	0	100
Enskede-Årsta	2	1	3	16	78	1	100
Skarpnäck	4	2	4	10	80	1	100
Farsta	1	2	2	10	83	2	100
Vantör	1	1	8	12	77	1	100
Älvsjö	1	1	3	10	84	1	100
Liljeholmen	3	2	4	8	83	1	100
Hägersten	2	1	1	8	88	1	100
Skärholmen	4	2	3	10	80	1	100
Hela staden	2	2	3	10	83	1	100

...sortera kartonger och pappersförpackningar för återvinning?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej/ej aktuellt	Summa
Kista	5	8	11	22	52	2	100
Rinkeby	7	6	12	25	45	5	100
Spånga-Tensta	3	3	5	23	66	1	100
Hässelby-Vällingby	6	5	8	18	60	2	100
Bromma	5	5	11	18	55	4	100
Kungsholmen	8	4	12	16	55	4	100
Norrmalm	7	11	10	17	53	2	100
Östermalm	10	5	8	17	57	2	100
Maria-Gamla stan	7	5	8	25	54	1	100
Katarina- Sofia	8	6	10	13	61	1	100
Enskede-Årsta	8	8	10	20	52	2	100
Skarpnäck	6	7	6	20	59	3	100
Farsta	7	6	8	18	57	4	100
Vantör	5	7	10	20	56	2	100
Älvsjö	4	4	8	18	64	3	100
Liljeholmen	8	4	8	20	56	4	100
Hägersten	7	9	7	14	59	4	100
Skärholmen	9	5	10	15	61	1	100
Hela staden	7	6	9	19	57	2	100

...sortera glas och glasburkar till återvinning?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej/ej aktuellt	Summa
Kista	2	2	8	20	65	3	100
Rinkeby	7	3	13	24	50	4	100
Spånga-Tensta	5	3	5	23	64	1	100
Hässelby-Vällingby	5	2	5	17	69	1	100
Bromma	5	3	3	17	71	1	100
Kungsholmen	2	5	4	18	69	2	100
Norrmalm	5	5	5	19	63	3	100
Östermalm	7	4	12	16	61	1	100
Maria-Gamla stan	3	3	4	20	71	0	100
Katarina- Sofia	3	4	6	13	73	0	100
Enskede-Årsta	3	6	6	21	63	1	100
Skarpnäck	5	4	5	13	72	1	100
Farsta	3	5	7	11	71	4	100
Vantör	3	1	5	22	68	1	100
Älvsjö	2	4	7	16	71	1	100
Liljeholmen	5	5	3	16	69	1	100
Hägersten	6	4	3	11	74	2	100
Skärholmen	9	3	5	13	70	1	100
Hela staden	4	4	6	17	68	1	100

...panta era returburkar och returflaskor?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej/ej aktuellt	Summa
Kista	2	3	3	13	78	1	100
Rinkeby	2	3	5	24	61	5	100
Spånga-Tensta	1	3	2	13	80	1	100
Hässelby-Vällingby	1	1	3	8	85	1	100
Bromma	0	2	1	12	83	1	100
Kungsholmen	2	3	2	7	85	1	100
Norrmalm	2	2	1	14	80	1	100
Östermalm	4	2	3	8	84	1	100
Maria-Gamla stan	1	2	1	11	85	1	100
Katarina- Sofia	1	1	2	5	89	1	100
Enskede-Årsta	2	2	2	13	82	1	100
Skarpnäck	1	2	1	9	87	1	100
Farsta	2	0	2	4	91	3	100
Vantör	1	1	3	13	81	1	100
Älvsjö	1	1	2	6	90	1	100
Liljeholmen	1	1	3	10	85	1	100
Hägersten	1	0	1	9	89	1	100
Skärholmen	3	1	3	9	84	0	100
Hela staden	2	2	2	10	84	1	100

...sortera förpackningar av metall och hårdplast till återvinning?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej/ej aktuellt	Summa
Kista	10	10	16	17	40	6	100
Rinkeby	9	8	9	26	36	11	100
Spånga-Tensta	11	10	16	21	39	3	100
Hässelby-Vällingby	12	12	12	15	41	8	100
Bromma	16	18	14	15	30	6	100
Kungsholmen	19	15	15	17	28	5	100
Norrmalm	24	16	15	12	29	4	100
Östermalm	21	16	12	19	28	5	100
Maria-Gamla stan	18	12	13	20	34	3	100
Katarina- Sofia	16	17	11	15	38	3	100
Enskede-Årsta	14	12	13	23	34	4	100
Skarpnäck	13	7	14	20	43	3	100
Farsta	10	14	12	15	44	5	100
Vantör	15	10	14	21	36	5	100
Älvsjö	15	13	15	16	37	4	100
Liljeholmen	13	16	15	17	34	5	100
Hägersten	16	13	10	15	39	8	100
Skärholmen	14	7	8	17	50	4	100
Hela staden	16	13	13	17	35	5	100

...lämna in farligt avfall (färgrester, kemikalier mm) för omhändertagade?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej/ej aktuellt	Summa
Kista	5	8	9	16	42	21	100
Rinkeby	11	7	8	19	31	24	100
Spånga-Tensta	3	5	7	19	52	14	100
Hässelby-Vällingby	5	5	2	11	61	16	100
Bromma	2	5	6	16	51	19	100
Kungsholmen	7	8	8	14	36	25	100
Norrmalm	6	9	15	13	39	19	100
Östermalm	7	7	5	21	43	16	100
Maria-Gamla stan	4	13	5	14	41	24	100
Katarina- Sofia	8	8	7	12	40	26	100
Enskede-Årsta	6	7	7	13	46	20	100
Skarpnäck	5	8	8	15	47	16	100
Farsta	3	3	7	12	56	19	100
Vantör	8	3	7	18	49	15	100
Älvsjö	4	6	4	14	62	10	100
Liljeholmen	6	6	6	18	45	19	100
Hägersten	8	4	7	16	46	19	100
Skärholmen	7	5	6	14	49	20	100
Hela staden	6	7	7	15	46	19	100

...återlämna era förbrukade batterier?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej/ej aktuellt	Summa
Kista	3	5	5	23	62	3	100
Rinkeby	10	7	10	17	45	10	100
Spånga-Tensta	1	6	5	13	69	5	100
Hässelby-Vällingby	2	5	5	11	73	4	100
Bromma	3	3	5	14	73	2	100
Kungsholmen	4	2	5	18	67	4	100
Norrmalm	1	4	7	14	69	4	100
Östermalm	2	6	5	13	71	3	100
Maria-Gamla stan	3	4	6	13	72	3	100
Katarina- Sofia	2	3	4	12	75	3	100
Enskede-Årsta	4	6	7	15	65	3	100
Skarpnäck	3	6	7	14	68	2	100
Farsta	1	3	5	16	73	3	100
Vantör	3	1	7	17	69	3	100
Älvsjö	2	3	5	14	76	2	100
Liljeholmen	2	4	7	16	70	2	100
Hägersten	3	2	5	16	73	3	100
Skärholmen	6	6	5	13	65	5	100
Hela staden	3	4	6	15	70	3	100

...lämna elavfall (TV, datorer, elapparater mm) till återvinning?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej/ej aktuellt	Summa
Kista	4	5	5	11	54	21	100
Rinkeby	9	7	8	14	44	19	100
Spånga-Tensta	3	2	2	13	62	18	100
Hässelby-Vällingby	2	4	4	8	68	14	100
Bromma	1	3	4	9	58	25	100
Kungsholmen	7	3	4	11	44	32	100
Norrmalm	6	4	8	12	50	20	100
Östermalm	5	4	6	9	58	19	100
Maria-Gamla stan	4	5	6	12	49	24	100
Katarina- Sofia	6	4	1	8	50	30	100
Enskede-Årsta	3	4	5	11	58	19	100
Skarpnäck	5	5	4	8	57	21	100
Farsta	2	4	3	8	62	21	100
Vantör	3	2	4	8	63	19	100
Älvsjö	3	3	4	5	72	13	100
Liljeholmen	5	5	3	14	52	22	100
Hägersten	5	2	4	11	58	21	100
Skärholmen	7	5	4	9	52	24	100
Hela staden	4	4	5	10	56	22	100

...sortera matavfall till kompost?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej/ej aktuellt	Summa
Kista	58	6	5	5	10	15	100
Rinkeby	38	9	9	10	16	19	100
Spånga-Tensta	49	9	10	6	16	10	100
Hässelby-Vällingby	63	7	6	3	6	14	100
Bromma	67	9	3	3	7	9	100
Kungsholmen	71	4	3	1	6	15	100
Norrmalm	71	6	3	3	5	11	100
Östermalm	78	3	3	2	3	13	100
Maria-Gamla stan	75	5	4	2	3	11	100
Katarina- Sofia	66	6	6	3	4	13	100
Enskede-Årsta	61	9	3	3	7	16	100
Skarpnäck	58	11	6	4	8	14	100
Farsta	60	6	8	3	8	15	100
Vantör	60	7	8	3	7	14	100
Älvsjö	57	9	6	6	12	10	100
Liljeholmen	66	7	5	3	4	14	100
Hägersten	59	6	5	2	9	20	100
Skärholmen	52	8	3	7	14	16	100
Hela staden	65	7	5	3	7	13	100

31. Hur stort förtroende har du för att det avfall du sorterar ut tas om hand och återvinns på ett bra sätt?

	Mycket stort	Ganska stort	Varken stort eller litet	Ganska litet	Mycket litet	Vet ej	Summa
Kista	11	28	24	17	8	12	100
Rinkeby	16	25	23	8	3	25	100
Spånga-Tensta	8	25	34	12	7	14	100
Hässelby-Vällingby	12	27	28	16	7	11	100
Bromma	5	32	28	21	9	5	100
Kungsholmen	5	31	26	22	7	10	100
Norrmalm	9	22	31	21	10	6	100
Östermalm	8	29	29	20	11	4	100
Maria-Gamla stan	7	35	27	15	9	6	100
Katarina- Sofia	4	35	29	18	6	8	100
Enskede-Årsta	9	35	25	17	9	6	100
Skarpnäck	5	27	28	17	7	16	100
Farsta	13	32	24	17	5	10	100
Vantör	5	29	28	17	11	10	100
Älvsjö	8	35	32	12	9	4	100
Liljeholmen	7	31	30	17	7	7	100
Hägersten	7	37	27	12	5	13	100
Skärholmen	10	29	31	13	6	11	100
Hela staden	8	30	28	17	8	9	100

32. Har du bra eller dåliga kunskaper om hur allergier och astma kan förebyggas och minskas inomhus?

	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåliga	Ganska dåliga	Mycket dåliga	Vet ej	Summa
Kista	10	32	25	15	10	8	100
Rinkeby	9	26	22	12	12	18	100
Spånga-Tensta	12	34	30	10	6	7	100
Hässelby-Vällingby	14	33	30	13	4	6	100
Bromma	14	28	31	14	9	4	100
Kungsholmen	9	27	25	22	12	5	100
Norrmalm	10	30	26	22	10	2	100
Östermalm	10	38	25	13	12	3	100
Maria-Gamla stan	11	31	29	19	6	4	100
Katarina- Sofia	9	36	25	18	10	3	100
Enskede-Årsta	9	27	30	22	8	3	100
Skarpnäck	9	35	30	13	10	3	100
Farsta	10	26	25	23	8	7	100
Vantör	8	35	30	13	9	5	100
Älvsjö	11	39	25	12	8	5	100
Liljeholmen	8	34	30	16	9	2	100
Hägersten	14	36	27	14	4	6	100
Skärholmen	13	33	25	16	6	7	100
Hela staden	11	32	28	17	9	5	100

33. Brukar du ...

...besväras av luftföroreningar utomhus?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Ofta	Alltid	Vet ej	Summa
Kista	34	26	24	8	3	5	100
Rinkeby	30	27	19	10	1	12	100
Spånga-Tensta	33	26	29	5	1	6	100
Hässelby-Vällingby	41	32	20	4	1	2	100
Bromma	31	36	23	4	2	2	100
Kungsholmen	36	33	21	5	3	2	100
Norrmalm	35	35	23	2	2	2	100
Östermalm	33	36	23	5	0	3	100
Maria-Gamla stan	30	31	25	7	3	4	100
Katarina- Sofia	36	33	21	6	0	3	100
Enskede-Årsta	34	33	21	6	4	3	100
Skarpnäck	28	38	28	4	1	2	100
Farsta	35	32	25	3	2	3	100
Vantör	38	30	22	5	1	4	100
Älvsjö	43	33	18	2	2	2	100
Liljeholmen	34	35	24	3	1	3	100
Hägersten	37	34	18	6	1	5	100
Skärholmen	30	36	23	8	1	2	100
Hela staden	34	33	23	5	2	3	100

...ha problem med allergier eller astma?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Ofta	Alltid	Vet ej	Summa
Kista	58	11	19	5	5	1	100
Rinkeby	54	11	14	10	6	4	100
Spånga-Tensta	61	10	18	2	5	3	100
Hässelby-Vällingby	62	13	14	7	2	1	100
Bromma	59	12	17	6	4	1	100
Kungsholmen	57	11	23	5	2	2	100
Norrmalm	57	15	19	5	4	1	100
Östermalm	60	12	17	10	1	1	100
Maria-Gamla stan	60	15	15	6	3	2	100
Katarina- Sofia	58	15	17	7	2	1	100
Enskede-Årsta	60	9	16	9	4	3	100
Skarpnäck	53	18	19	6	3	1	100
Farsta	59	16	15	3	3	4	100
Vantör	63	11	10	8	5	4	100
Älvsjö	63	11	17	5	4	1	100
Liljeholmen	63	12	13	3	5	3	100
Hägersten	62	12	18	6	2	1	100
Skärholmen	65	10	15	6	3	1	100
Hela staden	60	13	17	6	3	2	100

...uppleva att din inomhusmiljö i bostaden är ohälsosam?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Ofta	Alltid	Vet ej	Summa
Kista	47	22	18	5	1	6	100
Rinkeby	38	23	17	7	3	12	100
Spånga-Tensta	61	19	12	3	0	5	100
Hässelby-Vällingby	63	22	9	1	1	4	100
Bromma	62	20	10	3	1	3	100
Kungsholmen	58	22	14	4	2	1	100
Norrmalm	56	26	13	2	3	1	100
Östermalm	49	32	13	3	1	3	100
Maria-Gamla stan	50	27	16	3	1	3	100
Katarina- Sofia	53	31	11	2	0	3	100
Enskede-Årsta	56	24	10	6	1	4	100
Skarpnäck	54	27	13	3	0	3	100
Farsta	61	20	12	2	1	5	100
Vantör	54	19	16	3	4	4	100
Älvsjö	68	21	6	1	2	3	100
Liljeholmen	54	24	14	4	1	2	100
Hägersten	62	21	10	2	2	4	100
Skärholmen	48	25	18	5	1	3	100
Hela staden	56	24	13	3	1	3	100

...besväras av fukt eller mögellukt i bostaden?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Ofta	Alltid	Vet ej	Summa
Kista	67	17	7	3	0	5	100
Rinkeby	53	19	11	3	3	10	100
Spånga-Tensta	78	11	6	3	0	2	100
Hässelby-Vällingby	79	11	5	2	0	3	100
Bromma	78	13	5	0	1	2	100
Kungsholmen	87	5	3	1	3	2	100
Norrmalm	81	12	3	0	3	2	100
Östermalm	76	15	5	2	0	2	100
Maria-Gamla stan	78	13	5	1	0	3	100
Katarina- Sofia	85	9	3	0	0	3	100
Enskede-Årsta	75	17	3	2	2	3	100
Skarpnäck	73	12	11	1	1	3	100
Farsta	69	14	10	1	1	5	100
Vantör	75	10	7	3	3	3	100
Älvsjö	80	13	4	1	1	2	100
Liljeholmen	78	10	6	2	2	3	100
Hägersten	81	9	4	2	2	2	100
Skärholmen	69	13	8	3	2	6	100
Hela staden	77	12	5	1	1	3	100

...besväras av tobaksrök i bostaden?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Ofta	Alltid	Vet ej	Summa
Kista	66	17	7	5	4	0	100
Rinkeby	44	18	16	4	11	6	100
Spånga-Tensta	75	7	11	3	3	1	100
Hässelby-Vällingby	75	6	10	4	3	2	100
Bromma	71	12	11	3	2	1	100
Kungsholmen	71	11	14	3	1	1	100
Norrmalm	72	10	13	3	2	1	100
Östermalm	72	15	11	1	1	1	100
Maria-Gamla stan	65	15	14	2	3	2	100
Katarina- Sofia	71	13	11	1	1	2	100
Enskede-Årsta	69	12	8	3	5	3	100
Skarpnäck	71	9	14	3	1	2	100
Farsta	67	9	17	3	2	3	100
Vantör	63	12	16	6	1	2	100
Älvsjö	82	7	7	1	3	1	100
Liljeholmen	63	16	14	3	4	1	100
Hägersten	71	12	11	3	2	1	100
Skärholmen	72	9	13	3	2	2	100
Hela staden	70	12	12	3	2	2	100

34. Brukar du i din bostad minst en gång i veckan, störas av något av följande?

(Flera svarsalternativ kan markeras, därför kan procentsumman överstiga 100)

	Ljud från grannar	Vägfrik-buller	Tågbuller	Flygbuller	Buller från industrier	Fläktbull i fastigh	
Kista	41	23	7	13	1	15	
Rinkeby	42	26	3	4	2	11	
Spånga-Tensta	25	23	7	32	2	7	
Hässelby-Vällingby	23	19	3	20	2	7	
Bromma	22	26	4	32	1	6	
Kungsholmen	30	30	6	19	1	6	
Norrmalm	28	31	7	3	0	13	
Östermalm	33	33	6	2	1	11	
Maria-Gamla stan	32	34	5	24	0	10	
Katarina- Sofia	25	24	1	10	1	9	
Enskede-Årsta	30	36	10	7	1	5	
Skarpnäck	31	29	7	12	1	5	
Farsta	32	25	12	5	1	6	
Vantör	37	29	15	5	2	6	
Älvsjö	21	27	11	6	1	5	
Liljeholmen	36	38	6	4	2	10	
Hägersten	30	32	6	6	2	7	
Skärholmen	37	22	9	5	2	6	
Hela staden	30	29	7	13	1	8	forts

<i>Forts tabell fråga 34</i>	Buller från nöjeslokal	Annat	Ej störd av buller i bostaden	Samtliga
Kista	4	9	35	100
Rinkeby	5	16	29	100
Spånga-Tensta	2	8	35	100
Hässelby-Vällingby	1	5	45	100
Bromma	0	4	37	100
Kungsholmen	3	8	37	100
Norrmalm	6	7	37	100
Östermalm	3	6	40	100
Maria-Gamla stan	6	11	33	100
Katarina- Sofia	7	7	47	100
Enskede-Årsta	3	8	40	100
Skarpnäck	1	6	37	100
Farsta	1	6	44	100
Vantör	2	10	37	100
Älvsjö	1	6	49	100
Liljeholmen	4	6	37	100
Hägersten	2	12	44	100
Skärholmen	5	9	47	100
Hela staden	3	8	39	100

35. Röker du?

	Ja, dagligen	Ja, men bara då och då	Nej	Summa
Kista	9	6	85	100
Rinkeby	21	8	72	100
Spånga-Tensta	14	5	81	100
Hässelby-Vällingby	15	5	81	100
Bromma	8	8	84	100
Kungsholmen	11	11	78	100
Norrmalm	8	7	85	100
Östermalm	8	13	79	100
Maria-Gamla stan	10	6	83	100
Katarina- Sofia	11	8	82	100
Enskede-Årsta	6	7	87	100
Skarpnäck	11	9	80	100
Farsta	19	10	71	100
Vantör	14	11	75	100
Älvsjö	6	6	88	100
Liljeholmen	15	11	74	100
Hägersten	13	10	77	100
Skärholmen	21	5	74	100
Hela staden	11	8	80	100

36. Brukar du träna/motionera (så intensivt att du blir varm/svettig)?

	Aldrig eller nästan aldrig	Oregelbundet då och då	Regelbundet			Summa
			ungefär en gång/vecka	2-3 ggr i veckan	Mer än 3 ggr i veckan	
Kista	21	34	14	21	10	100
Rinkeby	30	30	9	18	13	100
Spånga-Tensta	19	31	14	16	20	100
Hässelby-Vällingby	24	30	17	23	7	100
Bromma	16	32	17	21	14	100
Kungsholmen	17	29	15	26	13	100
Norrmalm	13	29	19	25	14	100
Östermalm	16	27	19	26	13	100
Maria-Gamla stan	20	29	14	28	9	100
Katarina- Sofia	16	34	16	22	11	100
Enskede-Årsta	18	29	18	22	12	100
Skarpnäck	15	28	22	25	11	100
Farsta	27	33	13	16	12	100
Vantör	25	39	13	16	6	100
Älvsjö	21	31	15	23	10	100
Liljeholmen	20	36	18	20	7	100
Hägersten	24	24	18	20	14	100
Skärholmen	26	34	14	14	12	100
Hela staden	19	31	16	22	12	100

37. Äger du någon användbar cykel?

	Ja	Nej	Summa
Kista	59	41	100
Rinkeby	42	58	100
Spånga-Tensta	62	38	100
Hässelby-Vällingby	71	29	100
Bromma	80	20	100
Kungsholmen	66	34	100
Norrmalm	72	28	100
Östermalm	66	34	100
Maria-Gamla stan	69	31	100
Katarina- Sofia	71	29	100
Enskede-Årsta	67	33	100
Skarpnäck	71	29	100
Farsta	66	34	100
Vantör	53	47	100
Älvsjö	73	27	100
Liljeholmen	64	36	100
Hägersten	70	30	100
Skärholmen	56	44	100
Hela staden	67	33	100

38. Använder du cykelhjälm när du cyklar?

Andel av de som uppgett att de cyklar (n=2339)

	Alltid	Oftast	Ibland	Sällan	Aldrig	Summa
Kista	15	12	6	11	56	100
Rinkeby	25	10	12	8	45	100
Spånga-Tensta	23	12	6	9	49	100
Hässelby-Vällingby	14	11	10	5	59	100
Bromma	17	14	9	11	49	100
Kungsholmen	22	12	9	7	50	100
Norrmalm	19	13	5	10	53	100
Östermalm	16	13	7	7	57	100
Maria-Gamla stan	21	18	14	9	39	100
Katarina- Sofia	23	12	11	7	47	100
Enskede-Årsta	17	10	3	6	63	100
Skarpnäck	19	7	10	8	57	100
Farsta	18	12	4	5	60	100
Vantör	14	11	14	6	55	100
Älvsjö	20	14	7	8	50	100
Liljeholmen	14	12	6	9	58	100
Hägersten	19	16	5	9	51	100
Skärholmen	21	9	10	10	50	100
Hela staden	18	12	8	8	53	100

39. Hur ofta är dina huvudmåltider vegetariska (d v s innehåller ej kött, fisk, skaldjur, fågel eller vilt)?

	Alltid	Oftast	Ibland	Sällan	Aldrig	Vet ej	Summa
Kista	6	7	39	24	19	4	100
Rinkeby	4	12	36	17	20	10	100
Spånga-Tensta	3	7	37	30	21	2	100
Hässelby-Vällingby	2	5	33	39	20	1	100
Bromma	0	7	33	37	22	0	100
Kungsholmen	2	5	43	32	19	0	100
Norrmalm	1	7	34	39	19	2	100
Östermalm	5	4	34	40	16	1	100
Maria-Gamla stan	2	10	38	33	16	1	100
Katarina- Sofia	1	7	41	34	16	0	100
Enskede-Årsta	5	7	33	36	18	1	100
Skarpnäck	3	7	36	37	14	3	100
Farsta	3	5	29	33	24	6	100
Vantör	4	7	33	29	24	3	100
Älvsjö	2	3	32	37	23	2	100
Liljeholmen	3	5	35	43	15	0	100
Hägersten	3	5	34	36	22	1	100
Skärholmen	3	9	34	28	23	2	100
Hela staden	3	6	35	35	19	2	100

40. Har du under de senaste 12 månaderna gjort något av följande för att påverka förhållanden i din stadsdel som du varit missnöjd med?

(Flera svarsalternativ kan markeras, därför kan procentsumman överstiga 100)

	Kontakt pol parti el politiker	Kontakt förening el organisation	Direktkont med tjänsteman	Framfört skriftliga klagomål	Kontaktat medierna	Skrivit insändare el artikel	
Kista	4	9	8	8	2	1	
Rinkeby	1	7	9	7	0	2	
Spånga-Tensta	4	8	10	4	0	1	
Hässelby-Vällingby	3	5	9	4	0	2	
Bromma	7	9	13	8	0	2	
Kungsholmen	3	3	3	2	1	1	
Norrmalm	2	4	6	4	1	2	
Östermalm	3	5	6	5	2	2	
Maria-Gamla stan	3	3	8	5	2	2	
Katarina- Sofia	3	6	10	4	1	1	
Enskede-Årsta	2	6	9	6	1	0	
Skarpnäck	2	5	9	6	2	1	
Farsta	3	5	9	6	2	1	
Vantör	2	8	9	2	0	1	
Älvsjö	5	6	7	5	2	2	
Liljeholmen	4	6	6	4	2	2	
Hägersten	4	6	7	6	2	3	
Skärholmen	5	5	6	5	2	2	
Hela staden	3	6	8	5	1	1	<i>forts</i>

<i>forts tabell fråga 40</i>	Diskuterat debatterat på Internet	Undertecknat upprop	Deltagit i demon- stration	Varit med bildat ak- tionsgrupp	Annat	Inte gjort något av detta	Samtliga
Kista	2	9	3	2	5	69	100
Rinkeby	1	4	2	0	6	74	100
Spånga-Tensta	1	7	1	1	2	75	100
Hässelby-Vällingby	1	8	1	1	1	81	100
Bromma	3	11	1	0	3	67	100
Kungsholmen	1	5	1	0	1	88	100
Norrmalm	2	8	3	1	2	81	100
Östermalm	2	8	2	1	5	78	100
Maria-Gamla stan	1	7	1	1	3	81	100
Katarina- Sofia	2	10	3	1	3	73	100
Enskede-Årsta	2	7	2	0	3	78	100
Skarpnäck	1	12	2	1	2	74	100
Farsta	2	5	1	1	3	78	100
Vantör	2	4	2	1	3	80	100
Älvsjö	1	6	1	1	4	79	100
Liljeholmen	1	6	1	2	2	81	100
Hägersten	1	11	3	3	3	73	100
Skärholmen	2	9	2	1	5	76	100
Hela staden	2	8	2	1	3	77	100

41. Är du nöjd/missnöjd med dina möjligheter att påverka förhållandena och utvecklingen i din stadsdel?

	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	Summa
Kista	4	14	31	10	6	35	100
Rinkeby	6	18	25	11	10	31	100
Spånga-Tensta	0	9	29	13	8	41	100
Hässelby-Vällingby	1	6	37	8	1	46	100
Bromma	1	7	36	7	5	43	100
Kungsholmen	1	6	39	6	3	46	100
Norrmalm	3	9	42	6	4	36	100
Östermalm	0	5	40	6	4	45	100
Maria-Gamla stan	2	7	40	7	4	39	100
Katarina- Sofia	0	11	36	5	2	46	100
Enskede-Årsta	2	6	39	9	6	39	100
Skarpnäck	3	7	34	6	4	46	100
Farsta	3	12	36	5	4	41	100
Vantör	1	10	28	9	5	48	100
Älvsjö	1	11	37	4	3	44	100
Liljeholmen	3	6	41	5	1	45	100
Hägersten	1	10	35	6	5	44	100
Skärholmen	4	9	36	13	2	37	100
Hela staden	2	8	37	7	4	42	100

42. Har du under de senaste 12 månaderna varit på föreningsmöte, deltagit i någon föreningsaktivitet eller lokala nätverk och aktionsgrupper?

	Ja, någon enstaka gång	Ja, flera gångar	Ja, regelbun- det minst varje månad	Nej	Summa
Kista	19	11	5	65	100
Rinkeby	15	2	3	81	100
Spånga-Tensta	15	12	6	67	100
Hässelby-Vällingby	14	7	8	71	100
Bromma	17	7	3	72	100
Kungsholmen	11	7	10	72	100
Norrmalm	13	7	5	75	100
Östermalm	12	13	5	70	100
Maria-Gamla stan	12	8	7	72	100
Katarina- Sofia	17	9	6	68	100
Enskede-Årsta	10	9	5	76	100
Skarpnäck	16	11	5	68	100
Farsta	18	7	6	68	100
Vantör	11	8	6	74	100
Älvsjö	11	8	5	76	100
Liljeholmen	16	8	5	71	100
Hägersten	13	14	9	63	100
Skärholmen	14	7	7	71	100
Hela staden	14	9	6	71	100

43. Kön

	Man	Kvinna	Summa
Kista	47	53	100
Rinkeby	50	50	100
Spånga-Tensta	45	55	100
Hässelby-Vällingby	43	57	100
Bromma	40	60	100
Kungsholmen	39	61	100
Norrmalm	52	48	100
Östermalm	41	59	100
Maria-Gamla stan	41	59	100
Katarina- Sofia	45	55	100
Enskede-Årsta	45	55	100
Skarpnäck	40	60	100
Farsta	46	54	100
Vantör	44	56	100
Älvsjö	39	61	100
Liljeholmen	41	59	100
Hägersten	46	54	100
Skärholmen	46	54	100
Hela staden	44	56	100

44. Ålder

	16-24	25-44	45-64	-65	Summa
Kista	17	33	36	14	100
Rinkeby	21	41	33	5	100
Spånga-Tensta	18	28	37	17	100
Hässelby-Vällingby	9	27	36	29	100
Bromma	12	36	32	20	100
Kungsholmen	10	48	26	16	100
Norrmalm	7	45	32	15	100
Östermalm	13	36	29	22	100
Maria-Gamla stan	10	42	32	16	100
Katarina- Sofia	9	41	35	15	100
Enskede-Årsta	11	44	26	19	100
Skarpnäck	6	46	34	14	100
Farsta	8	35	28	28	100
Vantör	9	39	27	24	100
Älvsjö	12	35	35	18	100
Liljeholmen	9	45	29	17	100
Hägersten	10	32	31	27	100
Skärholmen	16	28	33	23	100
Hela staden	11	38	31	20	100

45. Hur många personer är ni i ditt hushåll?

(Räkna in dig själv)

...barn 0-12 år: stycken

	0	1	2	3	4	5	Summa
Kista	68	20	10	2	1	0	100
Rinkeby	56	21	12	7	3	0	100
Spånga-Tensta	74	8	13	4	1	0	100
Hässelby-Vällingby	76	9	10	4	1	0	100
Bromma	77	12	9	1	0	0	100
Kungsholmen	84	13	4	0	0	0	100
Norrmalm	85	10	5	0	0	0	100
Östermalm	84	12	3	1	1	0	100
Maria-Gamla stan	84	8	6	1	0	0	100
Katarina- Sofia	77	10	11	1	1	0	100
Enskede-Årsta	78	12	8	2	0	0	100
Skarpnäck	73	16	8	2	1	0	100
Farsta	75	13	10	1	1	1	100
Vantör	77	12	9	1	1	0	100
Älvsjö	72	16	11	1	1	0	100
Liljeholmen	78	15	6	1	1	0	100
Hägersten	77	12	8	4	1	0	100
Skärholmen	72	13	12	3	1	0	100
Hela staden	78	12	8	2	0	0	100

...ungdomar 13-18år: stycken

	0	1	2	3	4	Summa
Kista	73	19	7	1	0	100
Rinkeby	67	16	15	1	1	100
Spånga-Tensta	76	14	7	3	0	100
Hässelby-Vällingby	81	11	6	1	0	100
Bromma	82	9	8	0	0	100
Kungsholmen	95	4	2	0	0	100
Norrmalm	89	8	2	1	0	100
Östermalm	88	8	3	1	0	100
Maria-Gamla stan	85	9	6	0	0	100
Katarina- Sofia	89	8	3	0	0	100
Enskede-Årsta	85	10	5	1	0	100
Skarpnäck	79	12	7	2	0	100
Farsta	89	8	3	1	0	100
Vantör	86	8	5	1	0	100
Älvsjö	75	16	9	1	0	100
Liljeholmen	87	8	4	1	0	100
Hägersten	85	8	7	1	0	100
Skärholmen	79	16	4	0	0	100
Hela staden	85	10	5	1	0	100

...vuxna: stycken

	1	2	3	4	5	6	7-
Kista	34	50	10	6	1	0	0
Rinkeby	18	58	15	7	2	0	0
Spånga-Tensta	24	63	10	2	1	0	0
Hässelby-Vällingby	30	62	5	2	0	0	0
Bromma	25	67	7	0	0	0	0
Kungsholmen	48	50	2	1	0	0	0
Norrmalm	35	58	5	1	1	0	0
Östermalm	33	60	6	1	0	0	2
Maria-Gamla stan	45	49	4	2	0	0	0
Katarina- Sofia	35	63	1	0	0	0	0
Enskede-Årsta	37	52	8	1	0	1	1
Skarpnäck	29	61	9	1	0	0	0
Farsta	34	58	6	2	1	0	0
Vantör	36	58	5	1	0	0	0
Älvsjö	22	66	8	3	2	0	0
Liljeholmen	44	51	4	1	0	0	0
Hägersten	31	61	5	3	1	0	0
Skärholmen	19	67	10	4	0	0	0
Hela staden	34	58	6	2	0	0	0

46. Vilket språk talar du till vardags hemma?

	Svenska	Svenska och annat språk	Enbart annat språk än svenska	Summa
Kista	53	34	13	100
Rinkeby	11	64	25	100
Spånga-Tensta	66	27	6	100
Hässelby-Vällingby	86	11	3	100
Bromma	92	7	0	100
Kungsholmen	92	7	1	100
Norrmalm	92	8	0	100
Östermalm	93	7	0	100
Maria-Gamla stan	91	7	2	100
Katarina- Sofia	94	5	1	100
Enskede-Årsta	85	10	4	100
Skarpnäck	83	16	1	100
Farsta	83	15	2	100
Vantör	76	20	4	100
Älvsjö	90	9	1	100
Liljeholmen	89	10	1	100
Hägersten	85	13	2	100
Skärholmen	63	28	9	100
Hela staden	84	13	3	100

47. Din utbildning

(Ange din högsta avslutade utbildning)

	Grundskola el motsv	Gymnasieex el motsv	Högskola, universitet el liknande	Summa
Kista	17	40	43	100
Rinkeby	33	51	16	100
Spånga-Tensta	22	44	34	100
Hässelby-Vällingby	32	33	35	100
Bromma	14	29	56	100
Kungsholmen	13	34	52	100
Norrmalm	11	20	69	100
Östermalm	8	25	67	100
Maria-Gamla stan	16	29	55	100
Katarina- Sofia	14	25	61	100
Enskede-Årsta	21	37	41	100
Skarpnäck	21	32	47	100
Farsta	30	37	33	100
Vantör	30	40	30	100
Älvsjö	20	37	43	100
Liljeholmen	20	28	53	100
Hägersten	24	34	41	100
Skärholmen	27	44	29	100
Hela staden	19	32	48	100

48. Använder du dator?

	Dagligen 4-5ggr/vecka	Någon/några ggr/vecka	Någon/några ggr/månad	Aldrig	Summa
Kista	65	12	6	17	100
Rinkeby	49	13	16	22	100
Spånga-Tensta	56	20	5	19	100
Hässelby-Vällingby	50	17	6	27	100
Bromma	68	14	3	15	100
Kungsholmen	71	8	4	16	100
Norrmalm	76	9	7	7	100
Östermalm	68	15	1	17	100
Maria-Gamla stan	68	11	7	15	100
Katarina- Sofia	71	11	5	13	100
Enskede-Årsta	59	11	7	22	100
Skarpnäck	68	10	5	17	100
Farsta	51	12	7	31	100
Vantör	50	15	12	23	100
Älvsjö	62	15	8	16	100
Liljeholmen	64	17	3	16	100
Hägersten	57	12	6	25	100
Skärholmen	50	21	11	18	100
Hela staden	63	13	6	18	100

49. Vilken typ av hus bor du i?

	Flerfamiljs- hus	Radhus el kedjehus	Friliggande en- eller två- familjsvilla	Annat, vad?	Summa
Kista	64	24	2	10	100
Rinkeby	85	4	1	11	100
Spånga-Tensta	51	12	35	2	100
Hässelby-Vällingby	52	32	15	1	100
Bromma	54	5	38	2	100
Kungsholmen	93	1	1	6	100
Norrmalm	96	0	0	4	100
Östermalm	91	0	2	7	100
Maria-Gamla stan	97	0	1	3	100
Katarina- Sofia	95	0	0	4	100
Enskede-Årsta	74	5	16	5	100
Skarpnäck	82	7	7	4	100
Farsta	66	17	11	6	100
Vantör	76	8	10	6	100
Älvsjö	41	5	51	3	100
Liljeholmen	93	2	1	4	100
Hägersten	75	7	15	4	100
Skärholmen	66	21	6	7	100
Hela staden	77	8	10	5	100

50. Hur nöjd/missnöjd är du för närvarande med ...

...hur mycket tid du kan vara tillsammans med dina barn?

Andel av dem som uppgett frågan som aktuell (n=1654)

	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Summa
Kista	20	48	9	19	4	100
Rinkeby	29	38	12	12	8	100
Spånga-Tensta	30	42	12	12	4	100
Hässelby-Vällingby	28	48	8	11	6	100
Bromma	31	37	7	19	5	100
Kungsholmen	31	46	10	11	2	100
Norrmalm	20	46	15	15	3	100
Östermalm	32	39	12	10	7	100
Maria-Gamla stan	25	38	14	19	4	100
Katarina- Sofia	28	46	7	17	2	100
Enskede-Årsta	24	44	14	15	3	100
Skarpnäck	24	46	12	14	4	100
Farsta	27	50	8	9	6	100
Vantör	20	44	11	18	7	100
Älvsjö	19	49	12	17	3	100
Liljeholmen	24	39	16	16	5	100
Hägersten	23	56	10	10	1	100
Skärholmen	32	41	9	15	3	100
Hela staden	26	44	11	14	4	100

...din ekonomiska situation?

	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej/ ej aktuellt	Summa
Kista	10	34	22	21	9	5	100
Rinkeby	8	29	15	15	20	12	100
Spånga-Tensta	12	40	21	12	9	6	100
Hässelby-Vällingby	10	45	18	15	8	5	100
Bromma	13	46	20	9	8	3	100
Kungsholmen	10	47	19	13	10	1	100
Norrmalm	12	55	14	14	3	2	100
Östermalm	17	41	20	12	8	1	100
Maria-Gamla stan	11	41	21	15	10	2	100
Katarina- Sofia	12	41	20	12	10	4	100
Enskede-Årsta	8	41	17	21	9	4	100
Skarpnäck	11	37	23	16	10	4	100
Farsta	12	41	18	14	13	2	100
Vantör	9	37	18	17	16	3	100
Älvsjö	10	47	17	14	9	3	100
Liljeholmen	10	38	19	20	10	4	100
Hägersten	11	40	17	15	12	5	100
Skärholmen	6	45	18	13	10	6	100
Hela staden	11	43	19	15	10	3	100

51. Jag är idag en person som är...

	Totalt oint- resserad av miljöfrågor	Rätt så ointresserad av miljöfr	Liten aning intresserad av miljöfr	Ganska intresserad av miljöfr	Mycket intresserad av miljöfr	Summa
Kista	3	13	27	43	14	100
Rinkeby	5	7	36	31	20	100
Spånga-Tensta	5	7	38	40	10	100
Hässelby-Vällingby	4	8	32	46	10	100
Bromma	1	10	29	48	13	100
Kungsholmen	1	7	34	48	10	100
Norrmalm	1	11	28	47	14	100
Östermalm	2	10	23	49	17	100
Maria-Gamla stan	2	7	24	51	16	100
Katarina- Sofia	2	8	28	49	12	100
Enskede-Årsta	2	9	26	52	12	100
Skarpnäck	3	9	30	47	12	100
Farsta	2	7	30	49	12	100
Vantör	4	7	34	41	13	100
Älvsjö	2	8	36	41	13	100
Liljeholmen	3	7	29	47	14	100
Hägersten	2	10	28	47	15	100
Skärholmen	3	8	33	48	8	100
Hela staden	2	9	29	47	13	100

TABELLER 2

PROCENTUELL FÖRDELNING FÖR OLIKA KATEGORIER SVARANDE

Antal svarande i olika kategorier

	Antal	% (vägd)	
Man	1535	45	
Kvinna	1867	55	
16-24 år	381	11	
25-64 år	2354	70	
65- år	667	20	
Svenskfödd	2660	81	* Registrerat invandringsår
Invandrad *	742	19	i kommun databasen
Svenska **	2727	84	**Språk talat hemma till
Annat språk+svenska	634	16	vardags
Grundskola ***	678	19	*** Högsta angiven utbildning
Gymnasieexamen	1135	32	
Högskola, universitet	1525	48	
Flerfamiljshus	2513	81	
Villa, radhus	685	19	
Alla	3402	100	

2. Hur trivs du i den stadsdel där du bor?

	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåligt	Ganska dåligt	Mycket dåligt	Vet ej	Summa
Man	57	32	6	2	1	2	100
Kvinna	68	24	5	2	1	1	100
16-24 år	57	31	8	3	1	2	100
25-64 år	62	28	6	2	1	1	100
65- år	72	24	2	1	0	1	100
Svenskfödd	68	25	4	2	0	1	100
Invandrad	45	37	11	3	2	2	100
Svenska	68	25	4	1	0	1	100
Annat språk+svenska	39	40	13	4	2	2	100
Grundskola	63	29	4	2	1	1	100
Gymnasieexamen	59	30	7	2	1	2	100
Högskola, universitet	67	25	5	2	0	1	100
Flerfamiljshus	63	27	6	2	1	1	100
Villa, radhus	67	27	3	1	0	1	100
Alla	63	27	5	2	1	1	100

4. Tycker du det är obehagligt att gå hem ensam genom din stadsdel när det är mörkt?

	Alltid	Oftast	Ibland	Sällan	Aldrig	Vet ej	Summa
Man	6	7	23	32	32	1	100
Kvinna	15	17	35	21	9	3	100
16-24 år	12	12	24	29	23	0	100
25-64 år	9	12	30	27	21	1	100
65- år	18	15	29	20	11	7	100
Svenskfödd	11	12	28	27	19	2	100
Invandrad	11	14	34	20	18	2	100
Svenska	11	12	28	28	19	2	100
Annat språk+svenska	11	16	36	17	18	2	100
Grundskola	19	13	30	17	17	5	100
Gymnasiexamen	13	14	29	26	17	1	100
Högskola, universitet	7	12	29	30	21	1	100
Flerfamiljshus	11	13	30	26	18	2	100
Villa, radhus	12	12	27	24	22	2	100
Alla	11	13	29	26	19	2	100

5. Hur ofta går du under sommarhalvåret ut i någon park / naturområde i närheten där du bor (inom 5-6 minuters gångavstånd)?

	Dagligen	Flera gånger i veckan	Någon gång i veckan	Ngn/ngra ggr/mån	Ngn/ngra ggr/år	Aldrig	Summa
Man	19	31	27	14	6	4	100
Kvinna	24	31	24	10	6	5	100
16-24 år	16	26	29	14	8	7	100
25-64 år	21	32	26	12	6	3	100
65- år	28	28	21	9	6	8	100
Svenskfödd	21	31	25	12	6	4	100
Invandrad	22	28	29	11	6	4	100
Svenska	21	31	25	12	6	4	100
Annat språk+svenska	23	28	27	9	8	5	100
Grundskola	23	29	23	10	7	8	100
Gymnasiexamen	22	29	26	12	7	4	100
Högskola, universitet	21	33	26	12	5	3	100
Flerfamiljshus	21	32	26	11	6	4	100
Villa, radhus	23	28	24	14	7	4	100
Alla	21	31	25	12	6	4	100

6. Hur intresserad är du av att vistas i naturen?

	Mycket intresserad	Ganska intresserad	Varken eller	Ganska ointresserad	Mycket ointresserad	Summa
Man	38	45	13	3	1	100
Kvinna	50	38	9	3	1	100
16-24 år	26	41	22	10	1	100
25-64 år	45	42	10	2	1	100
65- år	54	36	6	3	1	100
Svenskfödd	45	41	10	3	1	100
Invandrad	45	42	10	3	0	100
Svenska	46	41	10	3	1	100
Annat språk+svenska	42	41	12	4	1	100
Grundskola	41	41	11	6	1	100
Gymnasieexamen	44	41	12	3	1	100
Högskola, universitet	48	41	9	2	0	100
Flerfamiljshus	45	41	10	3	1	100
Villa, radhus	45	40	11	4	1	100
Alla	45	41	10	3	1	100

8. Hur stor betydelse anser du det har för miljön om du handlar och lever miljövänligt eller ej?

	Mycket liten betydelse	Ganska liten betydelse	Varken eller	Ganska stor betydelse	Mycket stor betydelse	Vet ej	Summa
Man	4	14	13	45	18	5	100
Kvinna	3	11	8	45	28	5	100
16-24 år	4	12	12	42	24	5	100
25-64 år	3	12	10	45	24	4	100
65- år	4	13	11	44	22	6	100
Svenskfödd	3	12	10	46	24	4	100
Invandrad	4	15	11	41	22	8	100
Svenska	3	12	10	46	24	4	100
Annat språk+svenska	5	12	11	38	26	8	100
Grundskola	4	13	12	43	20	8	100
Gymnasieexamen	3	12	13	43	24	5	100
Högskola, universitet	4	12	9	47	26	3	100
Flerfamiljshus	3	12	10	45	24	5	100
Villa, radhus	4	12	12	45	23	4	100
Alla	4	12	11	45	24	5	100

9. Hur viktigt tycker du det är att man som enskild person ...

...reser miljövänligt?

	Inte alls viktigt	Ganska oviktigt	Varken eller	Ganska viktigt	Mycket viktigt	Vet ej	Summa
Man	3	7	17	48	21	4	100
Kvinna	1	4	13	43	33	5	100
16-24 år	2	6	13	42	32	5	100
25-64 år	2	5	15	47	28	3	100
65- år	3	7	16	41	23	10	100
Svenskfödd	2	5	14	47	28	4	100
Invandrad	3	6	16	41	28	6	100
Svenska	2	5	15	47	27	4	100
Annat språk+svenska	4	6	15	37	32	6	100
Grundskola	3	6	16	41	24	10	100
Gymnasieexamen	1	6	17	45	26	5	100
Högskola, universitet	2	5	13	47	30	2	100
Flerfamiljshus	2	5	14	45	29	5	100
Villa, radhus	2	8	19	46	22	3	100
Alla	2	6	15	45	28	5	100

...handlar miljömärkta varor (t ex Svanen, Bra Miljöval, KRAV-märkt)?

	Inte alls viktigt	Ganska oviktigt	Varken eller	Ganska viktigt	Mycket viktigt	Vet ej	Summa
Man	5	11	21	42	17	4	100
Kvinna	2	6	16	43	29	4	100
16-24 år	4	9	19	42	22	4	100
25-64 år	3	8	17	44	25	3	100
65- år	4	7	22	39	20	7	100
Svenskfödd	3	8	19	43	24	3	100
Invandrad	3	10	17	41	21	8	100
Svenska	3	8	19	44	23	3	100
Annat språk+svenska	5	9	17	38	24	7	100
Grundskola	4	8	22	40	19	7	100
Gymnasieexamen	3	8	20	42	21	5	100
Högskola, universitet	4	8	16	44	27	2	100
Flerfamiljshus	3	8	18	43	24	4	100
Villa, radhus	3	9	22	42	20	3	100
Alla	3	8	19	43	23	4	100

...sorterar och lämnar avfall till återvinning (textpapper, glas, returburkar mm)?

	Inte alls viktigt	Ganska oviktigt	Varken eller	Ganska viktigt	Mycket viktigt	Vet ej	Summa
Man	3	4	8	38	45	2	100
Kvinna	1	2	5	32	59	2	100
16-24 år	1	2	9	38	47	2	100
25-64 år	2	3	6	36	51	2	100
65- år	2	2	4	28	61	3	100
Svenskfödd	2	3	6	35	52	1	100
Invandrad	1	3	6	31	54	4	100
Svenska	2	3	6	36	52	1	100
Annat språk+svenska	2	2	6	28	58	4	100
Grundskola	2	2	7	34	53	3	100
Gymnasieexamen	1	3	7	34	53	2	100
Högskola, universitet	2	3	5	36	52	1	100
Flerfamiljshus	2	3	6	34	54	2	100
Villa, radhus	2	4	5	39	47	2	100
Alla	2	3	6	35	53	2	100

...lämnar in farligt avfall (färgrester, lösningsmedel mm)?

	Inte alls viktigt	Ganska oviktigt	Varken eller	Ganska viktigt	Mycket viktigt	Vet ej	Summa
Man	1	1	3	18	74	2	100
Kvinna	1	1	2	14	80	3	100
16-24 år	1	1	5	13	76	4	100
25-64 år	1	1	2	16	78	2	100
65- år	1	1	2	16	76	5	100
Svenskfödd	1	1	2	16	78	2	100
Invandrad	1	1	2	17	74	5	100
Svenska	1	1	2	16	78	2	100
Annat språk+svenska	2	1	3	16	74	5	100
Grundskola	1	1	2	18	73	5	100
Gymnasieexamen	1	1	2	17	77	3	100
Högskola, universitet	1	1	2	15	80	1	100
Flerfamiljshus	1	1	2	16	77	2	100
Villa, radhus	0	1	2	15	79	2	100
Alla	1	1	2	16	77	3	100

...sparar energi?

	Inte alls viktigt	Ganska oviktigt	Varken eller	Ganska viktigt	Mycket viktigt	Vet ej	Summa
Man	2	5	13	44	32	4	100
Kvinna	1	3	9	38	45	4	100
16-24 år	3	7	16	37	31	5	100
25-64 år	1	4	11	41	39	3	100
65- år	1	2	7	39	45	5	100
Svenskfödd	2	4	11	42	38	3	100
Invandrad	1	3	10	34	45	7	100
Svenska	2	4	11	43	38	3	100
Annat språk+svenska	2	3	10	30	48	7	100
Grundskola	2	4	7	42	39	7	100
Gymnasieexamen	1	3	13	40	38	5	100
Högskola, universitet	2	5	11	41	40	2	100
Flerfamiljshus	2	4	11	41	39	4	100
Villa, radhus	1	4	10	41	41	3	100
Alla	2	4	11	41	39	4	100

10. Tycker du att du har bra eller dåliga kunskaper om vad du kan göra för att leva miljövänligt?

	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåliga	Ganska dåliga	Mycket dåliga	Vet ej	Summa
Man	13	58	19	6	1	1	100
Kvinna	13	58	21	6	1	1	100
16-24 år	12	51	24	11	1	1	100
25-64 år	14	60	19	6	1	1	100
65- år	13	59	22	4	0	2	100
Svenskfödd	13	59	20	6	1	1	100
Invandrad	15	54	21	6	2	2	100
Svenska	13	60	19	6	1	1	100
Annat språk+svenska	15	49	25	7	2	3	100
Grundskola	10	52	26	8	0	4	100
Gymnasieexamen	11	59	21	7	1	0	100
Högskola, universitet	16	61	17	5	1	1	100
Flerfamiljshus	13	59	20	6	1	1	100
Villa, radhus	15	59	19	5	1	1	100
Alla	13	58	20	6	1	1	100

11. Hur nöjd/missnöjd är du med ...

...kollektivtrafiken i din stadsdel?

	Mycket nöjd	Ganska nöjd	Varken eller	Ganska missnöjd	Mycket missnöjd	Vet ej	Summa
Man	32	43	11	7	3	4	100
Kvinna	38	43	7	6	2	3	100
16-24 år	28	43	13	10	4	2	100
25-64 år	34	44	9	6	3	3	100
65- år	43	41	5	5	1	5	100
Svenskfödd	37	43	8	6	3	3	100
Invandrad	28	43	11	8	4	6	100
Svenska	37	44	8	6	2	3	100
Annat språk+svenska	26	41	14	9	5	6	100
Grundskola	35	41	9	7	3	6	100
Gymnasieexamen	33	43	10	8	3	3	100
Högskola, universitet	37	45	8	6	2	2	100
Flerfamiljshus	37	43	8	6	3	3	100
Villa, radhus	24	46	12	10	4	5	100
Alla	35	43	9	7	3	4	100

12. Störs du av trafikbuller(bilar, buss, tåg, flyg mm) inne i din bostad?

	Inte alls	I viss mån	Ganska mycket	I högsta grad	Summa
Man	56	31	9	5	100
Kvinna	54	33	8	4	100
16-24 år	63	29	6	2	100
25-64 år	52	33	9	5	100
65- år	62	28	7	2	100
Svenskfödd	55	32	8	4	100
Invandrad	53	32	9	5	100
Svenska	55	33	8	4	100
Annat språk+svenska	54	29	12	5	100
Grundskola	58	30	9	3	100
Gymnasieexamen	57	30	8	5	100
Högskola, universitet	52	34	9	4	100
Flerfamiljshus	55	33	9	4	100
Villa, radhus	57	29	8	6	100
Alla	55	32	9	4	100

13. Upplever du på det hela taget att trafiken är ett problem i din stadsdel?

	Inte alls	I viss mån	Ganska mycket	I högsta grad	Summa
Man	43	40	10	6	100
Kvinna	43	42	9	6	100
16-24 år	55	36	6	2	100
25-64 år	39	43	11	7	100
65- år	51	37	9	4	100
Svenskfödd	44	40	9	6	100
Invandrad	41	44	11	5	100
Svenska	43	41	10	6	100
Annat språk+svenska	46	39	10	5	100
Grundskola	52	34	8	6	100
Gymnasieexamen	46	41	8	5	100
Högskola, universitet	38	44	11	7	100
Flerfamiljshus	42	42	10	6	100
Villa, radhus	49	37	8	6	100
Alla	43	41	10	6	100

17. Ser du biltrafiken som ett stort eller litet problem för miljön?

	Mycket litet	Ganska litet	Varken stort eller litet	Ganska stort	Mycket stort	Vet ej	Summa
Man	5	12	19	39	22	3	100
Kvinna	3	7	16	45	25	4	100
16-24 år	4	6	19	38	29	5	100
25-64 år	4	9	17	44	25	3	100
65- år	4	12	19	41	17	7	100
Svenskfödd	4	9	17	43	25	3	100
Invandrad	5	9	20	42	18	6	100
Svenska	4	9	17	44	24	3	100
Annat språk+svenska	6	10	18	38	21	7	100
Grundskola	6	11	18	39	19	8	100
Gymnasieexamen	4	9	19	42	22	4	100
Högskola, universitet	3	8	16	44	27	2	100
Flerfamiljshus	4	8	17	43	24	3	100
Villa, radhus	5	11	20	43	19	4	100
Alla	4	9	17	42	24	4	100

20. Har du tillgång till någon bil som du kör?

	Ja egen eller hyr/tjänstebil	Ja, kör bil från bilpool	Nej	Summa
Man	62	1	37	100
Kvinna	45	1	54	100
16-24 år	22	0	78	100
25-64 år	59	1	40	100
65- år	45	0	54	100
Svenskfödd	54	0	45	100
Invandrad	46	1	52	100
Svenska	55	0	45	100
Annat språk+svenska	42	2	56	100
Grundskola	39	0	61	100
Gymnasieexamen	52	0	48	100
Högskola, universitet	59	1	40	100
Flerfamiljshus	49	1	50	100
Villa, radhus	75	0	25	100
Alla	53	1	47	100

21. Brukar du ...

...medvetet köra bilen på ett så miljövänligt sätt som möjligt?

Besvarad av de som har tillgång till och kör bil

(n=1798)

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej	Summa
Man	8	10	19	36	20	8	100
Kvinna	7	11	16	34	19	14	100
16-24 år	16	19	14	26	12	14	100
25-64 år	8	11	20	34	17	10	100
65- år	2	3	8	43	31	12	100
Svenskfödd	7	11	18	36	18	10	100
Invandrad	8	9	15	32	22	14	100
Svenska	7	11	18	36	18	10	100
Annat språk+svenska	9	8	16	31	23	12	100
Grundskola	7	6	16	37	25	9	100
Gymnasieexamen	6	9	16	37	19	13	100
Högskola, universitet	8	13	19	34	17	9	100
Flerfamiljshus	7	10	18	34	20	10	100
Villa, radhus	7	10	16	38	18	11	100
Alla	7	10	17	35	19	11	100

...köra med odubbade vinterdäck i Stockholm?

(n=1788)

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej	Summa
Man	48	9	5	7	26	5	100
Kvinna	45	8	5	6	22	15	100
16-24 år	39	3	10	10	17	22	100
25-64 år	46	9	5	7	25	9	100
65- år	52	5	6	5	23	9	100
Svenskfödd	47	8	5	7	24	9	100
Invandrad	43	10	7	4	24	12	100
Svenska	47	8	5	6	24	9	100
Annat språk+svenska	39	10	7	8	24	12	100
Grundskola	51	9	6	6	17	11	100
Gymnasieexamen	50	8	5	6	23	8	100
Högskola, universitet	43	9	5	7	27	10	100
Flerfamiljshus	45	9	5	6	25	10	
Villa, radhus	51	8	5	7	24	5	
Alla	46	8	5	7	24	9	100

...låta bilen stå och färdas på annat sätt när det går?

(n=1791)

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej	Summa
Man	10	16	31	29	11	3	100
Kvinna	6	10	27	35	17	4	100
16-24 år	13	15	20	37	6	8	100
25-64 år	8	15	30	31	13	4	100
65- år	5	7	29	35	21	3	100
Svenskfödd	7	14	30	33	14	2	100
Invandrad	11	13	26	26	12	12	100
Svenska	7	13	31	33	14	2	100
Annat språk+svenska	16	15	20	25	13	11	100
Grundskola	13	13	33	24	12	6	100
Gymnasieexamen	10	16	29	29	10	5	100
Högskola, universitet	5	12	28	36	16	2	100
Flerfamiljshus	7	12	28	34	16	3	100
Villa, radhus	9	18	34	28	8	3	100
Alla	8	14	29	32	14	4	100

22. Har du bra eller dåliga kunskaper om vad du kan göra för att "leva miljövänligt på energiområdet"?

	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåliga	Ganska dåliga	Mycket dåliga	Vet ej	Summa
Man	10	44	26	13	3	4	100
Kvinna	7	40	28	16	5	4	100
16-24 år	6	28	28	23	9	5	100
25-64 år	8	42	28	15	4	3	100
65- år	9	48	24	10	2	7	100
Svenskfödd	8	42	28	15	4	3	100
Invandrad	8	42	25	13	6	7	100
Svenska	8	43	27	15	4	3	100
Annat språk+svenska	7	36	28	16	5	7	100
Grundskola	5	39	27	16	5	8	100
Gymnasieexamen	7	40	28	17	6	4	100
Högskola, universitet	10	44	27	13	3	2	100
Flerfamiljshus	7	42	28	15	4	4	100
Villa, radhus	13	44	25	12	3	4	100
Alla	8	42	27	15	4	4	100

25. Har du bra eller dåliga kunskaper om vad du kan göra för att "vara miljövänlig som konsument" när du gör dina inköp?

	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåliga	Ganska dåliga	Mycket dåliga	Vet ej	Summa
Man	7	43	32	10	3	4	100
Kvinna	8	48	29	11	1	3	100
16-24 år	8	40	32	13	3	3	100
25-64 år	8	46	30	11	2	3	100
65- år	6	48	32	8	1	6	100
Svenskfödd	8	46	31	11	2	3	100
Invandrad	8	44	29	11	3	6	100
Svenska	8	47	30	11	2	3	100
Annat språk+svenska	7	41	32	10	3	6	100
Grundskola	4	42	34	9	3	7	100
Gymnasieexamen	7	41	34	12	2	3	100
Högskola, universitet	9	51	27	10	1	2	100
Flerfamiljshus	7	48	30	10	2	3	100
Villa, radhus	9	44	32	10	2	3	100
Alla	8	46	30	11	2	4	100

27. När du handlar dagligvaror brukar du då ...

...välja miljömärkta varor (t ex Svanen, Bra Miljöval, KRAV-märkt)?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej	Summa
Man	9	21	40	24	3	2	100
Kvinna	6	15	43	29	6	2	100
16-24 år	13	20	39	20	5	4	100
25-64 år	6	18	42	28	4	1	100
65- år	9	15	42	25	5	5	100
Svenskfödd	7	18	41	28	5	2	100
Invandrad	9	18	43	21	5	4	100
Svenska	7	18	41	28	4	2	100
Annat språk+svenska	11	17	43	20	5	4	100
Grundskola	10	17	45	19	5	4	100
Gymnasieexamen	8	21	42	24	4	2	100
Högskola, universitet	6	17	40	32	5	1	100
Flerfamiljshus	7	17	42	27	5	2	100
Villa, radhus	7	20	40	27	4	2	100
Alla	7	18	41	27	5	2	100

...välja att köpa ekologiska grönsaker, frukt och livsmedel (KRAV-märkt)?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej	Summa
Man	16	25	36	17	3	3	100
Kvinna	12	25	38	18	5	2	100
16-24 år	19	22	31	18	5	5	100
25-64 år	13	27	38	18	4	1	100
65- år	16	22	36	18	3	5	100
Svenskfödd	14	25	38	18	4	2	100
Invandrad	14	26	34	18	4	3	100
Svenska	14	26	37	18	3	2	100
Annat språk+svenska	15	23	37	16	5	4	100
Grundskola	16	25	35	15	4	4	100
Gymnasieexamen	14	26	38	16	3	2	100
Högskola, universitet	13	25	37	20	3	1	100
Flerfamiljshus	14	24	38	18	4	2	100
Villa, radhus	14	28	34	18	3	3	100
Alla	14	25	37	18	4	2	100

...välja att köpa Rättvisemärkta varor?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej	Summa
Man	19	26	22	6	2	24	100
Kvinna	16	24	25	9	2	25	100
16-24 år	22	20	21	7	3	28	100
25-64 år	17	26	25	7	2	23	100
65- år	18	22	20	9	2	29	100
Svenskfödd	18	25	23	7	2	26	100
Invandrad	15	25	27	11	4	19	100
Svenska	18	25	23	7	2	25	100
Annat språk+svenska	13	23	29	12	4	19	100
Grundskola	17	22	24	10	2	25	100
Gymnasieexamen	16	25	22	7	2	27	100
Högskola, universitet	19	26	24	7	1	22	100
Flerfamiljshus	18	24	24	7	2	25	100
Villa, radhus	17	27	22	7	2	25	100
Alla	18	25	24	8	2	25	100

28.Har du bra eller dåliga kunskaper om hur du ska "handskas med ditt avfall på ett miljövänligt sätt"?

	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåliga	Ganska dåliga	Mycket dåliga	Vet ej	Summa
Man	15	57	18	6	1	2	100
Kvinna	17	57	17	6	1	3	100
16-24 år	10	51	24	9	3	3	100
25-64 år	15	58	18	6	1	2	100
65- år	25	58	11	3	0	3	100
Svenskfödd	16	58	17	6	1	2	100
Invandrad	15	54	17	6	2	6	100
Svenska	17	58	17	6	1	2	100
Annat språk+svenska	13	53	20	6	2	5	100
Grundskola	18	51	18	6	1	5	100
Gymnasieexamen	15	55	19	7	1	2	100
Högskola, universitet	16	61	17	5	1	1	100
Flerfamiljshus	16	58	18	6	1	2	100
Villa, radhus	19	56	16	5	1	2	100
Alla	16	57	17	6	1	2	100

30. Brukar du/ditt hushåll ...

...sortera ut tidningar och papper för återvinning?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej/ej aktuellt	Summa
Man	2	2	3	13	80	1	100
Kvinna	2	1	3	8	85	1	100
16-24 år	4	3	6	14	71	1	100
25-64 år	2	2	3	11	82	1	100
65- år	0	0	1	7	90	1	100
Svenskfödd	2	1	2	9	85	1	100
Invandrad	3	3	5	13	75	2	100
Svenska	2	1	2	9	85	1	100
Annat språk+svenska	3	4	7	15	70	1	100
Grundskola	2	2	4	12	78	2	100
Gymnasieexamen	2	2	4	13	79	1	100
Högskola, universitet	2	1	2	8	87	0	100
Flerfamiljshus	1	1	3	10	83	1	100
Villa, radhus	2	2	2	9	85	1	100
Alla	2	2	3	10	83	1	100

...sortera glas och glasburkar till återvinning?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej/ej aktuellt	Summa
Man	4	4	7	19	65	1	100
Kvinna	4	4	5	16	70	1	100
16-24 år	6	7	7	20	58	2	100
25-64 år	5	4	6	19	66	1	100
65- år	2	2	4	9	81	3	100
Svenskfödd	4	4	6	16	68	1	100
Invandrad	4	4	5	20	65	2	100
Svenska	4	4	6	16	69	1	100
Annat språk+svenska	3	5	6	21	63	2	100
Grundskola	5	4	6	15	66	4	100
Gymnasieexamen	4	4	6	18	67	1	100
Högskola, universitet	4	4	5	18	69	0	100
Flerfamiljshus	4	4	6	17	68	1	100
Villa, radhus	4	2	5	16	72	1	100
Alla	4	4	6	17	68	1	100

...panta era returburkar och returflaskor?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej/ej aktuellt	Summa
Man	2	2	3	12	81	1	100
Kvinna	1	1	1	8	87	1	100
16-24 år	1	3	4	17	74	1	100
25-64 år	2	2	2	10	84	1	100
65- år	2	0	1	6	88	3	100
Svenskfödd	1	1	2	9	85	1	100
Invandrad	2	3	2	12	80	1	100
Svenska	2	1	2	9	85	1	100
Annat språk+svenska	1	4	3	14	76	1	100
Grundskola	2	1	3	10	82	2	100
Gymnasieexamen	1	2	2	10	84	1	100
Högskola, universitet	2	2	1	10	85	0	100
Flerfamiljshus	2	2	2	10	84	1	100
Villa, radhus	1	1	2	8	88	0	100
Alla	2	2	2	10	84	1	100

...lämna in farligt avfall (färgrester, kemikalier mm) för omhändertagade?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Oftast	Alltid	Vet ej/ej aktuellt	Summa
Man	6	7	8	16	47	16	100
Kvinna	5	7	6	14	45	22	100
16-24 år	8	5	9	15	35	28	100
25-64 år	6	8	8	16	45	17	100
65- år	3	4	3	13	55	23	100
Svenskfödd	5	7	7	15	47	20	100
Invandrad	7	8	8	15	44	18	100
Svenska	5	7	7	15	47	19	100
Annat språk+svenska	8	7	9	16	40	21	100
Grundskola	6	5	5	16	46	22	100
Gymnasieexamen	6	7	8	14	45	20	100
Högskola, universitet	5	8	7	15	47	17	100
Flerfamiljshus	6	7	7	14	43	22	100
Villa, radhus	3	4	4	17	65	7	100
Alla	6	7	7	15	46	19	100

31. Hur stort förtroende har du för att det avfall du sorterar ut tas om hand och återvinns på ett bra sätt?

	Mycket stort	Ganska stort	Varken stort eller litet	Ganska litet	Mycket litet	Vet ej	Summa
Man	8	30	28	18	8	8	100
Kvinna	7	30	28	17	8	10	100
16-24 år	16	36	24	10	6	8	100
25-64 år	7	30	28	19	9	7	100
65- år	7	28	29	14	6	15	100
Svenskfödd	7	31	28	18	8	8	100
Invandrad	11	29	27	16	7	11	100
Svenska	7	30	29	18	8	8	100
Annat språk+svenska	13	32	25	12	6	12	100
Grundskola	9	27	28	13	8	15	100
Gymnasieexamen	8	31	28	16	8	8	100
Högskola, universitet	7	31	28	20	8	6	100
Flerfamiljshus	8	29	29	17	8	9	100
Villa, radhus	7	32	26	19	8	8	100
Alla	8	30	28	17	8	9	100

32. Har du bra eller dåliga kunskaper om hur allergier och astma kan förebyggas och minskas inomhus?

	Mycket bra	Ganska bra	Varken bra eller dåliga	Ganska dåliga	Mycket dåliga	Vet ej	Summa
Man	9	28	30	19	10	5	100
Kvinna	12	35	26	15	8	5	100
16-24 år	7	21	29	22	15	6	100
25-64 år	11	33	28	17	9	3	100
65- år	11	37	25	13	5	9	100
Svenskfödd	10	31	28	17	9	4	100
Invandrad	11	36	24	14	8	7	100
Svenska	11	32	28	18	9	4	100
Annat språk+svenska	11	34	26	13	8	8	100
Grundskola	7	30	28	17	8	11	100
Gymnasieexamen	9	31	29	17	10	4	100
Högskola, universitet	13	33	27	16	8	2	100
Flerfamiljshus	10	32	27	17	9	5	100
Villa, radhus	15	34	28	15	4	3	100
Alla	11	32	28	17	9	5	100

33. Brukar du ...

...uppleva att din inomhusmiljö i bostaden är ohälsosam?

	Aldrig	Sällan	Ibland	Ofta	Alltid	Vet ej	Summa
Man	57	25	11	3	1	3	100
Kvinna	54	24	14	3	1	4	100
16-24 år	58	26	10	3	1	2	100
25-64 år	54	26	14	3	1	2	100
65- år	61	18	10	2	1	7	100
Svenskfödd	58	25	12	3	1	3	100
Invandrad	48	22	16	5	2	7	100
Svenska	58	24	12	3	1	3	100
Annat språk+svenska	45	25	17	5	2	8	100
Grundskola	58	20	12	3	1	6	100
Gymnasieexamen	57	23	13	4	1	3	100
Högskola, universitet	54	27	13	2	1	2	100
Flerfamiljshus	54	25	14	3	1	4	100
Villa, radhus	67	22	7	1	0	3	100
Alla	56	24	13	3	1	3	100

35. Röker du?

	Ja, dagligen	Ja, men bara då och då	Nej	Summa
Man	11	8	80	100
Kvinna	12	8	80	100
16-24 år	10	12	79	100
25-64 år	12	9	79	100
65- år	10	4	86	100
Svenskfödd	11	8	81	100
Invandrad	14	8	78	100
Svenska	11	8	81	100
Annat språk+svenska	13	10	77	100
Grundskola	19	6	74	100
Gymnasieexamen	15	10	75	100
Högskola, universitet	6	8	86	100
Flerfamiljshus	12	9	79	100
Villa, radhus	8	5	88	100
Alla	11	8	80	100

36. Brukar du träna/motionera (så intensivt att du blir varm/svettig)?

	Aldrig eller nästan aldrig	Regelbundet			Summa	
		Oregelbundet då och då	ungefär en gång/vecka	2-3 ggr i veckan		Mer än 3 ggr i veckan
Man	17	30	16	23	14	100
Kvinna	21	31	16	21	10	100
16-24 år	13	27	13	24	22	100
25-64 år	14	33	18	24	12	100
65- år	41	25	12	15	7	100
Svenskfödd	19	30	17	22	12	100
Invandrad	19	33	14	22	11	100
Svenska	19	30	16	23	12	100
Annat språk+svenska	19	36	15	19	11	100
Grundskola	36	30	10	14	10	100
Gymnasiexamen	21	32	15	21	11	100
Högskola, universitet	11	30	20	26	13	100
Flerfamiljshus	20	30	16	23	12	100
Villa, radhus	17	31	20	20	11	100
Alla	19	31	16	22	12	100

37. Äger du någon användbar cykel?

	Ja	Nej	Summa
Man	70	30	100
Kvinna	65	35	100
16-24 år	70	30	100
25-64 år	74	26	100
65- år	42	58	100
Svenskfödd	70	30	100
Invandrad	57	43	100
Svenska	70	30	100
Annat språk+svenska	54	46	100
Grundskola	50	50	100
Gymnasiexamen	66	34	100
Högskola, universitet	76	24	100
Flerfamiljshus	65	35	100
Villa, radhus	82	18	100
Alla	67	33	100

38. Använder du cykelhjälm när du cyklar?

Andel av de som uppgett att de cyklar (n=2339)

	Alltid	Oftast	Ibland	Sällan	Aldrig	Summa
Man	16	11	8	8	56	100
Kvinna	21	14	8	8	49	100
16-24 år	9	10	7	13	61	100
25-64 år	21	13	8	7	51	100
65- år	15	10	10	8	57	100
Svenskfödd	19	13	8	8	52	100
Invandrad	16	11	8	9	55	100
Svenska	19	13	8	8	52	100
Annat språk+svenska	16	10	10	9	55	100
Grundskola	14	11	8	7	60	100
Gymnasieexamen	15	10	7	9	59	100
Högskola, universitet	22	15	9	8	47	100
Flerfamiljshus	18	12	9	8	53	100
Villa, radhus	20	13	8	8	52	100
Alla	18	12	8	8	53	100

39. Hur ofta är dina huvudmåltider vegetariska (d v s innehåller ej kött, fisk, skaldjur, fågel eller vilt)?

	Alltid	Oftast	Ibland	Sällan	Aldrig	Vet ej	Summa
Man	2	5	27	39	25	2	100
Kvinna	3	8	42	31	15	2	100
16-24 år	7	7	29	35	22	1	100
25-64 år	3	7	36	35	18	1	100
65- år	1	4	36	33	23	3	100
Svenskfödd	3	5	35	36	20	1	100
Invandrad	3	12	36	28	17	4	100
Svenska	2	5	34	37	20	1	100
Annat språk+svenska	4	13	40	25	14	4	100
Grundskola	3	4	30	30	30	3	100
Gymnasieexamen	3	7	31	35	21	2	100
Högskola, universitet	2	7	40	36	13	1	100
Flerfamiljshus	3	7	36	35	19	1	100
Villa, radhus	2	4	36	36	21	1	100
Alla	3	6	35	35	19	2	100

51. Jag är idag en person som är...

	Totalt ointresserad av miljöfrågor	Rätt så ointresserad av miljöfr	Liten aning intresserad av miljöfr	Ganska intresserad av miljöfr	Mycket intresserad av miljöfr	Summa
Man	3	9	31	45	12	100
Kvinna	2	8	28	49	13	100
16-24 år	6	14	36	34	10	100
25-64 år	2	8	29	49	13	100
65- år	3	8	28	47	14	100
Svenskfödd	2	9	30	47	12	100
Invandrad	3	9	27	45	16	100
Svenska	2	8	29	48	12	100
Annat språk+svenska	3	10	30	42	15	100
Grundskola	4	10	36	40	10	100
Gymnasieexamen	3	10	31	46	11	100
Högskola, universitet	1	7	26	51	15	100
Flerfamiljshus	2	8	29	48	13	100
Villa, radhus	2	9	32	43	14	100
Alla	2	9	29	47	13	100

USK

UTREDNINGS- OCH
STATISTIKKONTORET

Postadress

Box 8320
104 20 STOCKHOLM

Besöksadress

Långholmsgatan 27

Telefon

08-508 35 000

Telefax

08-508 35 079

e-post

info@usk.stockholm.se

webbplats

www.usk.stockholm.se